

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

Amrita Nilakantha,
BANGALORE

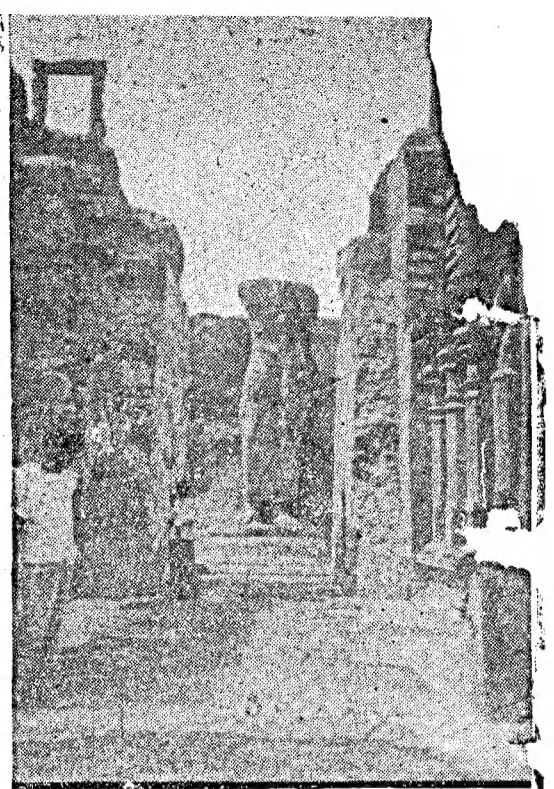
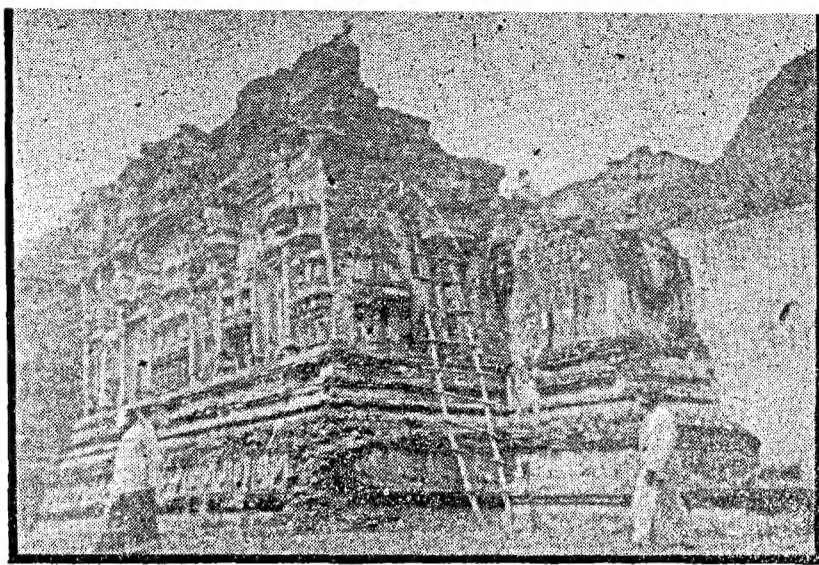
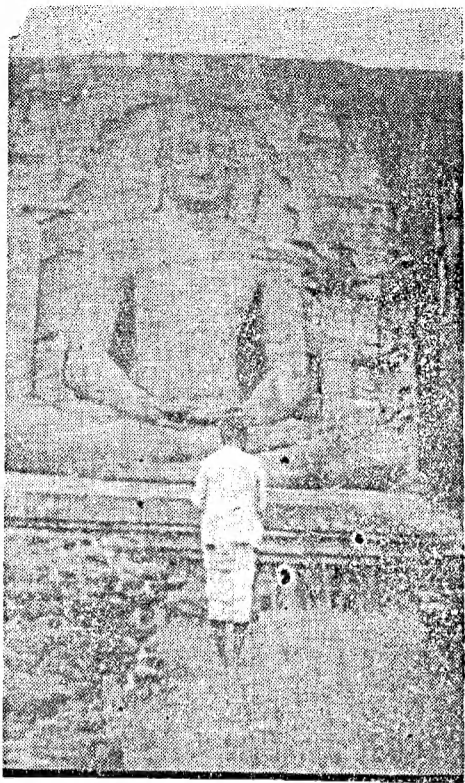

పండరీపుర పాండురంగవిఠల్ ఆలయం
హరిజనులకు దేవదర్శనం

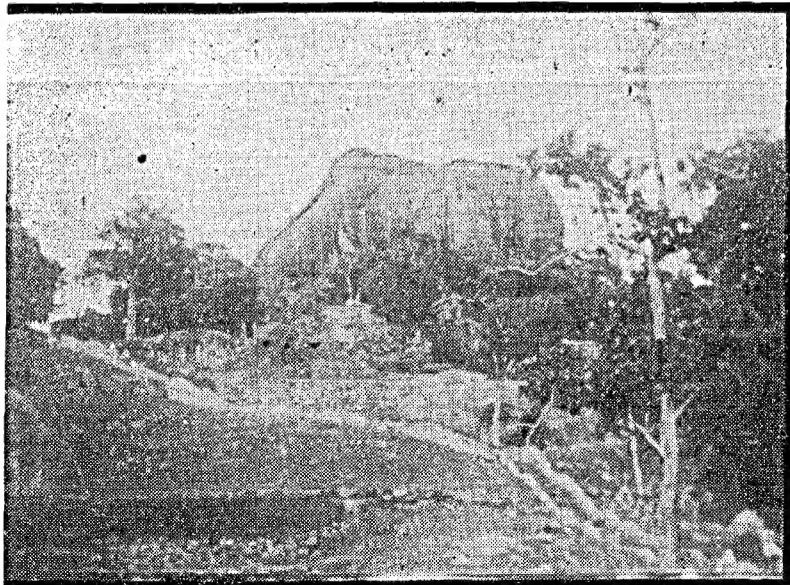
10-12-47

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

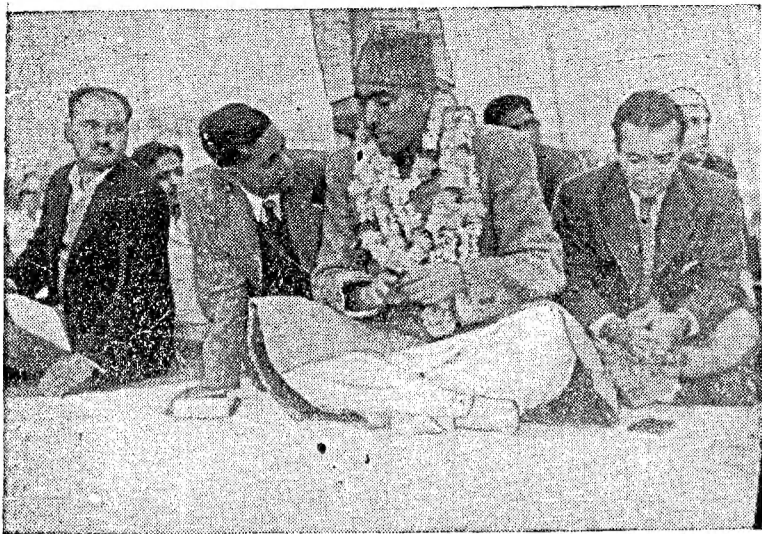
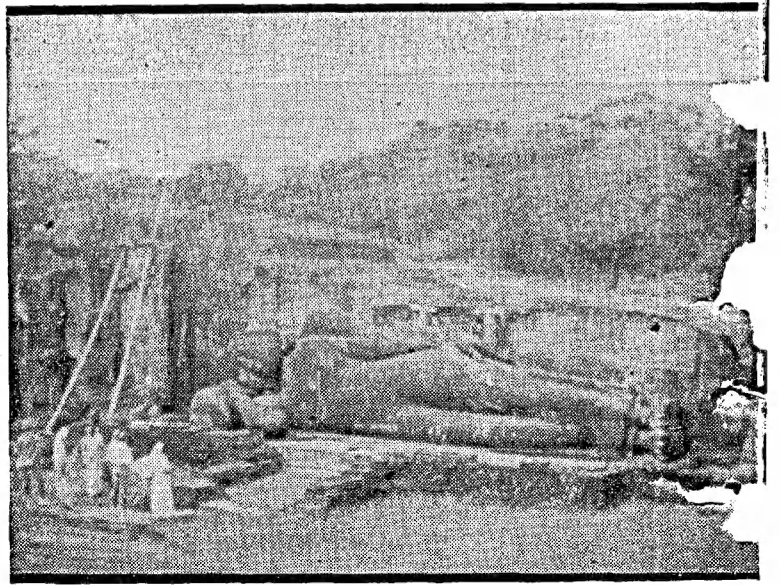
వెల 4 అణాలు

11 వ శతాబ్దం ప్రారంభంనుంచి, 12 వ శతాబ్దం మధ్యకాలంరకూ, దాదాపు 150 ఏండ్లు చోళులు సింహగంగి పరిపాలించారు. అప్పుడు వారికి పాలన్నరుక అనే పట్నం రాజధానిగా వుండేది. ఈ పట్నం ఇప్పుడు శిథిలావస్థలోవున్నా, ఆకాలం సింహగంగిలో దక్షిణభారతదేశవిజ్ఞానము, కళాసృష్టి ప్రాబల్యంతో విస్తరించుకుపోయినవో, ఇప్పటికీ తెలియజేస్తున్నది. పాలన్నరు ఒక పెద్ద బౌద్ధ కేంద్రము. అచ్చట శిథిలావస్థలోవున్న బుద్ధదేవాలయమునకు సంబంధించిన వీ చిత్రాలు.

1. పద్మావతి నీరుపై న బుద్ధుడు.
2. బుద్ధ దేవాలయము.
3. దేవాలయ అంతర్భాగంలో స్థాపించిపోయిన బుద్ధ విగ్రహం యిప్పటికీ కనిపిస్తూనే వున్నది.
4. సిగిరియామెట్ట.
5. బుద్ధుడు విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న చిత్రం. ఆయనవక్కనే ఆనందుడు నిలబడి వున్నాడు.

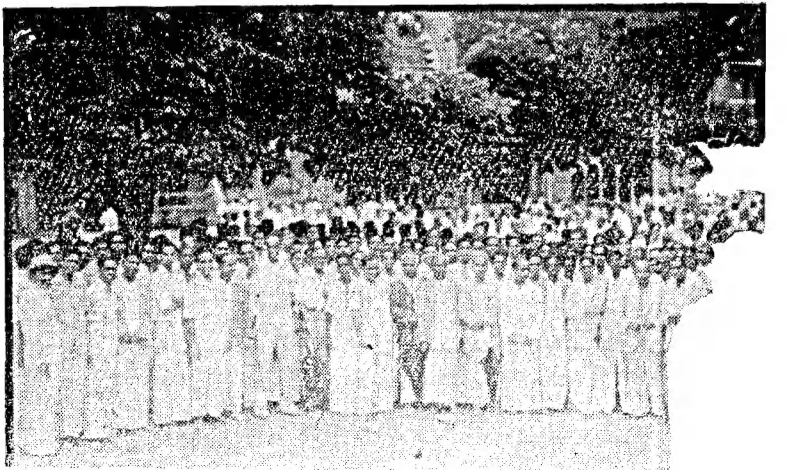
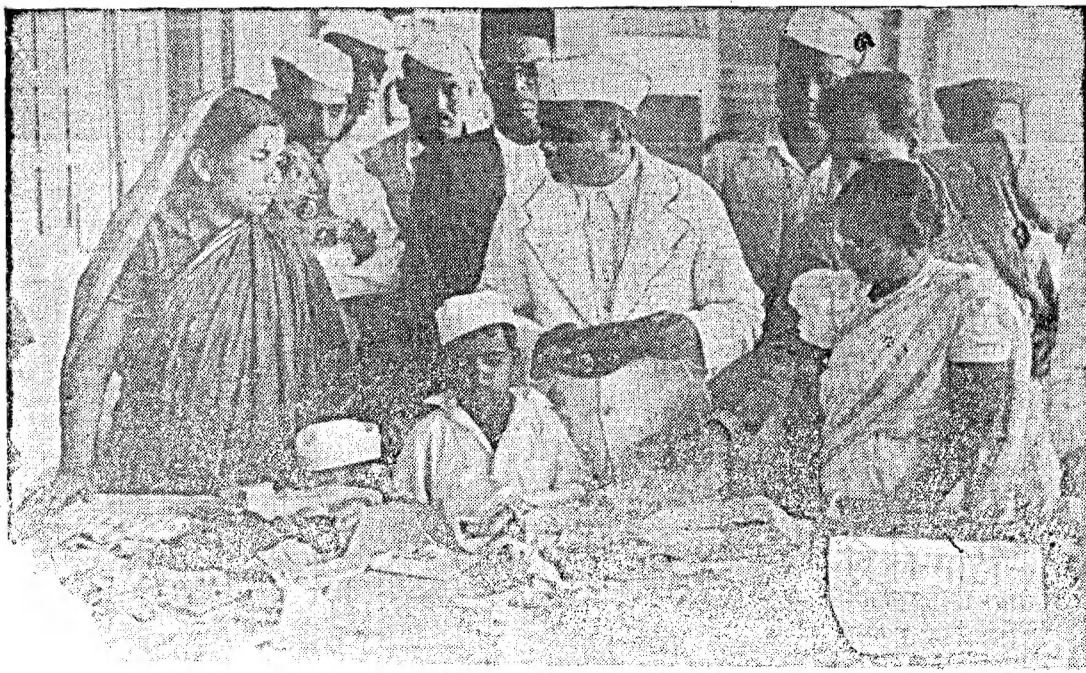
కాశ్మీర్ ప్రభుత్వాధిపతి షేక్ అబ్దుల్లాకు ఢిల్లీ కాంగ్రెస్ సన్మానం

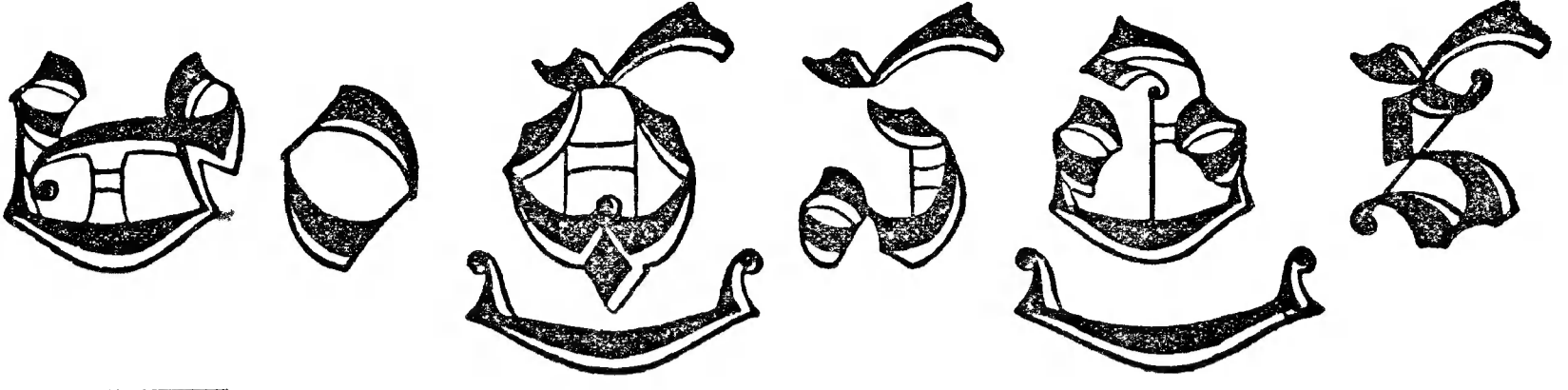
జాంబాయి మంత్రివర్గంలో హరిజనమంత్రి జి. డి. తపసేగారు పంజాబ్ లోని వికలాంగులను సందర్శించారు. అచ్చట హరిజన యువకులచే ఏర్పాటు చేయబడిన గృహపరిశ్రమల ప్రదర్శనములను తపసేగారు పరిశీలిస్తూ దృశ్యమిది.

పంజాబ్ లోని వికలాంగులను సందర్శించుటకు ముందు మంత్రి తపసేగారు చంద్రభాగనదిలో స్నాన మాచరించి వచ్చారు. స్నానం చేయటానికి పడవలో మంత్రిగారు వెళుతున్నప్పుడు తీయబడిన దీ ఛాయాచిత్రం.

5-వ లేదీ ఉదయం మద్రాసులో ఒక గంటసేపు సమ్మెచేసిన నాన్-గజెటెడ్ (ప్లాంట్) ఉద్యోగులు.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రతిక అకాళు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనంబున కగు చా

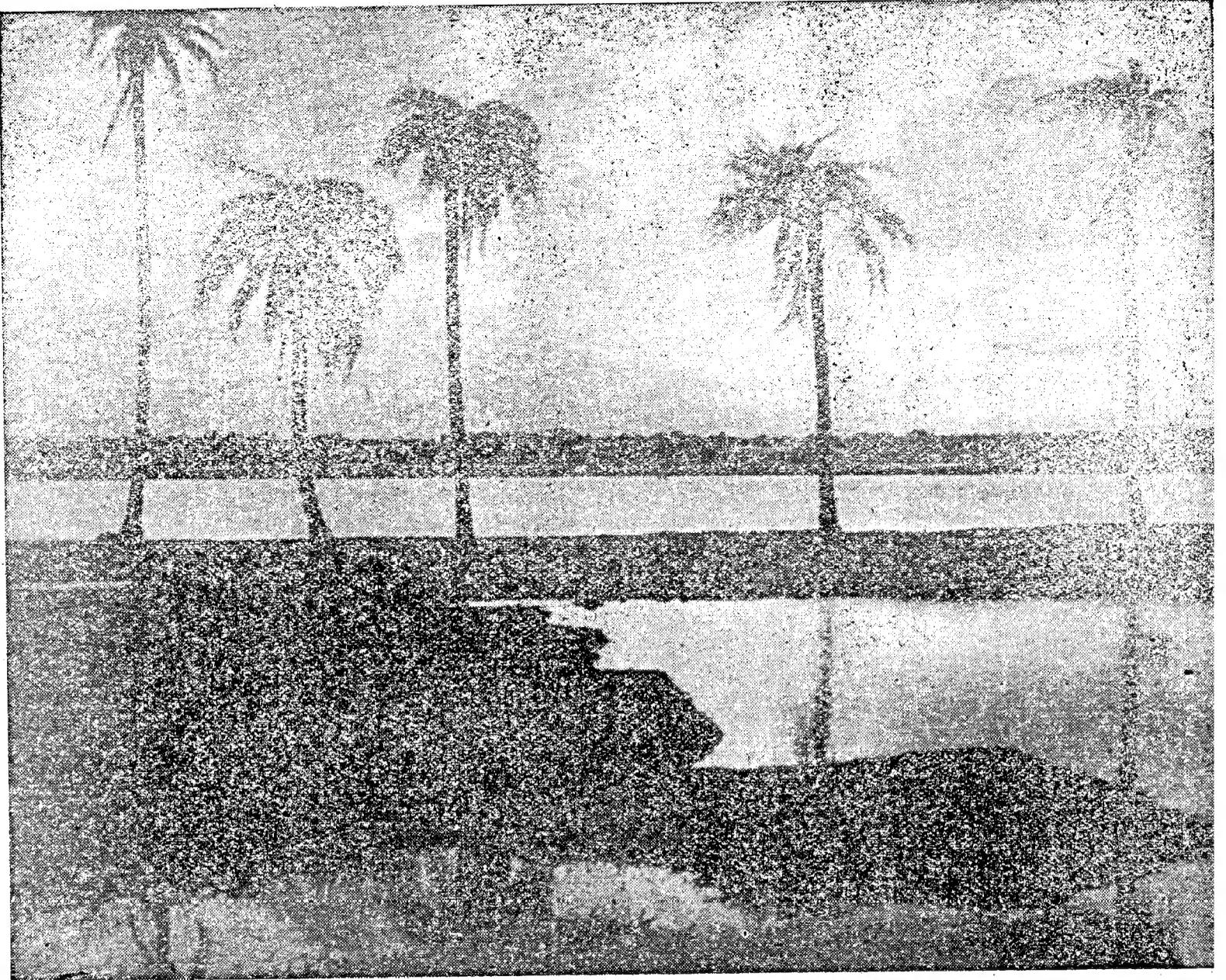
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 13

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర కార్తిక బహుళ త్రయోదశి బుధవారము

సంధ్య మొలులు
ఛాయాచిత్రకారుడు సి. టి. వి. తిలక్, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రిక

1947 వ సం. డిసెంబరు 10-వ తేది బుధవారము

హైదరాబాద్

భారతయునియన్ ప్రభుత్వము హైదరాబాద్ ప్రభుత్వము చేసేకొనిన యథాతథపు ఒడంబడిక వాస్తవమునకు హైదరాబాదు సమన్వయ పూర్తిగ పరిష్కరించలేదు. ఒక సంవత్సరము వరకు ఆ సంస్థానము స్వతంత్ర రాజ్యము కాకుండునట్లును, పాకిస్తాన్ లో చేరకుండునట్లును ఈ ఒడంబడిక ఏర్పరచినది. సార్వభౌమత్వ మనునది లేదని తెలియజేయ బడినప్పటికిని ఆగస్టు 15 కు పూర్వము భారతకేంద్ర ప్రభుత్వమునకు హైదరాబాద్ ప్రభుత్వమునకు ఏవిధమైన సంబంధములున్నవో ఇప్పుడును అచేవిధమైన సంబంధములుండునని సర్దార్ పటేల్ చెప్పెను. అంతేకాక, ఛతారీనవాబు నాయకత్వమున వెడిలిన రాయబార వర్గము ఆమోదించిన ఒప్పందమునాయిదాకును, ఇప్పటి ఒప్పందమునకును భేదము లే దనికూడ చెప్పెను. ఇది గమనింపవలసిన విషయము.

కాబట్టి వైజాముసంస్థానము యూనియన్ లో చేరు సమన్వయ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనసమన్వయ యథాతథముగ నిలిచిపోయినది. ఈ రెంటి పరిష్కారము హైదరాబాద్ ప్రజావాస్తవములందే యున్నది. వాటిని సాధించుభారము వారిపైననే యున్నది. అందుకుగాను స్టేటుకాంగ్రెసు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహ పోరాటమును సాగించవలసియే యున్నది. స్టేటు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు స్వామి రామానందతీర్థ చెప్పినట్లు యథాతథపు ఒడంబడిక సత్యాగ్రహ పోరాటమునకు యెవ్విధముగను ప్రతిబంధకము కాదు. యూనియన్ లో చేరు విషయమున సంస్థానాధీశునకు, ప్రజలకును అభిప్రాయభేద మున్నపుడు అది ప్రజానిర్ణయమునకు వదలవలె నని భారత ప్రభుత్వము మొదటినుండి చెప్పుచూ వచ్చినది. యథాతథపు ఒడంబడిక క్షుద్రిన కొద్దిరోజులకే నిజము ప్రభుత్వము స్టేటు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని, సత్యాగ్రహ కార్యాచరణ సంఘసభ్యులను పిడుదలచేసి రాయబారిములను

సాగించ ప్రారంభించినది. స్వామి రామానంద తీర్థ, నిజాము మంత్రులను రెండుపర్యాయములు సమావేశమై చర్చించిరి గాని ఫలితము లేక పోయినది.

ఈ కిరీస్థితిలో సత్యాగ్రహ కార్యాచరణ సంఘము మూడురోజులు మద్రాసులో సమావేశమై తన వైఖరిని స్పష్టము చేసినది. ఏ ఇతర విషయమును గురించి ఆలోచించుటకు ముందు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనను అంగీకరించుచు ప్రకటన చేయవలెనని కోరినది. గూబయల్ లో చేరుచుండుము నైబిపైలుద్వారా నిర్ణయించవలెననినది.

కాని, నిజాముప్రభుత్వము దీని కంగీకరించలేదు. వా మరతులు అధికారిత్వా ఇతరులకు వెల్లడి కాక పోయినప్పటికీ, స్వామి రామానంద తీర్థ ఉపన్యాసమునవల్లను, ఇత్రేహద్ ముస్లిమీజా నాయకుల ప్రకటన వల్లను స్పష్టమైనది. గూబయల్ లో చేరు విషయము అసలు చర్చనీయాంశముగ వారు అంగీకరించలేదు. అంతే కాక, అంతాధికారము ప్రజలది కాక, నిజాము దని వారి వాదము. అందువల యూనియన్ లో చేరుటా చేరకపోవుటా అనునది ఆతడే నిర్ణయించవలెనని తెలియజేయబడినది. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనకు ప్రభుత్వములోనూ, శాసనసభ యందును ముస్లిములకు సమాన ప్రాతినిధ్యము ఉండవలెననిరి. ఇది తాత్కాలికముగనే గాక, శాసనసభకు మూడు పర్యాయములు ఎన్నికలు జరుగవలెను ఈ విధమైన ఏర్పాటు అమలునందుండవలెననిరి. ఆధునిక ప్రజాప్రభుత్వ సిద్ధాంతములకు సంపూర్ణముగ విరుద్ధముగ నున్న ఈ పరితులను సంస్థాన కాంగ్రెసు తిరస్కరించిన అది స్వాభావికము.

నూటికి 90% వంతులన్న ముస్లిమే తరలతో బాటు ముస్లిములకు సమాన ప్రాతినిధ్య ముండవలెనని చెప్పు యుండెను. ఈ సూచనయొక్క అసం

దర్భము వారికి బోధపడినట్లు లేదు. వారు తలపెట్టిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ఆ పేరుగా మరొక పేరున పిలువవలసియుండును. ఇదెంత అసంగతముగ నున్నదో, యూనియన్ లో చేరు సమన్వయ నిజము నిర్ణయించవలె ననుటకూడ అంత అసంగతముగ నున్నది. సంస్థానపాలకుడు ముస్లిము అయినందున ప్రభుత్వము నుండియు, ముస్లిములకు ప్రత్యేక ఆధిక్యము ఉంటూవచ్చినది. వారిజనాభా సంఖ్యకు పోలికలేని ప్రాతినిధ్యము ప్రభుత్వమునందు లభ్యమైనది. కేవలము పాలకవర్గముగ పరిగణింపబడుచూవచ్చిరి. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మనునదికి ఇంతకాలము అనుభవించుచున్న ప్రత్యేకాధిపత్యమునకు ఎక్కడ భంగము కలుగునో అని వారు భయపడుతుంటే సమాన ప్రాతినిధ్యమని అంతాధికారము నిజముదని, హైదరాబాద్ స్వతంత్ర రాజ్యముగ నుండునలెనని చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజమునకు అనుకూలముగ నున్నది. ఇత్రేహద్ లో ముస్లిమీజా వైజామునకు యోగపడుచున్నదా, లేక వైజాము ఇత్రేహద్ లో ముస్లిమీజాకు ఉపయోగపడుచున్నదా అని చర్చించుట అసంబంధము. నిజమే వారిని ఉపయోగించుకొనుచున్నాడని చెప్పువచ్చును. నిర్దుష్టమైన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మేర్పరచిన తరువాత సంస్థానములో నూటికి 90% మందికి సమాన అభిమాన వాక్కులు కాగలదు. అప్పుడు ఇత్రేహద్ లో ఎంత బలవంతులైననూ ఏమి చేయజాలరు. అయినప్పటికీ స్టేటు కాంగ్రెసు ముస్లిములకు ప్రత్యేకరీతిలో సన్నిధినిగ నున్నది. తాము కోరుచున్న రాజకీయమార్పుల వల్ల వారి ఆర్థిక నాంభీకరీయతమనకు భంగము గాదని హామీ నిచ్చినది. అయితే కాశీగిరిజ్వగారు అన్ని రంగములందు సమాన ప్రాతినిధ్యము కావలె ననుచున్నారు. “ప్రభుత్వ ద్యోగములు తమకు స్వాభావికముగా కలుగవలసినవిని వందల వంతుగా ముస్లిములకు చెప్పబడినది. వారిపుడా సమ్మతిమును వదలుకొనుట కష్టము. ఇతరవ్యాపకములకు నెమ్మది మిదగాని వెళ్లరు” అని ఆయన చెప్పెను. అయితే ముస్లిమేతరులు తమకు స్వాభావికముగా రావలసిన హక్కులను వదలుకొనవలెననుటలో గల అసమంజసము వారికి బోధపడుటలేదు. ముస్లిములకు సమానస్థాయి లభించవలెననిన అది సేవాశక్తివల్ల రావలెనుగాని, కేవలము, ప్రభుత్వాభిమానమువల్ల రాజాలదు.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపన అనగా హిందీపుల కిరీపాలన కాదని స్వామిజీ తన ఉపన్యాసములందు తెలిపెను. సంఘ విచ్ఛేదమునకు పాక్షికదృష్టికి ఆస్థారముండదని, స్టేటుకాంగ్రెసు కార్యా

చరణ సంఘము తన ప్రకటనయందు తెలిపెను. అంతేకాక, వారు కోరు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము వైజాము ఆధిపత్యముననే అని తెలిపియుండిరి. అందువల్ల ఇత్రేహద్ ముస్లిమీజా ప్రక్కచేరినగాని తన ఆధిపత్యమునకు భంగము కలుగునని నిజము అనుకొనవలసినవిలేదు. వా ఉద్యమము కేవలము ముస్లిము ధనాధ్యుల అధికారమునుసాగింప ఎత్తుగతగాని వేరుకాదు. వారు ప్రకటించుచున్న రాజభక్తికి అదే ఆంతర్యము. కాబట్టి ఈ అంశమును గమనించి నిజము స్టేటు కాంగ్రెసు సూచించిన ప్రధాన పరితులను అంగీకరించి, సంస్థానమునందు శాంతిస్థాపనకు పూనుకొనునని ఆశించుచున్నాము.

ఏవ రెన్ని చెప్పినను హైదరాబాద్ భారతదేశ అంతర్భాగము కాదన నీలులేదు, హైదరాబాద్ లో అస్థిర స్వము, అశాంతి ఏర్పడిన భారత ప్రజ గుడ్లు వప్పగించి ఉరుకొనజాలరు.

ఆ సా న క పు లు

మద్రాసు ప్రభుత్వము ఆస్థానకపులను నియమించెద రన సంకల్ప సామాన్య ప్రకటనముగాని. రాష్ట్రసాహిత్య ప్రపంచముకాని హస్తమననది సందేహము. ఆస్థానకపుల సంపదాయము రాజరికము ప్రజాప్రభుత్వ సంప్రదాయమునకు సరిపడదు. ఆ విషయ మెయిన్ పుట్టి. వారిని నియమించుటో ఉద్దేశము. విద్యాభ్యాసము, తియ్యి నట్లు భాషావిప్లవం అయినందుల. దానికే మాత్రము ఉపయోగకారి కాజాల దని చెప్పవచ్చును. రాష్ట్ర ప్రాంతీయభాషలు వృద్ధికావలెనన ఆ య దేశ్య బొప్పిన నెలగురి ఆస్థానకపులగా నియమించుట వల్ల అది సాధ్యంకాదు. దిద్దవాచ్చికి దేశములో గల వ పాయములను అనుసరించి. పాఠశాల లందు కళాశాల లందు, ప్రభుత్వ శాల లందు ప్రాంతీయ భాషలకు భేదపవుతన్న ప్రముఖ స్థానమును అనుసరించి ప్రాంతీయభాషల ఆధిపత్యం పెంపొందగలదు. కాబట్టి ఆ రంగములందు ప్రభుత్వము తన దృష్టిని కేంద్రీకరించవలసి యున్నది. ప్రభుత్వము ఆస్థానకపులను నియమించుట అధికరమైనప్పటి నెలగురికి కొంత ఆశ్రయము చూపించుట తప్ప మరి ఇతర ప్రయోజనము నిద్దినందు ప్రముఖ పులను గొరచించి ఆరీత్యా భాషావిప్లవకి తోడ్పడుట వా ఉద్దేశమైనా. ఆవనిని ప్రభుత్వము పెట్టుకొనబడరాదు. వెచ్చింపవలసిన ప్రైవేటును, కళ్యాణవిద్యాలయముల కిచ్చుటకా. ఏ కవి. గౌరవించదలచినది వా వివక్ష ఐకే వదలుట మంచిది. మిగతా విషయముల యందు యెటులున్నప్పటికీ సాహిత్యము, ముఖ్యముగా కవి త్వ విభాజనము దు ప్రభుత్వమునక గల సమర్థత యెడల విశ్వాస ము డుట కష్టము వివిధవిషయములకు సంబంధించిన పుస్తకముల వ్యవధలవిన విహా మతుల విభక్ సిద్ధయములను కూడా ఆయా విశ్వ విద్యాలయములకే వదలుట మంచిది.

ఒకే ప్రభుత్వము తాము తలపెట్టిన వర్గరీతి అంటిపెట్టుకొని దలచిన, కపులను ఏరుకొనుటలో విహా వివక్షలను చూపవలసి యున్నది. వారు ఏర్పాటుచేయు బోర్డు నూడించిన స్వక్రీడ ప్రక్రియ అంగీకరించలేనిని నిబంధన కూడలేదు. నేడు ఆ ప్రదేశములో ఈ స్థానమును ఆక్రమించగల కపపులంపులనేక యున్నారు. కాని ఈ సందర్భమున కతావధాని చక్రవిక్ర మెంకలకాత్తిగారి పేరు అంగీకరించబడినది అది స్పష్టంపజేయవలదు. “వానలో తడియనివారు. మధుర మృదూత్వరంధర తనియవారు మా కెవరి గనెడు తెలుగువాడనో” అని వారిని గురించి శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు అన్నది అక్షరార్థము. అంతేకాదు, నేటి తెలుగు కవికా వికాసమునకు ఆయన అదిరాట్ట. వాస్తవ మునకు ఆయనకు ఈ ప్రభుత్వ కవికాస్థానము కొద్దిమాత్ర గౌరవము. అయినప్పటికీ ఆయనను వారి మరొకరిని ఆస్థానమున అలంకరింప జేయుట వర్మసీయము కాకాలదు.

యథాతథపు ఒడంబడికవల్ల హైదరాబాద్ సంస్థానానికి ప్రాప్తించిన లాభనష్టములు

హైదరాబాద్ సంస్థానము భారత యూనియన్ యొక్క యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనడం చాలచుండికి సంక్లిష్టమైపోయినది. హైదరాబాద్ భారతయునియన్ లో జేరిపోయినట్లయిన అందరూ సంతోషించివుండెడివారు. కాని ఇక ముందైనా హైదరాబాద్ భారతయునియన్ లో జేరటానికి అవకాశమున్నదా? తక్కిన సంస్థానము లన్నిటినియములాను తా ననుసరించిన విధానమునకు భిన్నముగా, నిజాంతో యథాతథపు ఒడంబడికనే భారత ప్రభుత్వం ఎంగువలన చేసుకున్నది? భారతయునియన్ లో జేరక, యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనటం వలన నిజాం ప్రభువు, ఇతర నరేంద్రులకు ఏమి హక్కులను అధికముగా పొందుచున్నాడు? ఈ యథాతథపు ఒడంబడికలోని మరకు లన్నియు చంక్రితముగా నున్నవా?

శ్రీ నీతురాజు సుబ్బహ్మయ్యశర్మ

కూనయ్యకుటన ననూ, ఈ ముఖ్యమంత్రియ్యయ్యలో భారతదేశముతో ఒడంబడిక చేసుకొనటాకై ప్రయత్నింప మొదలిడినది. హైదరాబాద్ సంస్థానము భారతయునియన్ లో జేరవలెననియే భారత ప్రభుత్వనిశ్చితాభిప్రాయము. కాని ఇంగువ నిజాంను ఒత్తికి చేయుటకు భారత ప్రభుత్వమున కేమి హక్కున్నది? ఏ అధిపతీయలో జేరవలెనో నిశ్చయించుకొనవలసింది సంస్థానాధీశ్వరుడు, సంస్థాన ప్రజలు. ఈ కందుపక్షముకు భేదాభిప్రాయము లేర్పడినప్పుడు, ప్రభుత్వమే సర్వవేరవలె నని భారత ప్రభుత్వం స్పష్టంగా తెలియజేసినది. హైదరాబాద్ ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు భారతయునియన్ లో జేరవలెనని పట్టుబట్టినా, వారినూటలకు అధికార

అగమ్య 15 వ తేదీనాటికి ఏ విషయం నిజాం నిర్ధారణ చేసుకొనక పోవటంవల్ల, భారత యూనియన్ లో చేరదీ, తేదీ నిశ్చయించుకొనటకు ఆయనకు మరే కండు నెలలు గడువుయ్యబడినది ఈ కందునెలకాలములోను హైదరాబాద్ భారత ప్రభుత్వం సంస్థాన ఇదవరకువలెనే, యథాతథముగా నేవుడటాకికూడా భారత ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఈ కందు నెలకాలంలో నిజాం ప్రభువు వాస్తవికపరిస్థితులు గుర్తించి, భారతయునియన్ లో జేరతాజేమానని భారత ప్రభుత్వం ఆశించింది. కాని సంస్థానంలో పరిస్థితులు దినదినము విషమించిపో మొరలికైనవి. నిజాం కొలువులోని ఉన్న పోర్టువేగా, నానూన్యోన్యములూడా ఎక్కువమందిముస్లింలే

తక్కినవారేదు. వాతల్లు చెప్పియున్నచో, ఇత్రేహద్ ముల్లు నిజాం రాజవంశమునకు ముష్టు తెచ్చడం నని వారు భయపడిరి. అందువలన ఒక సంవత్సరం పాటు, రక్షణ, రాకపోకలు, వికేన్యవహారములపై సర్వాధికారములు భారత ప్రభుత్వానికి భుక్తం చేస్తూ, యథాతథపు ఒడంబడికను చేసుకొనుటకు వారు నిశ్చయించిరి. అందుకు భారత ప్రభుత్వం, నిజాం కూడా అంగీకరించిరి కాని ఇత్రేహద్ మాత్రం అంగీకరించలేదు. అందువలన ఛత్రానవాబు రాజీనామా నివ్వలసి వచ్చినది. ఇత్రేహద్ ప్రదర్శనముల వలన తన కింతన్న మంచిమరతు. లభించే అవకాశమున్న దేమో ప్రయత్నించి చూడవలె నని నవాబ్ అభిలషించి, వేరొక రాయబారవర్గమును నవాబ్ మొయిక్ నవాజ్ జంగ్ అధ్యక్షమున ఢిల్లీ పంపెను. ఈ సంప్రదింపులు అనిశ్చితముగా జరుగుచుండి సంస్థాన ప్రజలు పడుచున్న బాధలు నానాటికి పెచ్చుపెరిగి పోతుండటం వలననూ, నిజాంకు దొంగచాలుగా ఆయంధములు జేరుచున్న వని వార్తలు వసూండుటంవలననూ భారత ప్రజలు ఈ విషయములో అందోళన జెందవార. భించారు. అది కనిపెట్టి, నవంబరు 25 వ తేదీలోగా ఏదో ఒక ఏర్పాటు చేసుకొని తీరవలసిందే నని సంస్థాన శాఖమంత్రి సర్దార్ పటేల్ ప్రకటించెను. రెండు, మూడు రోజులు సంప్రదింపులు జరిపినతరువాత, నూతన రాయబారవర్గంకూడా ఛత్రానవాబ్ కు:ర్చిన యథాతథపు ఒడంబడికనే అంగీకరించినది. తనంతట తానే, పిలువని పేరంటముగా ఢిల్లీ వెళ్లి, ఇత్రేహద్ అధ్యక్షుడు కాశీం రక్షీకూడా ఈ ఒడంబడికను అంగీకరించాడు. నవంబరు 29 వ తేదీన, ఈ ఒడంబడికపై ఉభయపక్షముల చైవాఖ్య జరిగి, అమలులోనికి వచ్చినది.

భారత ప్రభుత్వంతో ఈ యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనుటవలన, నూత్రప్రాయంగా రద్దయి పోయిన సార్వభౌమత్వాధికారం, వాస్తవంగా నశించిపోయిందని భారత ప్రభుత్వంచే ఒప్పించగలిగామనీ, నిజాం సర్వస్వతంత్రతను భారత ప్రభుత్వం గుర్తించినట్లనెనని నిజాం, ఇత్రేహద్ లు భావించుచున్నారు. ఇది నిజమే నయినట్లయితే, భారత ప్రభుత్వం పారపడిందని చెప్పవచ్చును. కాని ఈ యథాతథపు ఒడంబడికనా నిజాం సర్వస్వతంత్రత ఇతరసంస్థానములకున్న అధికముగా గుర్తింపబడినదేమోలేదు. భారతయునియన్ లో జేరన అతిచిన్న సంస్థానము యొక్క స్వతంత్రత ఎంతవరకు గుర్తింపబడినదో, నిజాం సర్వస్వతంత్రత అంతవరకే గుర్తింపబడినది. సంస్థాన ఆంతరంగికపరిస్థితులలో బ్రిటిష్ వారు కూడా జోక్యం కల్పించుకొనలేదు భారత ప్రభుత్వము జోక్యం కల్పించుకొనదు. సంస్థాన అంతరంగిక పరిస్థితులవలన, చుట్టు ప్రక్కల నున్న భారత ప్రభుత్వ భూభాగమునకు ప్రమాదం తటస్థించునన్న వనిగాని, సంస్థానములో ఇంతఎక్కువ కల్లోలం జరగటం భారతదేశకాంతికి ప్రమాదకరమనిగాని తాము భావించినప్పుడు బ్రిటిష్ వారు నిజాం ఆంతరంగిక పరిస్థితులలో కూడా జోక్యము కల్పించుకొన్న సమయములున్నవి. ఇకముందు అట్టి పరిస్థితి లేర్పడినచో భారత ప్రభుత్వముకూడా జోక్యము కల్పించుకొను ననుట తథ్యము. కాబట్టి ఇతరసంస్థానముల వలె అధికారదళాలు పత్రముపై సంతకము చేయనందువలన ఇప్పుడుగాని, ఇక ముందుగాని, నిజాంకు లాభింపనున్నది కూనయ్య.

సంస్థానములోని భారతస్వేచ్ఛలు నవపంపారించుట కంగీకరించుట, విదేశములలో ప్రతినిధులను నియమించుకొనుటకు నిజాంకు హక్కునిచ్చుట—అను రెండు విషయములలో ఈ ఒడంబడిక నిజాంకు కొంత అనుకూలముగా నున్నట్లు కన్పించవచ్చును. కాని అధిపత్యము కాదు.

(18-వ పేజీ చూడుము)

మద్రాసుకు నిజాం ప్రజాసమర కార్యచరణ సంఘసభ్యుల ఆగమనం

శ్రీధరనాయర్, కాశీశ్వరరావు, దామోదర్ (స్వామిశక్తికాన్యవర్మ), రామచంద్రరావు, స్వామిశక్తి, శంకర్, శ్రీమతి మేల్కోట్ బిందూ, డా॥ మేల్కోట్ కృష్ణచారి జోషి.

1947 వ సం. మే 16 వ తేదీ అమాత్యశ్రయభక్తము 1947 వ సం. జూలై 3 వ తేదీ దేశవిభజన భక్తముల వలన, సంస్థానాధీశ్వరులపై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకుగల సార్వభౌమత్వము అంతరించిపోయి, సంస్థానములు సర్వస్వతంత్రములుగా నుండుటకు నూత్రప్రాయముకు హక్కు ఏర్పడినది. వాస్తవముగా ఈ హక్కును అంగీకరించినచో, భారత రాజకీయములలోనేగాక, ప్రపంచపరిస్థితి యంతే గణన విషాదకరపరిణామాలను గుర్తించి, ఏ స్వదేశ సంస్థానమును సర్వస్వతంత్ర రాజ్యముగా తా నంగీకరించబోవుటలేదని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ప్రకటించినది. స్వదేశ సంస్థానము లన్నీ ఏదో ఒక అధిపతీయలో జేరిపోవలసిందే నని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము, రాజప్రతినిధి కూడా ప్రకటించిరి. అగమ్య 15 వ తేదీన భారతదేశము స్వాతంత్ర్యంపొందనప్పటికి ఏ అధిపతీయలోను జేరకుండు మిగిలివున్నవి మూడు సంస్థానములు మాత్రమే: జానాగఢ్, కాశ్మీర్, హైదరాబాద్. పాకిస్తాన్ కుతంత్రముల అంతిమపరిణామంగా జానాగఢ్ పాకిస్తాన్ దౌర్భాగ్యపు బొత్తికి భుజింపగా కాశ్మీర్ భారతయునియన్ లో జేరిపోయినది. పాకిస్తాన్ లో జేరటానికి ఏమాత్రము అవకాశములేని హైదరాబాద్ మాత్రం నూత్రప్రాయసర్వస్వాతంత్ర్యమును పట్టుకువేలాడుతూ, వాస్తవికస్వాతంత్ర్యతంత్రత అవసరమును ప్రధానవిషయములలో తన నిస్సహాయత, అసమర్థతను గుర్తించి దగ్గువలననూ, పాకిస్తాన్ నుండి సహాయము పొందుటకుగల అవకాశములు

పూర్వకముగా గుర్తించుటకు అవకాశము లేక పోయినది. అందువలన భారత ప్రభుత్వం నిజాంతో అగమ్య 15 వ తేదీ ముందునుండికూడా సంప్రదింపులు జరుపుతున్నా, నిజాం భారత యూనియన్ లో జేరవలెనని నొక్కిచెప్పటకు పిలువలేకపోయినది. హైదరాబాద్ లో ఆంతరంగిక పరిస్థితులు కూడా ఈ సమస్యకు కొంత క్లిష్టతనాపాదించినవి. సంస్థానంలో ముస్లింలు నూటికి 10-12 వంతుల కన్న ఎక్కువ లేకపోయినా, ముఖ్యఉద్యోగము లన్నీ వారి చేతులలోనేవున్నది. ముస్లిం ప్రజానీకముకూడా సుసంఘ కీతమే వుండి, తమసహజ మార్యముతో మజ్లిస్ ఇత్రేహదుర్ ముసల్మాన్ అనుసరిస్తున్నప్రతీప విధానమును బలపరచుచున్నది. హిందువులు నూటికి 90 వంతుల వరకు, వున్నారన వారు సంఘటనా రహితులుగానుండుటవలన ముస్లింలకు భయపడుతూ నివసించవలసివస్తున్నది. ఈ పరిస్థితులనుండి ప్రజలను కాపాడుటకు భారత ప్రభుత్వము నేరుగా జోక్యము కల్పించుకొనుటకు పిలువలేకపోతున్నది. ఒకజేళ్ల సంస్థానము భారత యూనియన్ లో జేరినా, రక్షణ, రాకపోకలు విదేశీవ్యవహారములపైనే భారత యూనియన్ కు హక్కులు సంక్రమించునుగాని ఆంతరంగికపరిస్థితులలో జోక్యముకలుగజేసుకొనుటకు అవకాశం వుండదు. అసలు అధిపతీయలో జేరని సంస్థానం ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో భారత ప్రభుత్వమెట్లు జోక్యం కలుగజేసుకొనగలదు?

కావడ వలననూ, నిజాం భారతయునియన్ లో జేరటకు ఇత్రేహద్ సంస్థాన యిష్టం లేకపోవడం వలనను ఈ కందు వర్గములు కలసి సంస్థానం భారతయునియన్ లో జేరవలె నంటున్న అత్యధిక సంఖ్యాకులకు హిందువులపై దమనవిధానము ననుసరింప మొదలిడిరి అహింసాయంతముగా సంస్థానకాంగ్రె జరుపుచున్న సత్కుడువోద్యమమును బలప్రయోగముచే అణచివేయుటకు ప్రయత్నిస్తూ ప్రజలను భయభీతులనొందించి సంస్థానమునుండి పారద్రోలుటకు, సంస్థానంవెళ్ళునన్న ముస్లింలను సంస్థానములోనికి తీసుకు వెళ్లి, ఆయంధము లిచ్చి, తమ వర్గముకు బలపరచుకొనుటకును వీరు ఉపక్రమించిరి. ఆయంధపాటికి భారత ప్రభుత్వము జోక్యము కల్పించుకొనలేకపోయినది. సంస్థానములో పరిస్థితి ఈ విధముగానుండగానే, భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు చేసుకొనుటకు నిజాంప్రధాని ఛత్రానవాబ్ అధ్యక్షమున నొక రాయబారవర్గం ఢిల్లీ వెళ్లినది. హైదరాబాద్ సర్వస్వతంత్రతను గుర్తించుటకు భారత ప్రభుత్వం నిరాకరించినది. రక్షణ, రాకపోకలు, విదేశీవ్యవహారములలో అధికారము భారతదేశమునకే సంపూర్ణముగా భుక్తపరచవలెనని భారత ప్రభుత్వం కోరినదిగాని భారత యూనియన్ లో జేరవలసిందని ఒత్తిడిమాత్రము చేయదులచుకోలేదు. నిజాం ప్రతినిధులూ కూడా తమ ప్రభువు కోరికలోని అసమంజసతను గుర్తించిరి. కాని నిజాం భారతయునియన్ లో జేరిపోవలెనని బహిరంగముగా చెప్పటకు వారికి

60/- దు. 28/-
 11/- దు. 28/-
 4 రాళ్లు పల్లపలపు ఆకాము (కొవి) దు. 28/-
 5 రాళ్లు దు. 28/-
 7 రాళ్లు దు. 28/-
 8 రాళ్లు లోల్లగోలు (10 వీళ్లు కాదు.) దు. 28/-
 5 రాళ్లు లోల్లగోలు (10 వీళ్లు కాదు.) దు. 28/-
 5 రాళ్లు లోల్లగోలు (10 వీళ్లు కాదు.) దు. 28/-
 15 రాళ్లు లోల్లగోలు దు. 28/-
 అలాగే లైం పీను దు. 17/- మధ్యరకం దు. 20/-
 గులరకం దు. 28/- బిగ్ బిగ్ దు. 42/-
 వాల్చీ ప్రత్యేకం. లైం పీను లోల్ల వారు అద్యామన దు. 5/- పంపవలెను.
 కాబూం ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.
 PARAGON WATCH Co., (A.W.)
 Post Box No. 11419, Calcutta 6.

నేటి ప్రపంచం

[పాలస్తీనాలో ఆరబ్ యూదు జాతులమధ్య భయంకరమైన సంఘర్షణ; ఘోరమైన హత్యలు, గృహదహనాలు; పవిత్రయధానికి ఉభయపక్షాల ప్రబలనన్నాహం; షర్మియాలో ఘనాం మంత్రి వర్గ పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నాలు — ఇవీ ఈవారం ప్రముఖ అంతర్జాతీయ సంఘటనలు]

“జూఫా, టెల్ అవీవ్ పట్టణాల పాలి-మేరలో ఆరబ్బులకు, యూదులకుమధ్య భయంకరమైన సంఘర్షణ!”

“ఆరబ్ రేపు పట్టణమైన జూఫాలో యూదుల దుకాణాలపై విపరీతమైన దాడులు!!”

“డిసెంబరు 1 వ తేదీ మొదలు 4 వ తేదీ వరకు జరిగిన ఆరబ్ యూదు సంఘర్షణలలో మొత్తం 50 మంది హతం—సంఘర్షణ యధా ప్రకారం ఇంకా సాగుతున్న వున్నది!!!”

ఇటీవల పాలస్తీనానుంచి వస్తున్న వార్తల భారణ్ని గమనించడానికి ఇవి చాలు.

* * *

పవిత్రభూమి అని పేరు గాంచిన పాలస్తీనా ఆరబ్ యూదు జాతులమధ్య ఘోరసంఘర్షణ, భయంకరమైన రక్తపాతం ప్రారంభమైనవి.

దీనికంతకా వికృత గాఢసమితి నవంబరు నెలఖరన చేసిన పాలస్తీనా విభజన నిర్ణయమే కారణం. విభజన నిర్ణయంకట్టతమ తీవ్ర అసమ్మతిని నూచిస్తూ పాలస్తీనా ఆరబ్ జాతి ప్రజలు మూడురోజులపాటు ఏ కోర్కెను ఖం గా చేత మంతటా సమ్మె సాగించడానికి నిర్ణయించారు. యూదుజాతివారు నివసించే ప్రధానమైన ప్రాంతాలలో ప్రవేశించడం, కనబడిన యూదులను కనబడినట్లు హత్యచేయడం, యూదు దుకాణాలను, గృహాలను ధ్వంసం చేయడం ఆరబ్బులు తమ అసమ్మతి ప్రకటనలలో ఒక భాగంగా పెట్టుకొన్నారు. యూదులు కూడా ఇందుకు చేతనైన ప్రతికారం చేస్తూనే వున్నారు. దురాగ్రహపరమతై ఘోరహత్యాకాండకు ఉపక్రమిస్తున్న ఆరబ్బులను అదుపాజ్ఞలలో వుంచడానికి బ్రిటిష్ పోలీసు, మిలిటరీ బలాల తాయకృతలా పనిచేస్తున్నవి. అటు ఆరబ్బులు, ఇటు యూదులకూడా ప్రత్యక్షంగా యుద్ధ సన్నాహాలు సాగిస్తున్నారు.

* * *

వికృత గాఢ సమితి సర్వ సభ్య సమావేశం కూడా పాలస్తీనా విభజన పథకాన్ని ఆమోదించించి దీని వర్తమానం వినిగానే ఆరబ్ ఉన్నత కార్యకర్తల జేమానెలం సమావేశమై ఆరబ్ జాతివారందరూ మూడు రోజులపాటు ఏక ధాటిగా ప్రతిహేల ప్రదర్శనలు సాగించాలని ఒక ప్రత్యేక తీర్మానం ద్వారా ఆశించింది. వికృత గాఢ సమితి విభజన నిర్ణయాన్ని నిరాకరిస్తూ, యూదు జాతిని సంపూర్ణంగా చేతమంతటా బహిష్కరించ వలసిందిని కూడా ఆరబ్ ఉన్నత కార్యకర్తల ఆజ్ఞాపించింది. ఈ ఆజ్ఞాపనల, ఆదేశాల ఫలితమే యూదు జాతిపై సేతు జరుగుతున్న దారుణ హింసాకాండ. తమ బాంధిలో ప్రాణాలన్నంతవరకూ పాలస్తీనా విభజన సాగనివ్వబోవడం లేదని ఆరబ్బులు శపథం పట్టి ప్రతిఘటనకు తగిన సన్నాహాలు చేస్తున్నారు. ఆరబ్ నాయకులతో భవిష్యత్ కర్తవ్యాన్ని గురించి చర్చించే నిమిత్తం జేమానెలం గ్రాండ్ మస్జిద్ హాల్ అమిత్ ఎల్ హుస్సేనీ, బేరూత్ నగరంనుంచి డెమాస్కస్ వెళ్ళాడనీ, ఆరబ్ రహస్య నైతిక దౌధిపతి పాతీకాజ్జి (ఇదివరలో పాలస్తీనాలో తిరుగుబాటు సాగించిన ప్రసిద్ధివిప్లవనాయకుడు) ఆరబ్ జాతిలో కొత్త తిరుగుబాటు లేవదీయడానికి పాలస్తీనా చేరుకున్నాడని కూడా వార్తలు వస్తున్నవి. వీరి సంప్రదింపులు, సమాలోచనలు, ఆరబ్ జాతి యూదు ప్రతిఘటనకై చేస్తున్న రహస్య యుద్ధసన్నాహాలలో భాగాలే నని నిస్సందేహంగా చెప్పవలసివుంటుంది.

* * *

దాదాపు ఇరవై కేలమంది ఈజిప్ట్ ఆరబ్బులు మొన్న 5 వ తేదీన తమ రాజధాని కైరోలో సమావేశం జరిపి, పాలస్తీనా విభజన పథకాన్ని ప్రతిఘటించడానికి “సుప్రీమ్ ఆరబ్ యూనియన్”ను ఒక దాన్ని తక్షణమే స్థాపించి

కార్యక్రమం నడపడం అవసరమని తీర్మానించారు. తర్వాతనే ఆరబ్ ప్రతినిధు లందరినీ చేర్చి ఈజిప్టు రాజధానిలో బ్రహ్మాండమైన ప్రత్యేక సమావేశం వీరు జరుపుతా మంటున్నారు. వికృత గాఢ సమితి సమావేశం అయే 4 రృప్తలో నూరింట 42 వంతులను తామే భరిస్తామని ఈజిప్టు ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. సిరియా ప్రభుత్వం లక్ష పాసులకు పైగా విరాళం మంజూరు చేసింది కూడా. “రాజకీయంగా సభ్యమైన మార్గాన చేయవలసిన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమైనవి. ఇక కావలసింది మాటలు కాదు. చేతలే” అని ఆరబ్ రాజ్యసమితి ప్రధాన కార్యదర్శి అజంపాషా మౌచ్చిరికచేసి ఆరబ్ జాతిని ధర్మయుద్ధుననే చేరుతో రచ్చగొడుతున్నాడు.

* * *

ఆరబ్ జాతి సన్నాహమంతా ఒక్కయూదు జాతిపట్ల ప్రతిహేల ప్రదర్శనలు సాగించడంలో మాత్రమే కేంద్రీకృతం కావడంలేదు. అమెరికన్ల వైపున కూడా ప్రత్యేకంగా విశ్వేషం ప్రబలి పోతున్నట్లు స్పష్టమవుతున్నది. అమెరికన్ పెట్రోల్ లారీలను ఆరబ్బులు దగ్ధం చేసివేశారు. విభజన పథకానికి అమెరికా యే మూలకారణ

మని ఆరబ్బుల ఆశయానం. అదేవిధంగా రాజా ఇబ్న్ సాద్ ప్రస్తుతం అమెరికాలో వికృత గాఢ సమితి సమావేశాలలో పాల్గొనడానికి వెళ్ళిన తన కుమారుడు ఎమిర్ సైఫల్ ను రక్షణమే స్వతే శానికి రావలసింది దనికూడా ఆజ్ఞాపించాడు. ఎమిర్ సైఫల్ సాదీ, అరెబియా విదేశమంత్రిగా కూడా పనిచేస్తున్నాడు. పాలస్తీనా విషయంలో తన తీవ్రప్రతిపక్షాను తెలియజేయడానికి ఇబ్న్ సాద్ తన రాజధానిలోవున్న అమెరికన్ రాయబారిని తనవద్దకు ప్రత్యేకంగా కిలిపించిట్లుకూడా తెలుపుతున్నది.

ఆరబ్ యూదు వర్గాలమధ్య జాతివిశ్వేషంగా ప్రారంభమైన ఈ అశాంతి, ఎర్రసముద్ర తీరంలో బ్రిటిష్ వలస భాగమైన ఏజెక్ నగరానికి కూడా పాకిపోయిందనీ, అక్కడ జరిగిన సంఘర్షణలో 27 మంది యూదు జాతివారు, 28 మంది ఆరబ్బులు, ఇద్దరు భారతీయులు హతమైనారనీ వార్తలు వస్తున్నవి. ఈ జాతివిశ్వేషాన్ని సకాలంగా అరికట్టక పోయినట్లయితే బ్రహ్మాండమైన దహనంగా పరిణమించి, ఒక్క మధ్య ప్రాచ్యాకే గాక, సమస్త ప్రపంచాన్ని దహించి వేస్తుండేమానని భయం నేస్తు

ఆత్మ హత్య చేసుకొని అనువులు వీడిన ప్రసిద్ధ అమెరికా రాజ్యాంగ తంత్రజుడు జాన్ జి. వినాంట్

[కడచిన యుద్ధకాలమందు ఇంగ్లాండులో అమెరికను రాయబారిగా పనిచేయుండిన జాన్-2-వినాంట్ అధర్మమును సహించని నత్తుకల్పడు. ప్రపంచ కాంతి కై పడితిపించిన కోమల హృదయుడు—నేడు యుద్ధానంతరము శాంతిస్థాపనకు బదులుగా ప్రపంచములో తీరిగి ప్రబలుచున్న అశాంతిని అగ్రరాజ్యాల ధర్మనిర్లక్ష్యమునకును విషాదభరితుడై ఇటీవల తన రివాల్వరుతో తానే తమవుచాలించెను.]

జాన్-2-వినాంట్ సమక్షముగా మిగతన నైనా కొంచెంసేపు ఉన్నట్లయితే ఒక మహానుభావుని సన్నిధిలో ఉన్నట్లుగా మీ కోకభావం కలుగుతుంది. ఆయన చాలా గంభీరమైన మనిషి—కాని, నిరాశంబరమైన వ్యక్తి—హృదయం రసభరితమైనది. అది మాటలకు అందేదికాదు. అది మాటలలో జల్లిడి అయ్యేదికాదు. ఆయనముఖంలోనే ఒకవిధమైన దహారసం ప్రకాశము ఉంటుంది. ఆకారంలో మంచి ఆహాను బాహువు. విశాలమైన సాంత్వన ముఖవీణము. కాని ఆంతకన్నా అధికమైన అంతర్గత ఆత్మసాందర్యము ఆయనలో ఉన్నది. ఆయననుచూస్తే నాకు జన హరిలాలు పెట్రూగారు జ్ఞప్తికి వస్తారు. సుమారు 60 సంల వయస్సువాడు. కాని నవవయస్సునివలె ఉత్సాహంతోన, ఆసక్తితోన, విడియ పడుతూ ఉండేవాడు. కాని, బుద్ధిమాత్వంలో బృహస్పతిలాగుండేవాడు. గత యుద్ధకాలంలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వకర్తలలో నుండిన ఒకరు నాతో ముచ్చాడుతూ, “రాయబారిగానచ్చిన వినాంట్ చాలా గడువైనవాడు. ఆఫ్రికన్ సేగులు లెక్క పెట్టాడు. ఆయనకు ఏదైనా వ్యవహారవిషయం చెప్పండి— వెంటనే దాని లోతుపాతులన్నీ మీ లోతుపాతులకూడా అరనిదిమంలో ఆకలింపు చేసుకోగలడు అని అన్నాడు.

న్నది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, భారతదేశ ప్రధాని నెహ్రూ చెప్పినట్లు ప్రత్యేక స్వతంత్ర యూదు ఆరబ్ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటుచేయడానికి ద్వారా వికృత గాఢ సమితి సావనీ ఈ సమస్య పరిష్కారానికి మార్గం. వికృత గాఢ సమితి నిరసాన్ని మాన్పించకపోతే, ఘోరమైన భీకత్వం, మారణహోమం పాలస్తీనాలో తప్ప వేరూ ను తోస్తున్నది.

పర్షియాలో ఘనాంకుల్తానే పోకపోయినప్పటికీ, అతని మంత్రివర్గమాత్రం మారి పోతున్నది. ముగ్గురు పాతమంత్రులతో ఘనాం కొత్త మంత్రివర్గాన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నాడు. కాననసభలో ప్రతిహేలపక్షంవారు ప్రధానామాత్య పదవినుంచి ఘనాంకుల్తానే కూడా తొలగిపోవా లని తమ గాజుకు విజ్ఞప్తి చేస్తూ, ప్రదర్శనలు జరుపుతున్నారు. “కర్తీ ముక్” పెట్రోల్ గనుల సమస్యపై సోవియెట్ రష్యా తో ఒక విధానాన్ని, బ్రిటిష్ వాతో సూక్ విధానాన్ని అనుసరించడమే ప్రతిహేల పక్షం వారి ప్రదర్శనలకు కారణం. బ్రిటిష్ వారికి కూడా ఏవిధమైన సౌకర్యాలకూ ఇవ్వరాదన్నదే వీరి వాదన. ఇందుకు ఘనాం సుముఖంగా వున్నట్లు లేదు. పర్షియా ఆంతరంగిక వ్యవహారాలను రష్యా జాగ్రత్తగా గమనిస్తూనేవున్నది. మధ్య ప్రాచ్య అశాంతి ప్రజ్వలనకు పరిమిత పెట్రోల్ సమస్య అదనపు సమరగా ఉపయోగ పడుతుంది.

ఆరబ్ అగ్నిగా వైనా అంతర్భుద్ధం, నత్తుల నడకలో ఇంజనీరీయా రాయబారాలు ఇంకా ఎటు శేలకుండా సాగుతున్న వస్తువి.

నాతో అన్నారు. “అయితే అమెరికాకు వెళ్ళక పోతే తక్కువైనదేమిటి?” అని నేను అడిగాను. ఆ కృడ ఉండే నాయకులపాతకువారే నాకు కావాలి” అని ఆయన బవాబు చెప్పారు. వినాంట్ యొక్క యా మానవ వ్యక్తులమీద తన అనురాగము చూపించేవాడు, కాని, బాహుళ్యమైన మానవసంఘమీద చూపించేవాడుకాదు. మహాన్నతాధర్మములు లక్ష్యములుగలవారిని చూస్తే ఆయన యెక్కువ మక్కువపడేవాడు, అమెరికను ప్రజలలో గాంధీ తర్ఫుంగలవాడు యితడని చెప్పవచ్చు. అక్రమాలకు పోడు. నీతినియమాలకు నిలబడ్డాడు. తన సహాయం కోరిన వారికి భక్తికర్తలతో ఉపకారం చేస్తాడు. ఇతరుల విషయంలో చాలా దాక్షిణ్యం కలవాడు. కాని తన విషయంలో మాత్రం నిర్దాక్షిణ్యంగా ఆత్మవిమర్శ చేసుకుంటాడు. ఈనాటి మన మానవలోకమే ఆయనను శోధించింది.

ఇంతటి ఉర్ధ్వ చిత్తసంస్కారంగల యా మహాపురుషుడు నివాల్వనతో ఆత్మ హత్య ఎందుకు చేసికొన్నాడో వివరించడం చాలా కష్టం—బయటివాళ్ళకు తెలియని మనోవేదనల కొన్ని ఆయనకు ఉండవచ్చు. ద్వితీయ ప్రపంచ

[16 వ పేజీ చూడమ]

నెరిసినవెండ్రుకలు పోగొట్టుకొనండి
(గండ్లు పెండ్లు తివ్వండి)
తెలివతో కాదు. మా అయిదేదీతు మనక
అమె పీ తెల్లబాటు. ప్యానికవైబు వల్ల
తనకుగండరిగా లేది. మరల తప్పటికి కిల్లవడ
శంకరేయిదును. మెదడు తొక్కుకుంటున్నది.
తలకొట్టింతున్నదామిది పడుతున్నది. వ్యక్తి
పొందవలసింది సందించుకుంటును. వచ్చు క మ
రెవితో, మీ పొమ్మ నామకు చేయటం పొంది.
పొమ్మ జెరసినదో వెల రు కి.సి.సి. ఇంకను
దెక్కువగా వెరె కి.సి.సి. అంత వెరె
Din Rakshak Aushdhalaya
P. O. Katri Sarai Gaya.

నవల

చతురంగక్రీడ

రాజ మహేంద్రపురములో సందడి కొంత తగ్గి నది. క్రీడాద్యపనులలో వి నోదములు చాలించి వారముదినము లైనది. కొట్టగుమ్మము నొడ్డ సంత సన్నగిలిపోయినది. వర్తకులు పలువురు స్థలాంతర ములకు పోయిరి. క్రీడాగతులైన సామంతదండ కాధులను స్వస్థలములకు రా జా ను మ తి తో చేరుకొనుచుండిరి.

ఆనాటి మధ్యాహ్నము నమ్మంగమహా దేవి యంతఃపురమున చతురంగక్రీడ జరుగు చుం డెను. మహాదేవి కా క్రీడ యభిమానపాత్ర మైనది. రాజరాజనరేంద్రుని కది చిరకాలాభ్యస్తము. అంతఃపురమున మహారాజుతో మహారాణి చతు రంగ మాడునపుడు తిలకించుటకు పూజ్యులగును, ఇష్టులగును ఆహ్వానములు పంపుట యాచారము. ఈ క్రీడ తెలిసినవారితో నాడుట యానందకరము లట్టి యాహ్వానము లందినవారు రాజాదర తీక్రమ తైరిని నీళ్ళియింపవచ్చును.

వజ్జయశ్రెష్ఠుడగును, నృ ప కా మ దండ కాధునకును ఆహ్వాన మం పు ట సర్వసాధా రణము. ఈనాడాయాట తిలకించుటకు యువరాజు రాజేంద్ర దేవునకు, అతని వయస్సులగు కరుణాకర తొండ మానుడు జయంగొండగులకును ఆహ్వానము రచ్చెను. వజ్జయశోపాలు నారాయణభట్టునకును ఆహ్వా నము వచ్చెను. ఎన్నడు నన్నయభట్టారకు నా క్రీడకు పిలుచు నాచారములేదు. ఈనాడుమాత్ర మాతనికేగూడ నాహ్వానము వచ్చినది.

ఈ క్రీడాహ్వానము కొంత గోప్యముగా జరుగును. ప్రేక్షకులుగా వెలికిచ్చిన వారా క్రీడాదిశేషము లిరువురెవరితో ముచ్చటించెరు. అట్లుగాక పొరపాటున ముచ్చటించినచో మరల జన్మలో నట్టి యాహ్వానము రాదు.

ఆ చతురంగక్రీడకు బహువిశాలమగు మందిరము నిర్మింపె యున్నది. ఆమందిరములో మధ్యభాగమున నా క్రీడజరుగును. అక్కడ సమా విష్టులగునది యల్పసంఖ్యాకులే. ఆ కొద్దిమందికి నంత విశాలభవన మెందుకో కాంక్ష ముంకము కాదు. ఆకాలంలో సేపకులుగూడ నిరంతర ముండరు. ఉపచారములకు ఘంటావాదనము విని దూరమునుండి వారురావలసినదే. ఆ మందిర మన వాయుసంచారమునకు సేనకులు నాయు చాలింకములను ఆవలనండి నూక్రిములతో నిరం తరము లాగుచుందురు. పానీయములు, పలాదులు, తాంబూలకరందాదులు సమస్తము నందు బాటలోముంగుగనే అమర్చబడి యుండును.

ఆ మందిరమధ్యభాగమున విశాలమగు ఘటముపై పటికపురాలతో తెలుపు నలుపు గట్లు అమర్చబడినవి. ఒకటి పద్మరాగముజీబలము రెండవది ఇంద్రునిల బలము అమ్మంగదేవి యథా ప్రకారము పద్మరాగబలము గ్రహించెను. రాజ రాజ ఇంద్రునిలబలము తీసికొనెను.

చతురంగము తొందరలేక దినములు మాస ముల పర్యంతముకూడా నాడుట క్రొత్తకాదు. కాని ఈదినమున మాత్రము కాలవ్యూధి యేర్పర చిరి. ఎత్తుకు నెత్తుకు మధ్య నెక్కువ కాలవ్యూధి మాయయి, విను ఘటికలలో క్రీడ తుదముట్ట రిదో సమాను లైనట్లు!

యువరాజు ఆనాడెంతయో ఉబలాట మతో నాక్రీడ తిలకించుటకు వచ్చెను. అతడును అతని వయస్సులగు శీఘ్రసమాప్తి కుపాయములే ఆలోచించుచు నాభీరవమున కరుదెంచిరి. నన్న యకు రాజదంపతుల బుద్ధిసాత్కృత గమనింపవలె నను కుతూహలమెకాని యాటలో పొల్లను ముద్దకేమిమియు లేదు. నారాయణభట్టు ఏ మాలోచించుచుండెనో ఎవరికిని తెలియదు.

క్రీడకుముందు అమ్మంగదేవి తనకు సహ యములగా ఆ దినమున యువరాజును అతని యిద్దరు దాక్షిణాత్య మిత్రులను కోరుకొనెను. రాజరాజ చిరునవ్వు నవ్వెను.

“రాణికి చోళాభిమానము చతురంగములో కూడా పోలేదు” రాజరాజమాటలకు అమ్మంగ దేవి ముఖమంతయు సిగ్గుతో నెర్రవారిను.

“యువరాజుగూడా చోళుడేనా మహా రాజా?” అని యా మె చి రు న వ్వు తో ప్రశ్నించెను.

రాజరాజ: “కాదు. కాని నీవు చాళుక్యులను గూడ చోళులగా మార్చివేయుచున్నావు.”

వజ్జయ: “ఈ కరుణాకర తొండ మా ను ని పూర్వముగూడ పల్నాటిపల్లవులే. ఇతడును తెలుగువాడుగాని దాక్షిణాత్యుడుకాదు.”

రాణి: ఈ దినమున మాధ్యమ్యము వహించు టకు కంతలదేశాగతులైన నారాయణభట్టారకుల నరింశును”

“క్రీడలో కట్టుండినోగాని ముందుగా నీ నాడు మాటలలో రాణి రాజరాజును బంధించు చున్నది” అని రాజరాజ చిరు న వ్వు తో పలికెను.

రాణి: “మహారాజా! పూజ్యులగు వజ్జయ నృపకములు, నన్నయభట్టారకులు మీపక్షమున నుండి మీకేమి చింతిస్తా?”

నృపకా: మహాదేవులు చక్కగా నెలవిచ్చి నారు. మేము కృష్ణులము గనుక పూజ్యులము; ఆటలో శిర్య పూజ్యులు!” అందరు నా మాట లకుఆనందముతో నవ్వెరి.

నారాయణభట్టు మాధ్యమ్య పీఠ మధిననించి శ్రీ మహాజాధిపతి స్మరణము చేసి క్రీడా ప్రారంభమునకు ఆనజ్జయచ్చెను. ప్రశ్న వేయగా ముందు బలము కదిల్చుట మహారాణివంతుకు వచ్చెను.

అమ్మంగదేవి యాటలో చరుగుదలము గలగు. రాజరాజు నెత్తులు దూరాలలోచు కలవి. అందు వలన ముంగు ముందు సాహాయ్యముగా అమ్మంగ దేవి గెలుచునట్లు చూచువారికి కనపించును. కాని తరుచుగా తుదకు రాజరాజే నెగ్గుచుం డును. ఈ దినమున నమ్మంగ మహాదేవి తనకు సహాయులగుగా ఆనభవములేని యువకలను కోరుకున్నందున రాజరాజు కొంత నిర్లక్ష్య ముగా నాడె సాగెను. రాజపక్షమున నన్న వజ్జయయు నృపకముడును కొంత దూరమున నుండి యేకాంతమున నేడియో మాట్లాడు కొనచుండిరి. వారిష్టమై యాటమీద నున్నట్లే కనిపించెను. ఒక్క నన్నయ భట్టారకుడే మాన ముగా నాయాట గమనించు చుండెను.

కాలవ్యూధి స్వల్ప మైనందు: నానాడు మహారాణి యాట ఆద్యుతముగా సాగుచుండెను. దానికితోడు యువరాజుకు అతని దాక్షిణాత్య మిత్రులను క్రొత్తగా కాంచీపట్టణములోని యాటగాండ్ల ఎత్తులు నూచించి యామెకు సర్వవిధముల సహాయము చేయుచుండిరి.

రాజరాజు కంత తొందరగా నాడు నభ్యా సము లేదు. దానికితోడు, ముందు కొంత యాత్యంతిశ్వాసమధ్య నశ్రద్ధగా నాడి యొక బంటును రథమును గోల్పోయెను. గుర్రములకు నుంగుకు పోవుట కవకాశము లేకుండెను. అమ్మంగదేవి యశ్యముల ఘటక మంతటకు స్వేచ్ఛావిహారములు చేయుచుండెను. ఆ యిగతు లోనుండి తిప్పించుకొను నాలోచనలో నుండు నంతలోనే ఎత్తు వేయవలసి రాగా ఏదో ఆట ఆడవలసి వచ్చుచుండెను.

వజ్జయశ్రెష్ఠక ఆయాట తిలకించుచున్నట్లే లేదు. కాని అకస్మాత్తుగా కలవరించుచున్న వానివలె యాతని కంతము విననయ్యెను: “రాజా, కొటలో వెంటనే ప్రవేశింపనిచో మహా రాణులు శీఘ్రముగా నెగ్గిపోయెదరు!”

“మాతో క్రీడలోగూడ రాజరాజులకు పరా జయము రానీయరు కాబోలును ప్రెగ్గెనల” అని మహారాణి పలికెను.

రాజరాజు తనరాజును వెంటనే కొటలో ప్రవేశపెట్టెను. గానితో నమ్మంగదేవి యెత్తుగడ లన్నియు నప్పటికి కృష్ణములై పోయెను.

నారాయణభట్టు

శ్రీ నరసింహ శాస్త్రి

“తల్లీ, కొటభేదింతులలో యువరాజు నైపుణ్యము చూపవలె నని నా కోరిక” అని వజ్జయ నివేదింపగా నుభయపక్షములవారు సంతోషించిరి.

“పుత్రా దిచ్చే త్వరాజయమ్!” అన్నాడు నారాయణభట్టు.

అంతట మరియొకవిధమున రాజరాజునోం గ్రుని రాజు కొటమీదికి అమ్మంగదేవి బలములు మరలెను. మరల రాణిబలములే రాజరాజు బా ములకంటె ముందు నడచుచుండెను. రాజరాజు బలహీనస్థానము లన్నియు బలపరచుకొనుచుం చుండెను. మహారాణి గెండు బంటుకు రాజ రాజు గుర్రము నొకదానిని ఆహూతి చేసికొనెను. అమ్మంగదేవి వదలక రాజరాజు బలహీనస్థాన మూమీదకి దృష్టి నిలిపి బలము నడిపించు చుండెను.

ఇట్టి సమయమున యువరాజు ఒకటి రెండెత్తులు తల్లికి నూచించెను. అవి స్పష్టముగా కృష్ణములుగా కనపడుచుండెను. అయినను కుమారునివై నభిమానమున మహాదేవి యా మాచన లంగీకరించి కదలెను.

రాజరాజుకు అటలోకూడ కృత్రిమయత్నము లిష్యము లేదు. అత డెగుచే కుమారునివంక ననాదర దృష్టి పరచెను. యువరా జులు చూక మోము వాల్చెను. నారాయణభట్టు మాత్రము చిరునవ్వు నవ్వెకొనెను.

అంతలో వజ్జయ స్వరగు విననయ్యెను: “రాజా, మీ బలమైన వైపుకు మహారాణి బలములు సాగినవి. ఆ కొట వెంటనే వదలవలె!”

అది విని రాజరా జొక్క సారిగా నా వైపు చూచెను. అంతవరకు తాను యువరాజు కృత్రి ముగా వేయించినా డనుకొనిన ఎత్తుకే తన కొటను భేంతులకు సిద్ధముగా నున్నదని రాజ రాజు గుర్తించెను. కుమారుని ప్రతిభకు ఆనం దము పట్టలేక గూడరముతో మెచ్చుకొనుచు దక్షిణాపస్తముతో యువరాజు భుజము స్పృశిం చెను. యువరాజు వినయముతో తల వంచుకొని పితృపాదుల హస్తస్పృ యాశీర్వచనముగా గ్రహించి పులకరించెను.

“ప్రెగ్గెడల కెన్ని కట్లున్నవి?” అని రాణి యనెను.

“హక్రీరా పురుష: సహస్రాక్ష సహస్ర పాత్!” అని నారాయణభట్టు అందుకొనెను.

రాజరాజు రాజును బలహీనస్థానములలోనికి తప్పించి ఆ మాగ్గున నెట్లో మరియొక కొట లోనికి చేర్చెను. కాని యీ సమయమున నెంతో సహాయము చేయుచున్న రాజరాజు గజమును మహారాణి యేనుగు నీచ్చి తీసి వేసెను. బలమున సమస్తమైనను రాజరాజు రాజుకు స్థానబలము దానతో మరింత తగ్గెను.

ఈ విధముగా దెబ్బమీద దెబ్బ విని రాజ రాజు బలము క్షీణింప సాగెను. వినను రాజ రాజు ధైర్యము పడలర జాగరూకతతో నాడుచు నిలువద్రొక్క కొనుచుండెను. ఈ విధముగా ఎప్పటి కప్పుడు రాజరాజు రాజు కటిపోయినట్లే కనిపించుచు నెట్లో తప్పించు కొనుచుండెను.

ఇంతలో నెను గడియలు సమాప్త మయ్యెను. మధ్యమధన నారాయణభట్టు చిరునవ్వు నవ్వుచు తప్పని సరిగా ఆట సమ మని తీర్చి చెప్పెను.

“ప్రెగ్గెడల బుద్ధి రాజరాజులను బంటుల పడ వేసింది ఈనాడు” అను మహారాణి మాటలకు అందరు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకొనిరి.

చతురంగము

చారంతట నొక్కంత విక్రాంతి తీసికొనిరి. ఆపిమ్మట మరియొకవిధమున చతురంగక్రీడ ప్రారంభించెను. నృపకాను దండనాగులముందు పెద్ద పట నొకటి వజ్జయశ్రెష్ఠక యుంచెను. అందులో నదులు పట్టణములు పర్వతములు అరణ్యములు రాజనూర్ణములు గుర్తింపబడియున్నవి. మరియొక పటములో నొక స్థల జల దుర్గము చిత్రించి యున్నది. అందలి గోడలు గవనము దిద్దు ద్వారములు అగడ్త సర్వము స్పష్టము గా తెలియనగును. అవియే గాక మరికొన్ని పట ములుగూడ నతని యెదుట నుంిరి. నృపకాను దండనాగుని యన్నియు జాగరూకుడై కొంత సేపు పరికిరించెను.

వజ్జయ యంతట యువరాజును అతని తోక మిత్రులనుల పలుకరించెను.

“యువరాజా, మీరు యాత్రాసన్నాహ మాలోచించినారా?”

“చిన్నవారము మాకు తోచినంతవరకు ఏక దీక్షగా రాత్రిం బంట్లు నీ మాడు దినములు నాలోచించినాము. మా ఊరిలకు పెద్దలగు మీరును దండనాగులను సార్వభౌములును మా మాతృభూమిను అనుమతించినచో మేము కృతఘ్నము” అని యువరాజు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

అంత వజ్జయ కోరగా యువరాజు నృపకాను దండనాగునికి సేనల సేవి యెట్లు నడపదలచి నదియో, ఏ బలమెక్కడ నుంచునదియో, నదులు వాగులు ఎట్లు తరించునదియో పర్వతములు నరణ్యములు ఎట్లు దాటదలచినదియో విశదీ కరించెను.

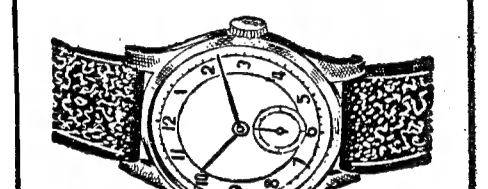
అంగులో వజ్జయ ఏమియు కలిగించుకొనుట లేదు. కాని యామూలాగ్రముగా శ్రద్ధతో నాల కించుచుండెను. ప్రశ్న లన్నియు నృపకానుదండె నాగులే వేయుచుండెను. శత్రురములు యుత రాజు చెప్పచుండెను. మధ్యమధ్య కరణాకర తొంపెనానునతో యువరాజుసంప్రదించుటయు, నతడు గొన్ని వివరించుటయు జరుగుచుండెను. ఏ సందర్భమున నెన ప్రయత్నమునకు అనుకున్న వానికంటె ఎక్కువ సాధనాదులు కావ లయునని తోచినచో నన్నుకు వానిని సాధించు నుపాయములు మాత్రము వజ్జయ నడుచుచు తెలిపి కొనుచుండిరి.

మధ్యమధ్య దండనాగుని ప్రశ్నల కుత్తర మిచ్చుట యువరాజుకును అతని మిత్రయుగము నకును కష్టతరముగా నుండెను. అట్టి గొ డ వాల్చె రాలోచించి యెట్లా తుదకు సమాధాన మిచ్చుచుండిరి.

20-వ పేజీ చూడుడు

మేలిరకపురిస్టువాచ

ఒక నెల వరకు మంచి తరుణము స్విస్ వేడ్ స్విస్ లివర్. సరియైన టైం చూపును. 5 ఏళ్లు గ్యారంటీ, రాట్లనుమర్చబడినది.

ఉండ్రము, చతురంగ క్రీడమున కేసు రు. 25	
మేలిరకం రు. 25	
4 రాళ్ల బల్ల పురుపుల కారముక్రీడి	
యం కేసు	రు. 25
5 రాళ్ల " " మేలిరకం రు. 32	
7 రాళ్ల " " రు. 38	
5 రాళ్ల కోల్డుగోల్డు (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 55	
రెక్టాంగులర్ టాసు లేక వంపుగలది	
5 రాళ్ల క్రైల్ క్రీడియం కేసు రు. 45	
5 రాళ్ల కోల్డుగోల్డు (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 58	
15 రాళ్ల కోల్డుగోల్డు	రు. 85
అలారం టైం పీసు రు. 17/- మధ్యరకం	
రు. 20/- మేలిరకం రు. 28/- లిగ్ కెక	
రు. 42/- పోస్టే ప్రత్యేకం. టైంపీసు కోర	
వారు అడ్వాన్సుగా రు. 5/- పంపవలెను.	
నాలుగు ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.	
PARAGON WATCH Co., (A.W.)	
Post Box No. 11419, Calcutta 6.	

భారతదేశము

పండిట్ జనహర్లాల్ నెహ్రూ

స్వతంత్ర భారతదేశ విధానమును విపులీకరిస్తూ అధినివేశాసనసభలో ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ ఒక ముఖ్య ప్రకటన చేశారు. రాజకీయ సరంధరు డిని మనదేశము లోనేగాక విదేశములలో కూడ భౌతిక గడించిన పండిట్ నెహ్రూ పండిట్ నెహ్రూ ప్రభుత్వం దేశ విదేశ విధానమునకు పునాదు లేర్పరచి, ఉత్తమ విధానములపై నడుపుటకు శీలించుట మన భాగ్యము. అటు కమ్యూనిస్టు రష్యాతో గాని, ఇటు ధని వాద అమెరికా తో గాని చేతులు కలిపి, గుడ్డిగా వాడిని అనుకరించుటకు గాక, ప్రపంచ శాంతి భద్రతలకు, మానవజాతి శ్రేయోభివృద్ధికి ఏ వ్యక్తి చేసిన సూచనలు ఉపయోగముగా నున్నవో ఎవరికైనా పరిశీలించి, సూచనలను బుద్ధివంతముగా భారతదేశ విధాన మని పండిట్ నెహ్రూ స్పష్టీకరించెను. అయితే, ఇందులన భారతదేశమును గురించి కొందరి మనస్సులలో కొన్ని ప్రశ్నలు ములు కన్పించును. ఇట్టి ప్రశ్నలను వలననే గత సంవత్సరము విద్యార్థి భావముల సమావేశమునకు వెళ్ళిన భారతి ప్రతినిధి గ్రూపుపట్ల కొందరికి అపోహ లుండెను. కాని క్రమేణా భారతదేశమును రిస్తున్న విధానములలోని ఉత్కృష్టతను వారు గమనింపక పోయి. అలాటి కానాడు వివాదములు పెంచుకుంటున్న కప్పక, అమెరికా వర్గముతో బోధనలు కట్టించుకోకుండా, విత్తనంతరము ఆ రెండు వర్గములకు సాయకర్యము కురుగుటకు పాటుపడవలె నని తలంపుచున్న చిన్న చిన్న రాజ్యములకు సరియైన నానుకుడు లేక పోవటం వలన వారి పును ఏనో ఒక వర్గములో జేరిపోవుచున్నారు. భవిష్యత్తులో భారతదేశం ప్రపంచ శాంతి రక్షక వర్గమునకు నాయకత్వం వహించి, విద్యేష్టపూరితమైన రహస్యకా, అమెరికా వర్గములకు సాయకర్యము కురుగుటకు పాటుపడుతూ, ప్రపంచ ప్రజాశ్రమమును తన వంతు మరల్చుకొని, చిన్న చిన్న రాజ్యముల ప్రతినిధులనూ తన నాయకత్వము క్రిందకు తీసుకువచ్చి, మానవజాతి అభ్యుదయమునకు తోడ్పడగలను. ప్రపంచ పీఠిజాతులకు, శాస్త్రాభ్యుదయమునకు బలియైయున్న వలన జాతులకు, న్యాయము, స్వాతంత్ర్యం లభించునట్లు భారతదేశం పోరాటం జరుగవలను. విదేశ విధానములో మన మనుషరింపదలంచుచున్న మార్గము కంటాక్టేషన్; కాని న్యాయము, ధర్మము మన పక్షమున నుండుటవలన ఆ మార్గమే మనకు శిర్యా మనుటలో సందేహము లేదు.

కంట్రోల్స్ తొలగించు విషయంలో కూడ భారత ప్రభుత్వ మొక విధానమును నిర్ణయించినది. కంట్రోల్ కృత్రిమును, అస్యాభివృద్ధిము నని గాంధీజీ బోధించుచున్నారు. ఆయన కంట్రోల్స్ పై రాదాపు యుద్ధము ప్రకటించి రినియే చేస్తువలెను. అత్యంతము విస్తృతము చేతములో కొరతగా నున్నంతకాలము వాని ధరలపై కంట్రోలు వుండవలె ననుట సమంజసము. ధర కంట్రోల్ చేయబడిన ప్రతివస్తువు సక్రమముగా రేషన్ చేయబడిన పక్షమున కంట్రోల్ బ్లాక్ మార్కెట్ కు దారి తీస్తుంది. కాని ప్రతి వస్తువు కంట్రోల్ చేసి, రేషన్ చేయబడునోది పరిపాలనాభాగ్యత దృష్ట్యా అతి న్యాయకరము;

సంకటమును. ఎన్ని కష్టములున్నా, ఆహార పదార్థము కొరతగా నున్నంతకాలము కంట్రోల్ వుండి తీరవలెను. అందువలననే కొన్ని ఆత్యవసర ఆహార పదార్థములపై గాక తక్కిన వస్తువులపై క్రమేణా కంట్రోల్ తొలగించుటకు భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించినది. కందులు, మినుములు, మొదలగు ధాన్యములైనను, చక్కెరలైనను కంట్రోల్ తొలగించబడినది. చక్కెర మనదేశమునకు సరిపోయినంత మనదేశములోనే ఉత్పత్తి యగుచున్నది. కాని చెరకు పంటను తగ్గించి, ఆ పంటను కూడా ఆహార ధాన్యముల పంటకు మరల్చుటకే చక్కెరపై కంట్రోల్ పెట్టబడినది. అందువలన చక్కెరపై కంట్రోల్ ముందుగా తొలగించుట సమంజసము. కందులు, ఉలనలు, మినుములు మొదలగు నవికూడ మనకు సరిపోవునంత మన దేశములోనే పండుచున్నవి. అయితే, కొన్ని కారణముల వల్ల కొరత ఏర్పడుటచే కొద్దికాలం క్రితమే వాటిపై కంట్రోల్ విధించ బడినది. కంట్రోల్ రద్దుచేసిన తరువాత ఈ ధాన్యముల ధర కొంచెము తగ్గిన దని కూడ తెలిసినది. ఈ నెలఖర్చులోగా ఆహారం, సుక్ష్మమైన గాక ఇతర వస్తువులన్నిటిపైనున్న కంట్రోల్స్ తొలగించ బడవచ్చు నని తెలుస్తున్నది. కంట్రోల్ తొలగించగానే వస్తువుల ధరలు పెరిగి పోకుండా ఏర్పాట్లు చేసియుండవలసినది. కంట్రోల్ తొలగించగానే ధరలు కొంచెము పెరుగుట సహజము. కంట్రోల్ తొలగించక ముందు, ఆ వస్తువును ప్రభుత్వము కొంత మొత్తము నిలువజేసి, ధర పెరిగినప్పుడు సమంజస మైన ధరలకు తనవస్తువును సరకును అమ్మడం ప్రారంభించినచో, ధరలు వెంటనే కంట్రోల్ ధరల స్థాయికి రాగలవు ఇందు కొరకు ప్రభుత్వము ప్రత్యేకముగా కొన్ని కొట్ల యి న పెట్టుచున్నా; లేదా, నమ్మకస్థులచే నకువ బడుచున్న కొన్ని కొట్ల ద్వారాగాని సరకులు అమ్మించుచున్నా. ఇట్టి ఏర్పాట్లు చేయవలసిందని ఆహార విధాన సలహా సంఘము సిఫార్సుచేసి నదికాని ప్రభుత్వము ఆ సూచన నెత్త వరకు ఆయా జిల్లాలలో అంగీకరించునో చూడవలసియున్నది. కంట్రోల్ తొలగించబడవలసిన సామాన్యమైన వస్తువు జీవితము ఇప్పటికన్న కష్టతర మగునని భావించినచో, కంట్రోల్ ఎంత లోపభూయిష్టముగానున్న ను వుంచుబడే మంచిది.

భారత యూనియన్ తో యథాశక్తి భవం బహిరే చేసుకున్నంతమాత్రము మైదరా బాక్ సంస్థాన పరిస్థితులు చక్కబడిన వని భావించరాదు. సంస్థానములో బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపించవలె నని కోరి సత్యాగ్రహం ప్రారంభించిన సంస్థాన కాంగ్రెస్ సేవకులు 10 వేల మందిగా జైల్లో బ్రుగ్గుచున్నారు. కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకులు నే ఇరువది మందితో విడుదలజేసి బాధ్యతాయుత స్థాపన కనుమీగుతో సంప్రదించుట జరుపుచున్నట్లు నటించుచు, తప్పు వారిపై నెట్టివేయవలె నని నిజాం ఆలోచిస్తున్నాడు. హిందూ ముస్లిం సమాన ప్రాతినిధ్యమును మాత్రము సంస్థానములోని హిందు నెవ్వడూ అంగీకరింపజాలడు. ఈ విషయము సంస్థాన కాంగ్రెస్ నాయకులు ఇదివరకెన్నడో సుష్టమొనర్చి. అట్టివారితో, ఇదివరకెన్నడో పరిష్కరింపబడిన ప్రతివాదాలపై చర్చలను జరుపుచున్న మనుజులలో ఆంధ్రా మేమో తెలియదు. జనాభా ను బట్టి హిందు వులకు ఇవ్వవలసిన ప్రాతినిధ్యము క్రమేణా యివ్వబడుననీ, ప్రస్తుతమునకు హిందూ ముస్లిం సమాన ప్రాతినిధ్యమును అంగీకరించవలసిందని నిజాం వెలొక సూచన చేసినాడు. ఇదికూడ సంస్థాన కాంగ్రెస్ నాయకులకు ఆచరణ యోగ్యము కాదు. 10 వేల మంది కాంగ్రెస్ వారిని జైల్లో వుంచి, ప్రజాస్వామ్యము, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము అని పేరుపెట్టి, సంప్రదించుట జరపటము

అసంబద్ధమని నిజాం గ్రహించలేదు. ఇతర దేశము లలో ఆచరణలో నున్న ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వ మైదరాబాద్ సంస్థాన మునకు పనికిరాదనీ, హిందూ ముస్లిం సమాన ప్రాతినిధ్యమే తగిన విధానమనీ ఇన్స్టాల్ అధ్యక్షుడు కాశీం రజ్వీ మార్గంగా వాదిస్తున్నాడు. సంస్థాన కాంగ్రెస్ కార్యచరణ సంఘం మద్రాసులో సమావేశమైనది. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును స్థాపించునంతవరకు సత్యాగ్రహం సాగించవలెనని వీరు నిర్ణయించటం స్వాభావికముగానే యున్నది. సంస్థానంలో సత్యాగ్రహం ధ్యమం సాగుచునేయున్నది. ఈ సత్యాగ్రహం ఆహింసానిధాంతాలపై జరగలని మొదటనే నిర్ణయింపబడినది; ఆ సూత్రాలు ఇంతవరకు మన్నించబడుచునేయున్నవి. కాని ఆహింసా నిధాంతాలపైకారం సత్యాగ్రహం సాగిస్తున్న ప్రజపై కిరాతకకృత్యాలు జరుపబడుతుంటే, ఎంత కాలమని వారు సహించి వుండగలరు? నిష్పృహకెడిన కొందరు దౌర్జన్యమునకు దిగుట ఇట్టి ధీనికులలో స్వాభావికమే. మొన్న నిజాంపై బాంబుప్రయోగము జరుగుటకు ఎవ్వరూ హామీ ఇవ్వలేదు. అట్టివారిని కనికరించమని ఎవ్వరూ కోరలేదు. అయితే, ఇంతవరకు తనకు విధేయులుగా నున్న ప్రజలలో ఇంత అసంతృప్తి ప్రబలుటకు కారణ మేమో గ్రహించుకొని, వారిని సంతృప్తిపరచుటకు పూనుకొనుటకు ఈ సంఘటన నిజాంకు మర్గనూచి కాగల దని ఆశించుచున్నాడు.

మైదరాబాద్ రంగనాథ భారత దేశంలో అన్ని విధముల ఎన్నదగిన ముస్లిం పాలిత సంస్థానము భోపాల్. భోపాల్ నవాబు నరేంద్ర మంత్రికి ప్రధానాధికారిగా చాల రోజులు పనిచేసి నాడు ఆ సమయములో ముస్లిం లీగుకు కూడా ఆయనవద్దకు చేస్తున్నట్లు తెలిసినది. ఏమాత్రము అవకాశమున్న ఈయన పాకిస్తాన్ లో జేరిపోయే వాడేనట నిస్సంకోహము. కాని పాకిస్తాన్ లో జేరుటకు తనకు అవకాశము లేదని గ్రహించిన తరువాత నిజాంవలె ఆయన మొండిపట్టు పట్టుకు కూర్చొనక, భారత యూనియన్ లో జేరించు. సంస్థానంలో బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పాటుచేయుటకు అంగీకరిస్తూ, ఆయన ఈయనకే ఒక ప్రకటనచేశాడు. నవాబుకు ఏదో ప్రత్యేక హక్కులు వుండవలసో నూచించే హక్కుకూడ ప్రజాప్రతినిధులచే యొన్నుకొనబడిన రాజ్యాంగపరిమితుకే యిచ్చుటకు నవాబు అంగీకరించాడు. ఈ ప్రకటనకు, మరియు ఏర్పరచబడే రాజ్యాంగపరిమితుతో మొత్తం పిరి రు సభ్యులు లుండురు. వీరిలో 11 గురు నవాబుచే నియమింపబడెదరు. ఈ 11 గురిలో 6 గురు ఉద్యోగస్థులు వుంటారు; వీరారుగురు పరిషత్తు కార్యకలాపములతో సహాయము చేస్తూండటానికి మాత్రమే నియమింపబడుతున్నారని నవాబ్ చెప్పబాటులలోని సత్యము ఆచరణలోగాని లేదు. తక్కిన 5 గురు అస్పృశ్యకర్తలకు నుండినవాడో ఎన్నుకుంటాడు. రాజ్యాంగపరిషత్తులో మూడవవంతుమంది సభ్యులు నవాబుచే నియమింపబడినవారుండటం కొందరిన విషయం కాదు. కాని ప్రజాప్రతినిధులు చేయదలచుకున్న దానికి మారవాణ్యముతము కల్పించలేనంత ఘోరమందిగా వున్నాడు. కాబట్టి భవా లేదనిపిస్తున్నది. రాజ్యాంగపరిషత్తుకు ఎన్నికలు సంయుక్తనిరూజకర్తలయద్వారా జరిగినను, నేరుగా జరగకపోవటం మంచిది కాదు, సంయుక్తనిరూజకర్తలయద్వారా నేర్పాటు చేయుట మంచిదిని నవాబ్ గుర్తించుట ముదావహము; ఇప్పటివలె అప్రత్యక్షముగాగాక, నేరుగానే ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకునే పద్ధతిని రాజ్యాంగపరిషత్తు ప్రవేశపెట్టగలను. కాబట్టి ఇప్పుడు ప్రకటనలో నూచింపబడిన అప్రత్యక్ష విధానముచూపు అతిగా పట్టించుకొన నపు

జైకటాక్షంనల్ల చేబాంబు ప్రయోగం నుండి నిరసాయంగ బదులుండిన మైదరాబాద్ నవాబుగారు సరంతేదు. ఈ రాజ్యాంగపరిషత్తు తానననగా కూడా, నూతన రాజ్యాంగం ప్రకారం తానన సభ ఎన్నుకొనబడవలెను, వ్యవహారముంటుంది. ప్రధానిగాక తక్కిన నలుగురు మంత్రులు ఈ రాజ్యాంగపరిషత్తుకు బాధ్యత వహించినవారే వుండురు. భోపాల్ నవాబు ఆమరస్తున్న విధానము నిజాంకు జ్ఞానోదయం కల్పించిన బాగుండను!

మన రాష్ట్రముందంతలా నాకొకటి తెలియదగవచ్చుచుంటు ఉద్యోగస్థులను నిర్మూలించిన ననే ఒక గంటనేపు లాంఛనపూర్వకముగా సమ్మే చేశారు. కేంద్రంలో ఏర్పాటు చేయబడిన జీతాల కమిషన్ వారు సిఫార్సు చేసిన ప్రకారం తమకు జీతాలు కేంద్రాలని ఈ ఉద్యోగులు చాల రోజులనుండి ప్రభుత్వము ను కోరుచున్నారు. ఈ ఉద్యోగి లందరు చాల రోజుల క్రితమే ఒక సంఘముగా ఏర్పడుటయు, ఆ సంఘమును ప్రభుత్వం గురించుటయుకూడ జరిగినది. ఈ ఉద్యోగుల కోరికలను తెలుచుచూ, ఈ సంఘం కార్యక్రమ సభ్యులు మంత్రులకడ వెన్నో పర్యావరణము రాయబారములు సడిపిరి. కాని వారి కోరికలు అంగీకరింపబడలేదు. వీరు కోరిన ప్రకారం జీతాలు యివ్వటానికి కావలసినంత ధనం రాష్ట్ర ప్రభుత్వము నకు లేక పోవుట యే ఇందుకు కారణం. ప్రభుత్వం తమ కోరికల నిన్నుకొని మన్నించునగును నిరసనగా ఉద్యోగులందరు ఒక గంటనేపు సమ్మే చేశారు. ఈ సమ్మే జరుగుండా, ఉద్యోగులనం దరినీ అనువులలోనికి తీసుకు రావాని ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు హాస్యావహంగా లేవు. ఈ ఉద్యోగుల సంఘమునకు ఇదివరకు ప్రభుత్వ మిచ్చిన హోదాను గద్దెపెంచి, కాంగ్రెస్ సభ్యులను 'సమ్మెండు' చేసి, ఇతరులను తీర్చుముగా బెదిరించారు. అయినా ఉద్యోగులు జరుప్రదముగా సమ్మే జరిపినారు. వీరి కోరికల విషయమై ప్రభుత్వం సావధానతో ఆలోచిస్తుందినీ, దారి సంఘమునకు ఇదివరకటి హోదా యిచ్చి, 'సమ్మెండు' చేసినవారిని తిరిగి జేర్చుకుంటామనీ, హోదా యివ్వటంవలన కొందరు ప్రారంభించు చూచున్న సమ్మెను విరమించారు. ప్రభుత్వోద్యోగులు సమ్మేజేసి, పరిపాలనా అంశమును కంటు పరిచటం కగని పని; ఉద్యోగుల నింత నిర్లక్ష్యం చేయుటం ప్రభుత్వమునకు కూడా తిడు. ఇతర సంస్థల్లోకి కన్న ఎక్కువ మందికి ఉద్యోగము లిస్తున్న ప్రభుత్వము. ఆ ఉద్యోగుల హోదా విషయంలో లో కూడా యితర సంస్థలకు మార్గ దర్శిగా వుండటం మంచిది. విద్యాభివృద్ధికి ఈ ఉద్యోగులు ప్రభుత్వ కష్టములను కూడ గమనించి, అవసరంగా సమ్మెలకు దిగకుండా వుండడం అత్యుచనం. ప్రభుత్వమునకు, ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంధింపచు వివాదములను పరిష్కారమునకు మధ్యస్థిత్వమునకు దాఖలుచేసి, ఆ పరిష్కారముకు ఉభయ పక్షములు కట్టుబడి పరిపాలనా యంత్రము సక్రమంగా నాగిపోయేట్లు చూడడం మంచిది.

గాజు పరిశ్రమ : ౨

దేశ ఆవసరాలలో సగం వరకు మాత్రమే మనం తయారుచేసుకొన కలుగుతున్నాము

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి

మద్రాసు కొత్త పరిస్థితి
మాఫీ మహమ్మద్ గారు

యంత్రయుగ ప్రాబల్యం కల యంత్రదేవతకు దానిని అన్నవి ప్రపంచంలోని ఆధునిక నాగరకతామతములైన దేశాలు. ప్రతి దేశంలోనూ యంత్రాలు రాజీంబకప్పు పితాచనవు త్వంచేయసాగాయి. తయారైన సామగ్రికి బజారు కావాలి. ఆ బజారులో పై చేయి తన దైతేనేగాని తన సామానులు అనుకున్నట్లు అమ్ముడుబోవు. అదేగాదు; ప్రపంచంలోని ప్రతిబజారులోగూడ తన సరుకే అమ్ముడు బోవాలి. అంటే తనదేశం ఇంకా తయారు చేయాలి. ఇది యంత్రయుగపు విపరీతమైన మనస్తత్వము. యంత్రదేవతారాధనలో ఇంకా యంత్రాలు కావాలి అని ఆశ్రయించింది.

ఈ యంత్రాల హోరులో తుపాను రోదవిని పించేదు కొన్ని చిన్నదేశాలకు. పెద్దదేశాలు ఈతుపాను రోదను పొగమబ్బులా నిలబెట్టి కేత ఘ్నులూ, విమానాలూ, ట్యాంకులూ మోగించాయి. ప్రపంచ సంగ్రామం ప్రారంభమైంది.

యంత్రప్రారంభానికి కొద్దికాలముండే అమెరికా సంయుక్తరాజ్యాల వాణిజ్యాభివృద్ధికి ఒకటికంటే పొందుపరిచాడు. అందులో ప్రపంచంలో ఆకాలానికి తయారైన గాజు-యంత్రాల మీద తయారీ మాత్రం—విలువైన లక్షలకొట్ల రూపాయలలో యివ్వబడింది.

యూనైటెడ్ స్టేట్స్	1935	85	కోట్ల	18	..
జర్మనీ	1935	89	..	72	..
యూనైటెడ్ కింగ్ డం	1934	22	..	80	..
జకోన్డా నాకియా	1935	8	..	60	..
ఫ్రాంసు	1937	8	..	40	..
జపాన్	1935	6	..	00	..
రష్యా	1935	3	..	30	..
కెనడా	1935	2	..	25	..
ఆస్ట్రేలియా	1935	2	..	10	..
చైనా	1933	35	..
స్పెయిన్	1935	30	..

ప్రపంచం అంతా కలిపి 1935 లో 250 కోట్లరూపాయలు. 1935 లో ఇండియాలో 38½ లక్షల రూపాయల విలువగల గాజు తయారైంది గవర్నమెంటు రిపోర్టు. (ఒక డాలరుకు 3 రూపాయలు లెక్కతో నిర్ణయించిన ఆధునిక చైనాదేశంలో తయారైనంత సామగ్రి మన దేశంలోగూడ తయారైంది. చైనా మనకన్న ముందంజవేయడం లేదన్నమాట.

ప్రపంచ స్థితి

ప్రపంచం మొత్తంమీద కర్మాగారాలలో గాజు తయారీ విలువ 250 కోట్ల రూపాయలని యిప్పుడే చూచాము. అమెరికా, సంయుక్త రాజ్యాలలో టాటిస్టికల్ శాఖ లెక్కల బట్టి ప్రపంచంలో 5 లక్షల మంది మాత్రమే యీ పరిశ్రమలో నున్నారని అంచనా వేశారు. ప్రపంచం మొత్తంమీద 8000 కర్మాగారాలలో మాత్రమే గాజు తయారౌతున్నదని ఆ శాఖవారే అంచనా వేశారు. అదేకాలంలో అంటే, 1936లో గవర్నమెంటువారు మన దేశం గురించి భోగట్టాలు చేసి ఒక నివేదిక ప్రచురించారు. దీనివల్ల మనకు తెలిసిన విషయాలు ఏమంటే, మన దేశంలో (బర్మా, సిల్కె, పాకిస్తాన్లు వివాదభారతదేశంలో) =

పశ్చిమబెంగాలులో	15,00,000	రూపాయలు
సంయుక్తరాష్ట్రాలలో	12,00,000	..
బొంబాయిరాష్ట్రంలో	4,44,000	..
మధ్య రాష్ట్రాలలో	1,84,000	..
తూర్పు బెంగాలులో	1,49,000	..
హైదరాబాదులో	1,00,000	..
మద్రాసు రాష్ట్రంలో	72,000	..

మొత్తం 36,50,000 రూపాయల విలువ గల గాజు తయారైందన్నారు. అప్పుడు మన దిగుమతులు 1,50,00,000 రూపాయల విలువగల గాజు సామాను అన్నారు.

కాని యిది యంత్రయుగం. ఈ యుగం ఒక వ్యక్తియొక్కగాని, సంఘయొక్కగాని, దేశయొక్కగాని ఆదేశంమీద, అనుజ్ఞ వల్ల వచ్చిన తుపానుకాదు. ఆ తుపానుకు యెదురుగా నిలువగల దేశాలకే స్వాతంత్ర్య జీవితానికి అధికారం వుంది. తక్కిన దేశాలకు పారతంత్ర్యం కొద్దో గొప్పో తప్పదు. భావదాస్యం ఏర్పడుతుంది. మనదేశం ఇప్పుడే స్వతంత్రంగా ఆరుణోదయాన్ని చూస్తున్నది. వెనుదిరిగియాస్తే దేశం అంతా రక్తపాతంవల్ల ఎరుపెక్కింది. దృష్టి మాంఝం పొందింది. ఇప్పుడే లేల్చుకోవాలి మన అడుగు ముందుకు పడుతుందా, వెనుకకు పడుతుందా అన్న విషయం. ఇది పరిష్కారమయం యుగసంధి మన దేశచరిత్రలో.

యుద్ధంవచ్చి మనకు చాలా సహాయాలు చేసింది. ఒక గొప్పసహాయం ఏమిటంటే, పెర దేశాలనుంచి మనదేశంలోకి కుంభ వృష్టి లా దిగుతూవచ్చిన దిగుమతులు అరికట్టబడ్డాయి. బలవంతమయిన దేశాలు ఎన్ని వ్యాపారనిబంధనలు, అంతులు, కట్టబాట్లు చేసుకున్నా ఆపలేని ఈ ఉరవడిని యుద్ధం చాలామటుకు ఆపుతేసింది. దానితో నిరుటి మన యంత్రాలపై తయారైన గాజు ధరను ఒకటిన్నరకోట్ల రూపాయలు. ఈ విషయం చాలా పుత్రస్థానం కలిగిస్తుంది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే, యుద్ధంవల్ల బ్రిటన్, జెర్మనీ, జర్మనీ, జపానుదేశాలనుంచి ఎగుమతులు తగ్గటం. అంటేగాని మనదేశానికి స్వదేశీ మనస్తత్వం వచ్చింది.

మన మాతృదేశ చరిత్రలో 1905 ఒకఘట్టం. అప్పటి మన నాయకులు ఆ సంవత్సరంలోనే పరరాజ్య పరిపాలన పర్యం పూర్తికావాలని ఢిల్లీంచారు. అది ఒక మహాత్తర కార్యంఅనీ, ఆ సమూహావళు అడుగులు జాగ్రత్తగా వెయ్యా లనీ గ్రహించినవారై ప్రభువు సోపానాన్ని నిశ్చయించి దాన్ని అధిరోహించడానికి పూనుకున్నారు. ఆ సోపానమే విదేశీవస్తు బహిష్కరణ అది సక్రమంగా జరగండి దేశీయ పునరుద్ధరణ జరగడం కష్టం. గుంపులు గుంపులుగా జేరి నప్పుడు ప్రకటింపబడే ఉత్సాహం అవిశ్వసనీయంగా వుండేది. 1903—1921 సంవత్సరాలలో మేఘాలే తగులబడుతున్నాయే అనే అనుమానం కలిగేది. దేశాంతరాల్లోని విల్లుల్లో తయారైన గుడ్డలను తగులబెట్టేందుకు మాత్రమే నేల యిని నదా అన్నట్లు ఉండేది. ఉన్నట్టుండి, చతుష్పథాలలో పంటలు కనబడేవి. చుట్టూ ఒక గుంపు వుండేది. మంటలు చుట్టాలలోగానే గుంపులు కలిగిపోయేవి. ఆ “సుదినాల్లోనే” పోలీసులు నిరాటంకంగా ఎండలును లాటిల్తో మోదగలి గారో నిరాటంకంగా ఎంతమంది సాక్షులు తుపాకీతోళ్ళతో ఎండలునురక్తం కళ్ళజూచారో, సీ. వి. డి. లు ఎండరు దుండ గిండ్ల గాడ్లు నిరాటంకంగా ప్రకటింపగలిగారో లెక్కలు చూచుకొనేవారు. మేజిస్ట్రేటులు, తదితరులు తమ ఆదర్శమైన ప్రవర్తనకూ, తమ నిర్దుష్టమైన రాజభక్తికీ, తమ దుశ్చైతన్యమైన ధైర్య సంపదకూ, తమ నిశ్చలమైన నేపథ్యంపై అధికారులు మెచ్చుకొని వారిపై అధికారులను న్రాయగా, సతకాలూ, బిరుదులూ, రోజుపు బహుమానాలూ, పై ఉద్యోగాలు పొందేవారు. రాజభక్తి ప్రకటన కై సోదరుల ను ర్యోమా మాట ముగా గొంతులు కోసే రోజులవి.

ఆ వంశీమాతరం నినాదం హృదంతరాళాల నుంచి వెలికి వచ్చింది. హృదయం అనేది ఉన్న ప్రతిద్యిపాది హృదయంలోనూ ఆ ఆశ్రయం ప్రతి ధ్వంసం చేసి. ఉన్నా, పట్టే అనితేకుండా ఏక కంఠంతో వినబడే హోరు అది ఏదోఒక కొద్ది మంది విగుడుప్రతిగృహీతలకూ, అధికారగోగ పూరితబుధిరాంధులకూ వినబడేది గావు. ఆ కొద్దిమందికి హృదయాలేవు. వారికి ఉన్నదల్లా

వారి ఉద్ధరం ఒకటే—బంబోదరం. తమూ రణ మహాయజ్ఞంలో అప్పటికి ప్రపంచముగా మననాయకుల “స్వరాజ్యం, స్వదేశీ” నినాదాలు వారికి అసహ్య లైనాయి.

విదేశీవస్తు బహిష్కరణలో దేశీయోద్యమం దానంతట అదే పుట్టింది. గాజు మనదేశంలో యంత్రాలమీద తయారుకావడానికి కారణం శ్రీయుతులు ఏ. డి. కాశీ. ఆయన కోట్లు పెట్టి కర్మాగారాలు నిర్మించలేదు. ఆయన ధైర్యంగా దేశభక్తితో “పైసానిధి”. అని ఒక నిధిని పోగు చేశాడు. ఆ నిధిలో ఒక పైసానుంచి ఎంత డబ్బయినా ధర్మం చేయవచ్చును. ఎవరికీ భాగాలుండవు. లాభాలు రావు. అలా పోగున సామ్యే పైసానిధి. పదివేల రూపాయలు వసూలుకాగానే, ఆ పైసానిధి కార్యవర్గం సమావేశంఅయి ఒక కర్మాగారం నిర్మించాలని తీర్మానించారు. ఇది చాల మంచి నిశ్చయమే; కాని ఆ నిశ్చయానికి ప్రతికూలు యావద్భారత ప్రభుత్వ పరిపాలనా యంత్రమూ, వేయి రెట్లెక్కువ పెట్టుబడిగల విదేశీయసంస్థలూ, వారి భారతీయ తాదేదాన్లు, కనుకనే ప్రభుత్వ సహాయ మేమియు లేకుండానే ఈ సంస్థ ప్రారంభమయిందీ కష్టపడవలసివచ్చింది. రేట్ల తగ్గించేమియు లేదు. ముడిసరుకులుగాని, తయారైన వస్తువులుగాని పూర్తి ధర లిచ్చి రైల్వల్లో తిప్పవలసివచ్చింది. పోనీ దేశంలోని ప్రజానీకం యేమైన సహృదయం చూపించుకుందా అంటే, అది పెద్దమరకం! తక్కువరకం సరుకును స్వదేశీఅపేక్షతో ఎక్కువ ధరకు కొనుక్కోవడానికి బ్రతిమాలలేదు. ఎక్కువరకం సరుకును చౌకగా కొనమన్నప్పటికీ మనదేశపు భాగ్యవంతులు కొనేవారుకారు. విదేశ వస్తువులమీద మోజు అల్లా వుండేది. స్వదేశీ తయారీ అంటే చాలా హీనంగా మట్టాడే వ్యక్తులు కొంటికి మంచి చెడ్డాలేడా అల్లా దానిమీద ప్రైడ్ మార్కు చెప్పాలోందే. ధర ఎక్కువ ఇచ్చి కొంటేనేగాని మంచినరుకు రాదనే విశ్వాసం చాలామంది భాగ్యవంతులకు నేటికీ వుంది. మంచినరుకు అయితే అంత చవుకగా యివ్వ గలడా ఇందులో ఏదో వుండకపోతే, అనేవాదం పెచ్చెయ్యి అయిపోయింది.

పైసానిధి కర్మాగారం ప్రారంభ దినాల్లో ఉన్న విపరీత వాతావరణం ఆనిధి సంఘసభ్యులను ఏమీ ఆశ్చర్య పరచలేదు. ఊరక యేదో విధంగా గాజు తయారుచేయడమేకాదు ఈ కర్మాగారం కార్యక్రమం. కాస్త్రీయమైన కృషి ఒకప్రక్కనే చేస్తూండేవారు, ఎలా రోజురోజుకు ఉత్తమ తరమైనగాజును తయారుచేయడమూ అనీ, ఇంకొకప్రక్కనే అన్నివృత్తులలో తగిన అనుభవం తమ వీనివారందఱుకూ కావాలి అని చాలా కష్టపడేవారు ఈ అధికారులు. ఎందరకో ఈ కర్మాగారంలో తగిన ప్రోత్సాహం యిచ్చి, అన్ని శాఖలలోని రహస్యాలు నేర్పేవారు. ఈ విషయం చాలా ముఖ్యమైంది. ఎందుకంటే ఒక్క కర్మాగారం దేశం అంతటికీ కావలసిన గాజును తయారు చేయలేదు. చాలా కర్మాగారాలు పుట్టాలి. వాటికి కావలసిన కార్మికులు ఇక్కడే తీర్చిదిద్దు కారు. చాలా కాస్త్రీయ కృషి జరగాలి. అంతా యిక్కడే జరగాలి. ఇవి ఆసంస్థయొక్క ఉన్నతఆశయాలు. అలాంటి సంస్థ పుట్టుకలో ఎంత ప్రసవవేదన ఉండి యున్నా చిరంజీవి యగుటకే పుట్టింది. పెట్టుబడిదార్ల లాభాపేక్షగాని కామూలీల వడ్డీవాదగాని లేని యాసంస్థ తన ఆశయాలకు తగినట్లుగా నడపబడింది. నేటి బొంబాయి గ్లాసు వర్కుస్, యు. పి. గ్లాసు వర్కుస్ (బహుజాయి) ఒకాళే గ్లాసు వర్కుస్, పిటి ఆసామీలంతా తమ విద్య, అనుభవం సంపాదించుకున్నది; యీ పైసానిధి కర్మాగారాలలోనే.

ఈ సంస్థ ఇరవై సంవత్సరాలలోనే సాధించగలిగిన విశేషం యేమిటంటే, 33½ లక్షల రూపాయల విలువగల గాజుసామగ్రి అంటే—దిగుమతులలో విదవపాలు మనదేశంలో మనపెట్టుబడితో మన కార్మికులచేత తయారుకావడం శ్రీశంకరరావుఒకాళే మొన్న తిరవంతపురం రేడియోలో అన్నట్లు కేడు—అంటే ఇంకొక పుష్కరం తర్వాత, మనదేశంలో తయారైన గాజు విలువ కోటిన్నరరూపాయలట. ఎంత చుభవార్త. ఇది యంతయూ పైసానిధి సాధించిన ఫలం!

ఇప్పుడు మనం సాధారణంగా కోటిన్నర రూపాయల విలువగల గాజు సామానుల దిగుమతిలో ఏవి సరకులు ఏవివృత్తిలో తెచ్చుకొన్నామో చూద్దాం. ఈక్రింది అంశములు గవర్నమెంటు 1936 నివేదిక లోంచి పొందుపరిచాను:

దిగుమతిరకం	వేల రూపాయలలో	1932-33	1933-34	1934-35
(1) గాజులు	39,89	27,13	31,07	
(2) పూసలు, మణులు	12,35	18,42	18,04	
(3) సీసాలు	24,21	20,88	24,57	
(4) దీపాలతాలుకు	6,67	5,05	5,72	
(5) పైంటిఫిక్ సామాను	1,38	1,16	0,92	
(6) గాజుపలకలు	22,95	21,25	23,56	
(7) టేబిల్ సామాను	5,40	5,25	5,5	
(8) మిగిలినవి	27,98	25,19	25,32	
చెరసి		1,40,84-1,20,28-1,30,75		

1933-34 లో దిగుమతుల విలువ తగ్గుటకు కారణము అప్పటిరోజుల్లో అన్ని వస్తువులకు ధరలు తగ్గడం, దేశంలో కొనేకీ తగ్గడం. దాన్ని డిప్రెషన్ అంటారు.

ఈ జాబితాను కిరిగి పరిశీలించుదాము.

(1) యంత్రాలమీద తయారైన గాజులు:— మనదేశంలో గృహపరిశ్రమగా గాజు తయారీలో సుమారు కోటి రూపాయల విలువగల గాజులు చేత్తో తయారౌతున్నవి. అదిగాక యిది యంత్రాలమీద తయారైన గాజులన్నమాట. గడచిన పాతికేళ్ళలోను దీని విలువతగ్గివది. ఈ గాజులన్న నవనాగరకులైన భాగ్యవంతులకు ఉన్నత మధ్యతరగతుల్లో మాత్రమే కర్పవృత్తాయి.

(2) పూసలు, రాళ్ళు: మన చర్మకాలానికి పిటి తయారీ మన దేశంలో లేదు. క్రిందటి హంశములో చెక్కినట్లే యీ హంశంలో దిగుమతులన్నీ భాగ్యవంతులకు, ఉన్నత మధ్య తరగతులకే, అన్నివస్తువుల దిగుమతులు విపరీతంగా తగ్గిన సంవత్సరం 1933-34. ఈ సరకుల దిగుమతుల విలువ పెరిగింది.

(3) సీసాలు: జరిగిన పాతిక సంవత్సరాలలో సీసాలు యిబ్బటిగా దిగాయి. ఈ చర్మక సమయానికి సీసాలు విరివిగా తయారుచేసే యంత్రాలు మన కర్మాగారాలలో పెట్టలేదు.

(18 వ పేజీ చూడడు)

అమె ప్రాధున్నే లేస్తుంది. కోడికాతకన్న ముందే నిద్రించిపోతుంది. గుడ్డి వక్షతమే అమెకు గది యారం. అంతకంటే పెద్ద గదియారం మెళుకరిమే! రెండు గంటల నిద్ర తే అమె శరీరం క్రమమే తీర్చు కుంటుంది.

అవే అమె ప్రాధున్నే లేచింది. కచ్చికా తాటాకు తీసుకుని తలదగ్గరన్న పెద్ద చెంబును చేత జిక్కుకు దొడ్డిలోకి వెళ్ళి, అవునీ దూడనీ లేపి. దూడను తల్లి దగ్గరకు పంపి చి నూతిదగ్గరకు వచ్చి వదిలి, పాలు ఎక్కువగా దూడ తాగేస్తున్నదనే భయంతో తాడు—అమె అలవాటు ప్రకారం రాత్రి అంతా పట్టిన పాచిని రెండు చిటికెల కచ్చితో తోమిపారేస్తుంది. అప్పుడతం పెద్ద చెంబును పీల్చి. అది ఎక్కువగా ముఖం కంటే చచ్చిన కడిగాయంతో అతకయోక్తి లేదు.

దూడ తల్లి పొడుగును వదల నని పేచీ పెట్టడం దాని దినకృత్యాలలో మొదటిది. అలాగే చేసేది. 'అయో' అని ఒక్క పెద్దఅక్షరపు అరిచింది దామె. వక్కలాతన కట్లాడ దగ్గరకు వెళ్ళి ఒరిగింది దూడ.

చెంబు అడుగున మిగిల్చిన రెండు పిళ్ళకొమా పొడుగును కడిగి పాలను పిక్కడం ప్రారంభించింది దామె. పాలదార చెంబులోంచి వెల్లిరించిన ప. గీతం మున్నవ్వంగా నిశ్శబ్దంలో వినిపిస్తోంది. ఇంట్లోని ఇతరుల కంఠానికి నిశ్శబ్దమే మేలు కాదు. దాంతో అంతా మేలుకొని తీరాలి. లేదా అమె జబ్బు పుచ్చుకుని మేల్కొల్పుతుంది ఈ అవధ సంభవించ కుందానే అంతా మేల్కొన్నారు. నుయ్యి దగ్గరకు వచ్చిన వాడు, ముఖం కడుగుతున్నాడు.

పాలు పికిన చెంబును ఉట్టిమీద పెట్టెవచ్చి నూతి దగ్గర అంతా హాజరయ్యా లేదా, అని అమె ఒకసారి చూసింది. అలా ఉన్నాడు. ఇంక అమె తరువాతి దినవర్తను ప్రారంభించింది. మామిడితోటలోకి వెళ్లి దినవర ఉన్న గుడిచెట్లోని పాలెరుని లేపి వాడినెత్తిన తట్టెట్టి రాత్రి గాలికి రాలిన మామిడి పిండెలను ఆ పెద్దకోట అంతటా గాలించి తట్టెలో పరి వాడిని ఇం టికి వెళ్ళమంది. తోట చివరకు వస్తే ఆ పల్లెలోని బ్రాహ్మణ కుటుంబాల ఆఖరు ఇల్లు వస్తుంది. దొడ్డి గుమ్మంలోంచి యదాప్రకారం ఆ ఆఖరుయింట్లోకి వెళ్ళింది. నూతి దగ్గర అడవాళ్ళు ఇద్దరూ తీర్చు కుని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ పుల్లలను నమస్తున్నారు.

"సీతాపంద్రా—త్వరగా మొగాడు కడిగి మొగు ల్ళకి కాపీలు పోయ్యండి" అంటూ కేసేసింది అమె.

"అదిగో—లక్ష్మమ్మా—వచ్చా వే; రాత్రి నీ కొడుకు సంతనుంచి గేదెను తోలుకుని వచ్చాడా?" అని ప్రశ్నించింది రత్నమ్మ.

ఏక వయస్కులకే స్నేహ ఎక్కువ. రత్నమ్మకూ లచ్చమ్మకూ స్నేహకారణం అదే. సంధా పజను నాం దొరికింది.

"వాడి మొహం సంతకే వెళ్ళింది. వాడికి గేదె సంగతి ఏం తెలుసు చెప్పు అక్కయ్యా! పెంకావ గట్టున కూచుని వాడు తోలు ప్రాన్న గేదెను చూసి నూట ఏబై ఏమిట్రా ఈ గేదె ఏమిట్రా! నీ తోలుకు పో, అని వెనక్కు పంపించాను. వాడు తిరిగి సంతకు వెళ్లి ఇంతవరకూ రాలేదు."

"పోనీ మళ్ళీ వారం సంతకి తోలుకెత్తే కొంచెం లాభం వస్తుందేమో చూడలేక పోయావ్?"

"నువ్వు వెర్రిదానవు కాకపోతే మావాదంత అమా యికుడు దొరుకుతాడా ఈ గేదెను కొనడానికి?" అంది లచ్చమ్మ.

నిజమే. ఈ అమ్మేవాడొక్కడే మామూలుగా వచ్చే అమాయకుడు. ఇంక మోసపోయేవాళ్ళందరూ.

"రాత్రి నీ ద గ్గలా ఉండే కోడలా?" అని లచ్చమ్మ మీనాక్షిని సణకరించే ప్రశ్నవేసింది.

"దాగానే ఉంది—" మీనాక్షి జవాబు.

"క్రొత్తదంపతులకు నిద్ర ఏముంటుందే! నేను అడగడం వెర్రిగాని" అంది తూనాదొడ్డు అనే దోర డిలో లచ్చమ్మ.

"నీకేం వెర్రిమోయే—నిన్ను అన్నవాళ్ళు వెర్రి వాళ్ళంటూ మీనాక్షి భర్త నుయ్యి దగ్గరకు వచ్చాడు.

"అప్పుడే లేచేమీట్రాయ్? బాను లే. మీనాక్షి పెండలాడే లేచివస్తే నీకు నిద్రవడుతుందా?" అంది లచ్చమ్మ.

లచ్చమ్మ రిమాడక్కలాకి జవాబు చెప్పకుండా ఉండడం అందరికీ అలవాటు. లచ్చమ్మకి ఇలాంటి రిమాడక్క రివ్వడం చాలా సరదా అనేకంటే, అల వాటు ఆనందం ఉచితం.

"ఏమిరా అబ్బాయ్! మావాడు గేదెను కొంటుంద డం చూసికూడా పాడుగేదె అని చెప్పలేకపోయావురా కామేశం?" అని లచ్చమ్మ ప్రశ్నించింది.

"నా కేం తెలుసునమ్మా! గేదెను చూస్తే దిద్ది తగులుందనుకుంటాడు మీవాడు "అన్నాడు కామేశం.

కథానిక :

నాయకురాలు

శ్రీమదుపార్తి

ఓట్టి అన్న వదం వస్తే లచ్చమ్మ కొంచెం కంగారు పడడమేకాదు ఆ రంగం నుంచి నిష్క్రమిస్తుంది. లచ్చమ్మ ఎదురుగా ఉన్నంత వరకూ ఆవు దగ్గరికి దూడనివదలదు. సరికదా, ఆ ప్రయత్నంలో ఉన్నట్టే కనబడ రంతా. పాలు పికినప్పుడు లచ్చమ్మ దృష్టి ఆవుమీదకాని, దూడమీదకాని, పితికే వాడి మీద కాని పడితే ఆ ఆవు ఆవు రోజుల్లో ఒట్టిపోతుంది. ఇంక ఇన్నీ అడ్డగాఉన్నా అవిద దృష్టి పాలచెంబు ఆకారం మీదపడితే చాలు. అదే అతి పాత్ర అని అంతా నిర్ధారణ చేసుకోవచ్చు.

రంగం మారింది. లచ్చమ్మ దిష్టిదిష్టి అంటూ నలుగురూ కుడి ప్రక్క దొడ్డిలోకి వెళ్ళింది. ఆ ప్రక్క నాడుగు రంగాలు దాటితే న్యగ్గుహం చేరుకుం దామె. ఈ నలుగురు విన్నది మీనాక్షి అడవిడు. లచ్చమ్మలా, బావ దూడను తోలుకొచ్చాడా?" అని "ఏం ప్రశ్నించింది. ప్రశ్నలు పలకరించడానికి సాద నాలుగానే ఎదురువాళ్ళు ఉపయోగించుకుంటా రని లచ్చమ్మ గ్రహించక పోవడమే పెద్దదక్క.

నీకమ్మ ప్రశ్నించి కచ్చెజన్న పాకలోకి వెళ్ళింది. లచ్చమ్మ వెనకనుంచి మెల్లిగా పాకవైపు అడుగులు వేస్తూ సంత వరకే చూచాయగా చెప్పి "మీ అన్న చూస్తూచూస్తూ ఊరుకోవడంవల్లే మావాడికి ఈపాట్లు వచ్చాయి" అంటూ "వల్లెల్లెప్పుడు కొట్టించారే మీ ఆయన?" అంది. "మొన్న పులకలోని చింతచెట్టు చచ్చిపోతే కొట్టించా రత్తా అమ్మ" నీకమ్మ నాలుగు పుల్లలు చేతబట్టి పొయ్యి దగ్గరకు వచ్చి చీకరిం వడింది.

కిరసనాయిలు బుట్టిలోని నూనెను కాస్త కచ్చిక మీద వడ్డించి అగ్గిపైపు అంటించింది నీకమ్మ. "మీ వదం చూసావే—నిద్ర బాగావట్టిందా రాత్రి, అని అడిగితే, అన్న ఉరిగినదానికి నీకేండుకు? మా అడ విడుచు వేసినట్లే వేసావ్ ప్రశ్న అని ఎంత ఇదిగా జవా బిచ్చిందనుకున్నావ్ సీతా?" అంది లచ్చమ్మ.

పుల్లలు అంటుకున్నాయి. బాలదడుకుగా అంటు కున్నాయి. నీకమ్మ ముఖంలోని కణకణ క్రొత్త మంటలు తెలియబడుస్తున్నాయి. నీకమ్మ, లచ్చమ్మ ఉండాలేదా అని చూడకుండానే ఎడమ చేతి వైపు చూసింది. మీనాక్షి మొగుడికి చెంబు, పిళ్ళా అంది పోయింది.

"అంటుంది అత్తా! కాస్త భక్తపారం వరకూ చదువు వెలిగించిందికూ! అంచేత ఇలాంటి నమా దానాని చెప్పడం బాగా నేర్చుకుంది. ఏం పనా! పాటూ తెల్లవారి లేచింది మొదలు ముఖం ముకురు కుని పండిలా జవాబు చెప్పి ఎక్కడ లేని గొప్పని వెలిగించుకోవడమే అమెను పని" అంది నీకమ్మ.

"నువ్వు అన్నది నిజమే సీతా! రెండు ఇంగ్లీషు ముక్కలు, కాస్త కట్టుపని నేర్చుకుందని పెద్ద మీడినీ పాటుపడుతుంది. నీకూ దానికి పోలికేమిటి! నైజగ ఇం తెల్లపెట్టుకోవడమే కాని అమె నమాదా నాన్ని తెల్లచేయకు. ఏవో నా కూతురులా భావించి నన్ను నోరలా లచ్చమ్మలా అని పిలుస్తా వని నీమీద విరుచుకు పడుతున్న వాళ్ళగురించి చెప్పాను. ఏమీ అనుకోకు. వెళ్ళిస్తా కాని, నాలుగు చింతపేళ్ళ ఇద్దరూ మావాడు నిన్ను సంతకి వెళ్లి ఇంకా రాలేదా; వస్తే గాని పుల్లలు లొక్కొట్టడం ప్రారంభమవుతుంది." అంది లచ్చమ్మగారు.

నీకమ్మ వెంటనే లేచి పాకలోకి వెళ్ళి పదిపుల్లలు ఇచ్చింది లచ్చమ్మకు. అమె వాటిని మోసుకుని తృతీయ రంగంలో ప్రవేశించింది.

ఆ ఊళ్ళో అంతా లచ్చమ్మకు బంధువులే! అంటే వంశాల తరబడి అక్కడ వుండడమే బంధుత్వానికి దారి ఏర్పడిందే. కాని అమె కాళి వార ఆ ఊళ్ళో ఎవ్వరూ లేరు. బానా వై వాళ్ళకి మాత్రం ఈ బంధు త్వంలోని స్నేహం కనబడదు. ఊళ్ళో వాళ్ళు లచ్చమ్మగారిని పిలిచి బట్టి అత్తా, పిన్నీ, మామ్మా అని పిలుస్తూంటారు. లచ్చమ్మకూడా హాస్యంకోసం వరుసల్ని చూడుస్తుంటుంది. అవసరం కోసం ఆప్యా యతను వెలిచుచ్చే తమ్ముడూ, అబ్బాయి, అమ్మాయి అనే వరుసల్ని ఉపయోగిస్తుంది.

తృతీయ రంగంలోనివారంతా ఒక అడుకు కి ముందువేసి రోజూను వెళ్ళగొడుతున్నారు. ఆ దొడ్డిలో ప్రాథమిక పాకాలలోని మేష్టారు స్నానం చేస్తు న్నారు. మేష్టారు కుర్చీ కొంటితన గల మనిషి. లచ్చమ్మని చూస్తే వెక్కిరించడంలో వచ్చు ఈమె కాసనార్థానికి రెక్కచెయ్యని వ్యక్తి ఈయన. ఎన్న

యమే కొంటితనాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. బెతురు తూండే ప్రాణాలకే మూడవిగ్నాసాలంటే భయమూ భక్తి ఉంటాయి.

మేష్టారు సీతారామయ్యకి లచ్చమ్మ విషయంలో బెదురులేదు గాని, దేవుడి భయంలేని భక్తి ఉంది. "ఏం ఒడినా! లేచినవేళ మంచిదే! లాభకాటి వ్యాపారం! ఎక్కడ సంపాదించావ్ కష్టాల్ని?" అని అరి చాడు ఈమెను చూడగానే.

"ఇంకా స్నానం చేసి కాపీ పొయ్యిగ్గరకు పో లేదురా నీకమ్మా! వెళ్ళవచ్చుకున్నా. నీ కళ్ళబాధామూ! నీకమ్మ ఇచ్చింది."

"వెర్రిదాగుల నీకమ్మే ఇచ్చి ఉంటుంది నీకమ్మ! నులే! మీనాక్షి నీకమ్మా ఇంకా స్నేహు ఉంటే జాట్లూ జాట్లూ వట్లకోరు కదా!"

"అ దేమిట్రా అలా అంటావ్! నేనేమన్నా రం పీలు పెట్టా నంటావా?"

"అలా అని అన్నా నేను? ఏవో పుల్లలిచ్చి నందుకు తెచ్చావ్రం లేకుండా దానధర్మాలు చేస్తా వని వాళ్ళిద్దరూ పేచీలు పెట్టకొర అని నేను అన్నా"

"నీ లిప్పియకోవారి కేం లే" అంటూ లచ్చమ్మ రంగంనుంచి నిష్క్రమించింది. పుల్లలబరువునల్ల కడలడం తప్పనిసరి అయిందే కాని, అమెకు నిజంగా రసగ్రాహయంలో ఉన్న వాడనను వదలి వెళ్ళా లని లేదు.

నాలుగో రంగంలోని వెంకటకాత్రి సంసారానికి లచ్చమ్మ అంటే మహాభయం. నన్ను ముట్టుకోకు నామాల కాకీ అనేరకం కాత్రి సంసారం. ఒక్కపె అదారపడకుండా కాం గడిపే రకం అది. అంచేనే వారతా ఆ భావంతో ఉంటారు. భవవంతులు ఈ అంటే ముట్టుని భావంతో ఉండరు. దరిద్రులు అలా ఉండలేరు. ఉన్న కాస్త చూమిమీద వచ్చే అదాయం సంకృప్తిగా కాత్రిగారికి సరిపోతుంది అ.తే. అతను మధ్యను తరగతిలో పెద్దమెట్టలోని వాడు.

లచ్చమ్మ నిత్యకృతి ప్రారంభించి అక్కడకు చిచ్చే నమయానికి అంతా దొడ్డిలోంచి వీధికి వెళ్ళి పోతారు. ఆకళ్ళకూడా ఇంటి మిశ్రాగున్న గడనే వంటకు ఉపయోగిస్తారు. ఈ భయం అతా ఒక్క లచ్చమ్మగారి వల్లే కాని మరొక కారణంలేదు. అం దరి నోళ్ళు నూ ఎడదా కాత్రిగారిజాంతు ఇద్దం లేని పని. అందరికీ అయివు. అవడం కూడా వారికేనవ్వుదు. అంచేత వీరిని గోమీద పిల్లి వాటా. పేచీలలో సాక్ష్యలకు రారు. పేచీకి దగిన వాడప్రతివాడు ఏకాంతంగా వీరితో విషయాలు చెబితే ఇద్దరినీ వెన కేసుకొని వచ్చేటట్లు చూట్టాడతారు. అందుచేత లచ్చమ్మకి నాలుగో రంగంలో విరామం అప్పుడప్పుడు తలపిస్తుంది.

"ఒరేయ్ వెంకా" అని పాలేరుని పిలిచింది. వాడు వషగెత్తుకుని వచ్చి లచ్చమ్మ చేతిలోని పుల్లలు అందు కున్నాడు. అబ్బాయి వచ్చాడు రా అన్న లచ్చమ్మ ప్రశ్నకు పాలేరు ఆవుమాడలా తలఊపాడు.

ఈమె మాటలు విని లచ్చమ్మ సుపుత్రుడు లక్ష్మీ నారాయణ దొడ్డిలోకి వచ్చాడు. లాభం నిష్ఠం లేకుండా అతను గేదెను వదుల్చుకొని వచ్చినందుకు లచ్చమ్మ ఆనందించింది. కోడలు కాపీ అందిచ్చింది. గంగా బాగీరథులతో సమమైన లచ్చమ్మకి కాపీ ఏకాదశి నాడు తప్ప మిగిలిన రోజులలో బెషర కుల్లమైన అలవాటు. ఏకాదశనాడు తాగ నని అమె చెబుకుండే కాని నమ్మడానికి వీ లేదని ఆ ఊళ్ళోని కుర్రకారంతా అమెపై విమర్శను వెల్లిడిస్తారు.

బెషరప్రాయంగా కాపీ పుచ్చుకుని లచ్చమ్మ పెన్ పొయ్యిదగ్గర కూచుని. ఆ యింట్లో కాపీ తాగే వ్యక్తుల పెన్వాళ్ళు ముగ్గురే కాని పిల్లలు ముగ్గురూ ఎన్నడూ కాపీని రుచిచూలేరు. పిల్లలు ఈ ఇంట్లో ఉండగా రుచిచూడలేమగాని వాళ్ళ అమ్మమ్మగారిం టికి వెళ్ళితే రెండుపూటలా కాపీ త్రాగుతారు ఈ పిల్లలు ముగ్గురూ లక్ష్మీనారాయణ ప్రభువు భార్య సంతానం.తల్లిలేని పిల్లలు.అందుచేత లచ్చమ్మకికోడలు పార్వతమ్మకి పిళ్ళంటే అభిమానం తక్కువ. వాళ్ళ మొహాన్ని కాపీలేమ పాలులేవు. పిడివంటలు చేసు కుంటే పెద్దలంతా నిర్మాగమాటంగా తిన్న తరువాత మిగిలిన వచ్చాల్ని ముగ్గురు పిల్లలకి పంచుతారు. అప్పుడూ వష అన్నం కాను. తొన్న అన్నం. పొన్ను చల్లి అన్నం కూడా ఇడే. లేదామరొక పిల్లలకి తొన్న అన్నం ఏం అరుగుకుందో అని భయం పెద్దలకిలేదు. బిచ్చ తక్కువ. ముగ్గురూ

అడవిల్లలే! చిన్న పిల్లకి బడేళ్ళంటాయి. పిళ్ళపెళ్ళి బిచ్చలే కాకుండా ఈ తిండి బిచ్చలు కూడానా అని పెద్దల అలోచన.

పిల్లల్ని లచ్చమ్మ బడికి తోలింది. వీరి అరుగు మీద నించుని అమె పిల్లల్ని సాగనంపుకుంటే బండి వస్తున్న చప్పుడు వినబడి పిల్లలు అగారు. "ఏం— నిలబడి పోయాడు?" అని ఉరిమింది. "జట్కా వస్తోందే మామ్మా! చూచిపోతాం" అన్నారు పిల్లలు. ఆ పల్లెలోపైకి గంట వినబడినా పిల్లలంతా పైకితా చుట్టూ పనులు మానుకుని మూగుతారు. అలాంటి గుర్తిం బకటకలు, మెడలో మువ్వల గణగణలు చెవిలో వడ్డ కర్వాక పిల్లలు ఏం పని చేస్తారు?

బండిమలుపు తిరిగి సాగుతోంది. లచ్చమ్మ గాడు ఏదాదికతం వేసిన కంకరరోడ్డు మీదకే వచ్చి పిల్లల వెనక నిలబడింది. "ఓహో! మాదవరావా! ఎవ్వరూ రాక!" అని పిలిచింది అమె. బండిలోని మాదవుడు మళ్ళీ కలుసుకుంటా నని సౌంజు చేశాడు.

తరువాత 12 గంటల వరకూ అమె ఇంట్లోనే కాల క్షేపం చేసింది. ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ పరిశ్ర అట్టే సాగదు రెండోపెళ్ళికోడలు చిన్నదైనా లచ్చమ్మకు తాళం వేసే రకమే. ఎదురు చెప్పనంతకాలం ఎవరైనా వరే లచ్చమ్మ ఆదరణని సంపాదించవచ్చు. కోడలు అవుతూ మల్లే చెప్పిన ప్రకారం సంపరిస్తుంది.

బోజనాలయాయి. కాస్త విశ్రమించకుండానే లచ్చమ్మ మాదవరావును చూడడానికి బయల్దేరింది. ఈయన ఆ పల్లెకు పెద్ద, రత్నమ్మగారి భర్త. ప్రయాణం విశేషం అడిగి లచ్చమ్మగారు కాకీ డలో తన తమ్ముని యోక్షేమాలు అడిగింది. కాకినాడలోని తమ్ముణ్ణి మాదవరావు చూడకపోయినా అంతా కులా సాగా ఉన్నారం చెబుతుంటాడు.

మాదవరావు వచ్చేరోగానే మీనాక్షి నీకమ్మల నమ రం ప్రారంభమైంది. నాన్నగారు ఊళ్ళో లేక పోయా రని నీకమ్మ విచారిస్తే, దెబ్బగడదానికి నిర్భయంగా ఉంది మీనాక్షమ్మకూ. జట్కా బండిని చూసేవరకూ మీనాక్షమ్మ తెలివించుకని ఉపయోగించి వాడించింది. ఆ తరువాత నీకమ్మ వాడినకే బలం దొరికింది. నాన్నను చూడగానే అమెకు అమపు జాన్తి అయింది. మాదవంగారు సంగతంతా రత్నమ్మగారి ద్వారా విని "రెండు రోజూ నేను ఊళ్ళో లేకపోతే చాలుకదా— ఈ దెబ్బలాటలు ప్రారంభమౌతాయి. ఎందు కొచ్చిన పోరు ఇవ? మీరెన్నోసార్లు చెప్పా ను లచ్చమ్మని ఇం గుమ్మం తొక్కనీయొద్దని—మీరు వినరు. పోనీ వచ్చిన ముందని ఏవో రెండు మూట్లూ సాగనంప మన్నాను. అదీ చెయ్యరు. దెబ్బలాటలంటే మీకూ సరదామే అమెలాగ. ఊరునుంచి వచ్చాక కాస్త స్థిమి అంగా కూచు దామంటే పిలులేక పోయింటికదా!" అని మాదవరావు నమరాన్ని అంతమొందించాడు.

పాపం అయిన అనుకున్నట్లు కాస్త విశ్రాంతి తీసుకుండా మనుకుంటూంటే, కాకీ డలోని తమ్ముని విశేషం అడగడానికి వచ్చింది లచ్చమ్మ ఎన్నాళ్ళ సంచో లచ్చమ్మ చర్యల్ని ఓర్చుతో నహించిన మాదవరావు ఈసారి ఊరుకోలేదు.

"నీకేం పిసిపాటా లేదూ? పుల్లలు కావలిస్తే కావా లని పిడిస్తే ఇచ్చాకుగా! పిళ్ళకికాళ్ళకి ఉంపీలు పెట్టి వసులు చేయించుకోవడం దేనికి? నీకెన్నో సారులు చెప్పా—నువ్వు వినవుకదా!"

"ఏమిట్రా మాదవ! ఇలా మారిపోయావ్! నేనేం తంపీలు పెట్టావ్?" అంది అక్కరంగా.

(19-వ పేజీ చూసుడు)

యుద్ధానికి పూర్వపు దరలకన్న తక్కువ

గ్లౌస్ మేజర్. పరిగా టైం మాపుకు. క్రతీడి 8 పిళ్ళ గ్యారంటీ. రాళ్ళు అనుక్రమణిదని. గుండ్రం లేక చతురం క్రొమియంకేసు రు. 20/8

" " మేరికం రు. 26/-

బల్లవరపు ఆకారం క్రొమియంకేసు రు. 30/-

" " మేరికం రు. 38/-

రోడ్డుగోల్డు (10 పం గ్యారంటీ) రు. 55/-

రెక్టాంగ్యులర్. టాను. పంపుగలది

ఫ్లేట్ క్రొమియం కేసు రు. 42/-

రోడ్డుగోల్డు (10 పం గ్యారంటీ) రు. 60/-

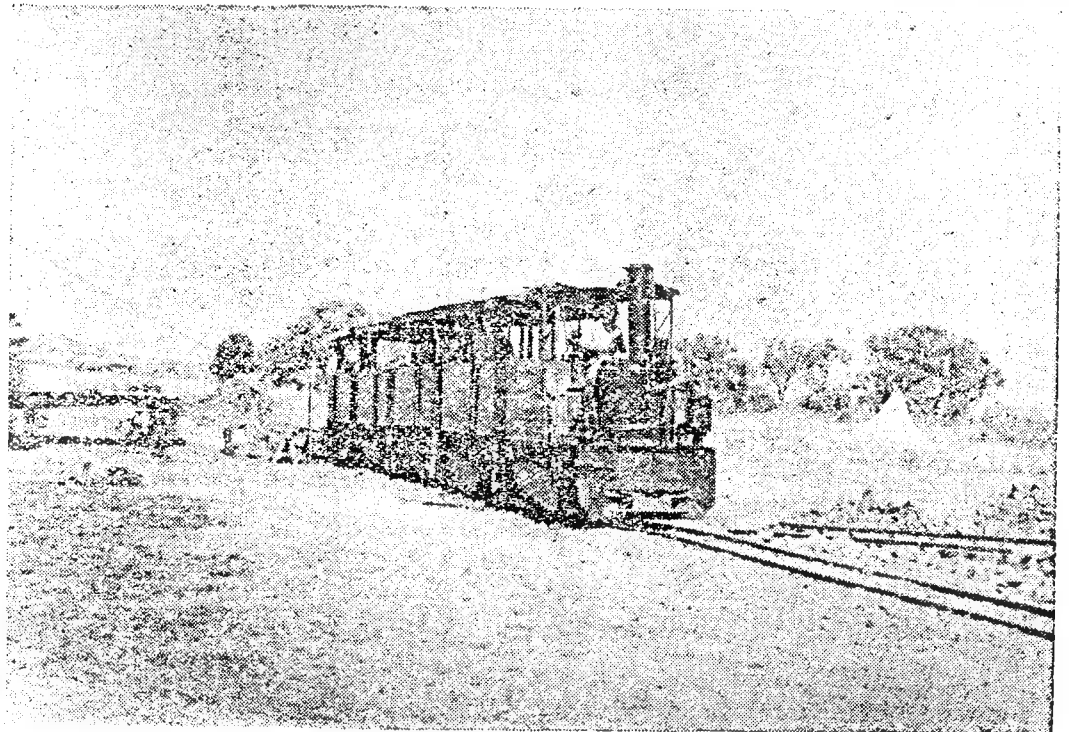
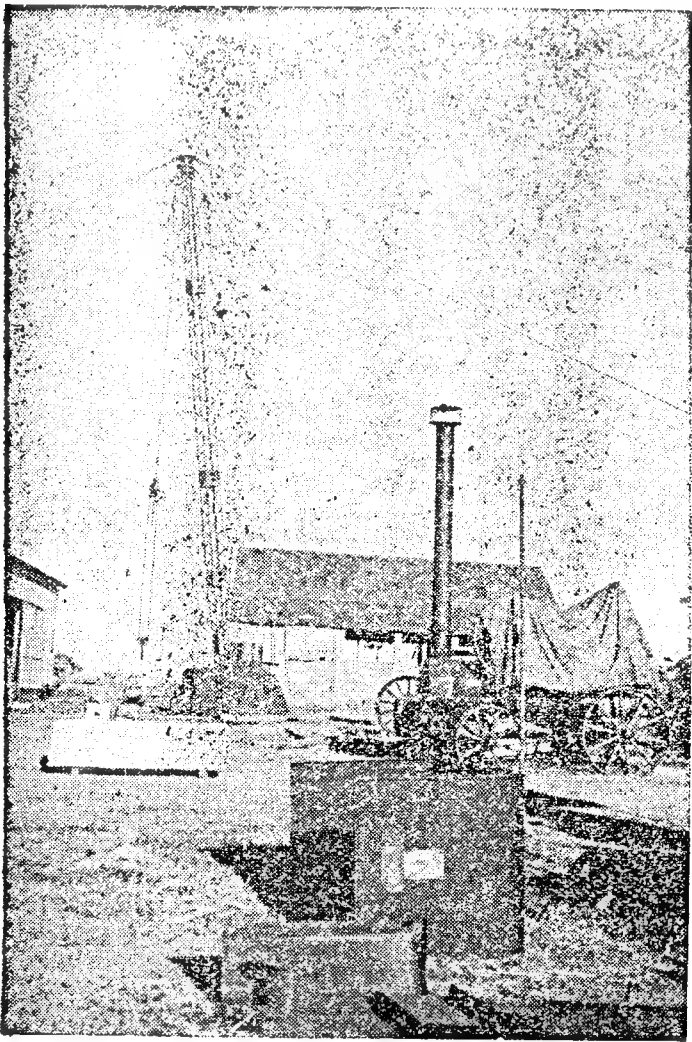
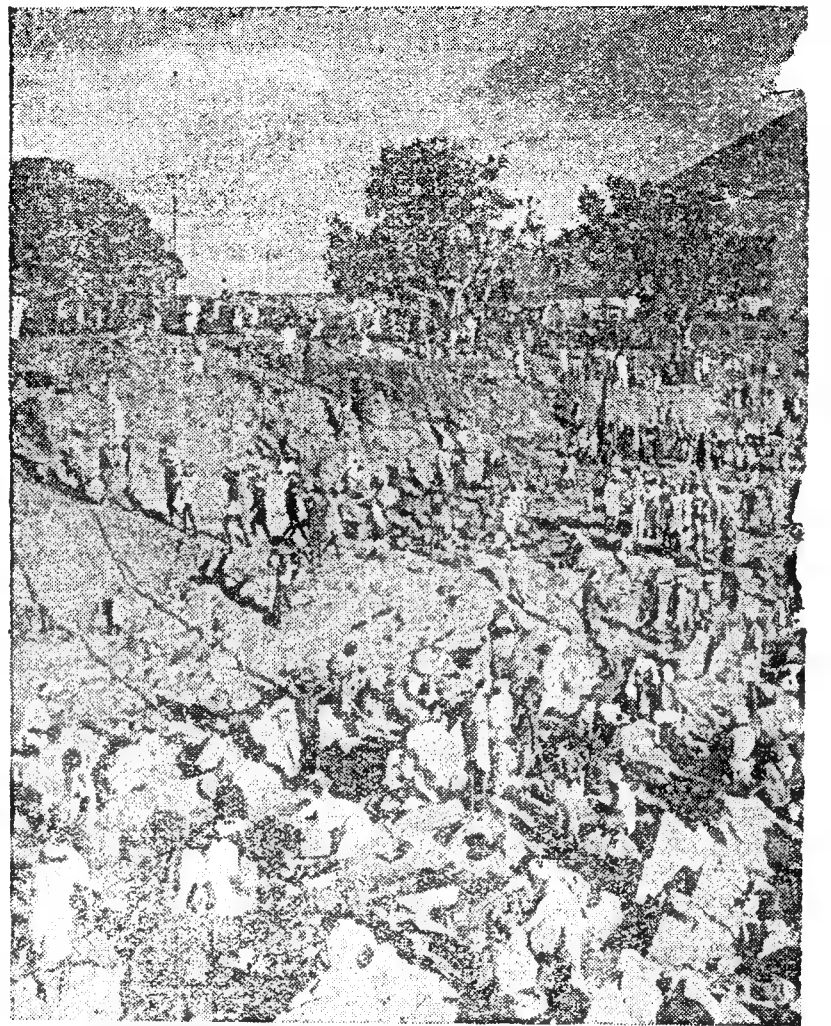
15 రాళ్ళు రోడ్డుగోల్డు రు. 90/-

అలారం ట్రైప్లీసు

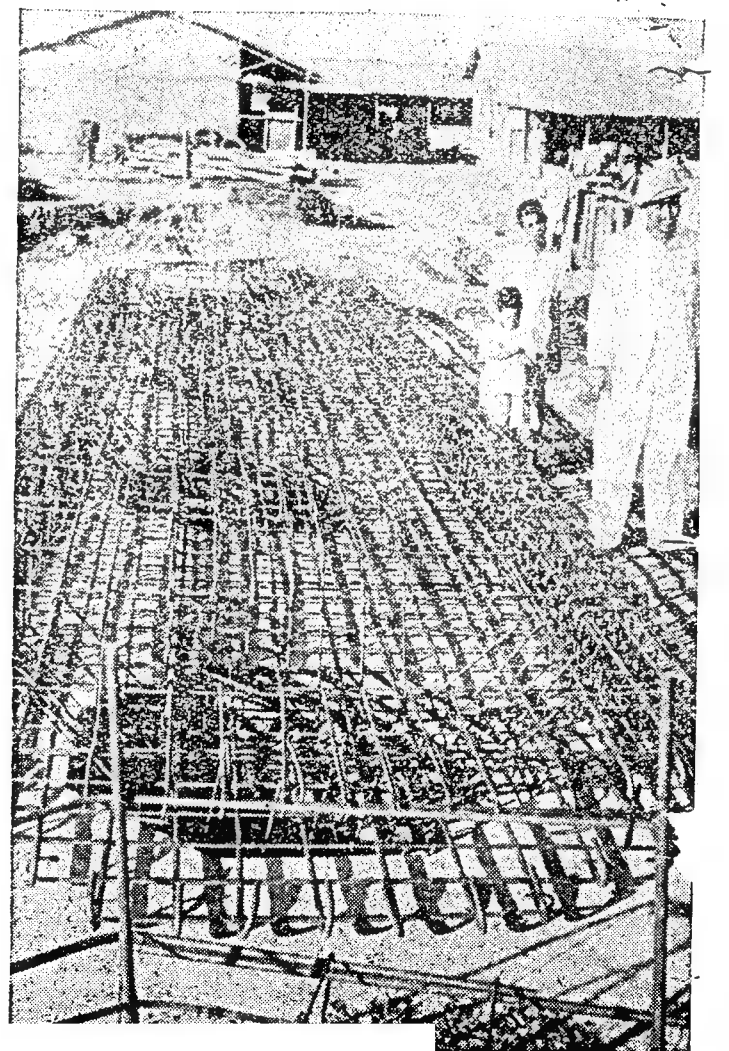
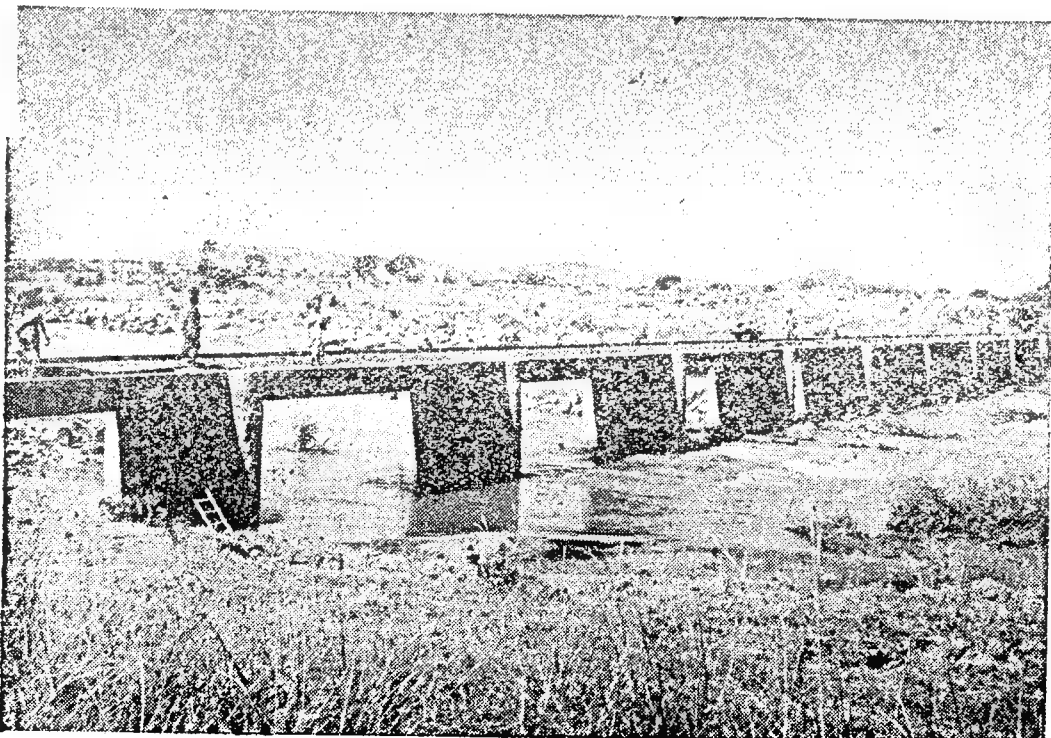
చర రు. 18/-, రు. 22/- మేరికం రు. 25/-

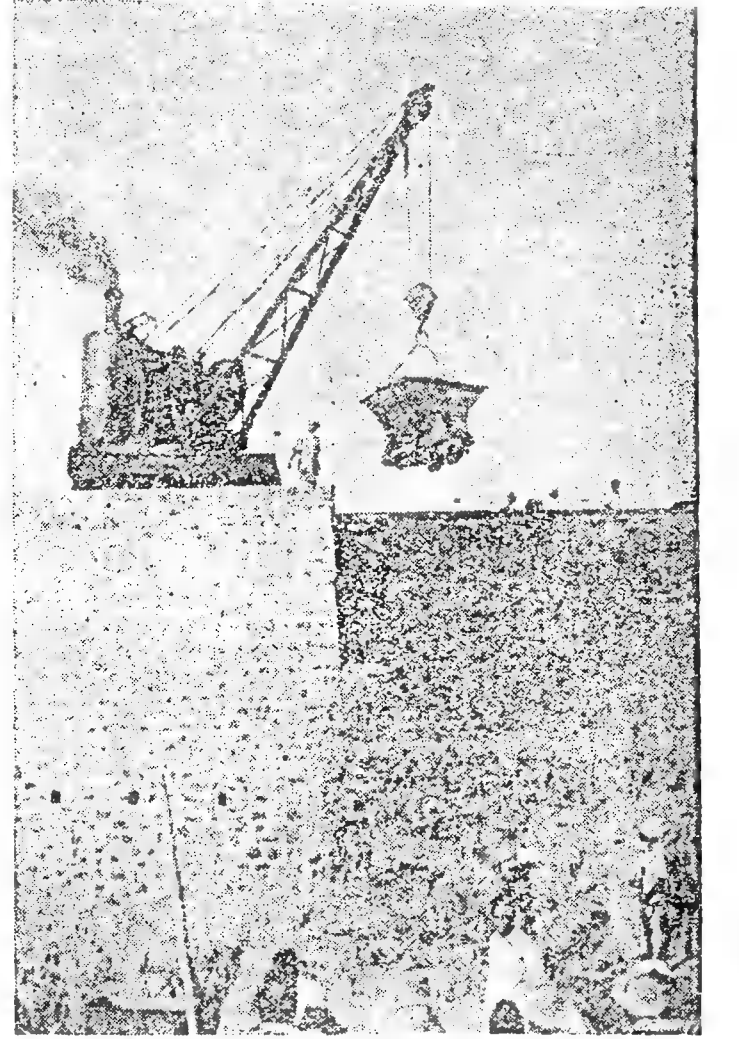
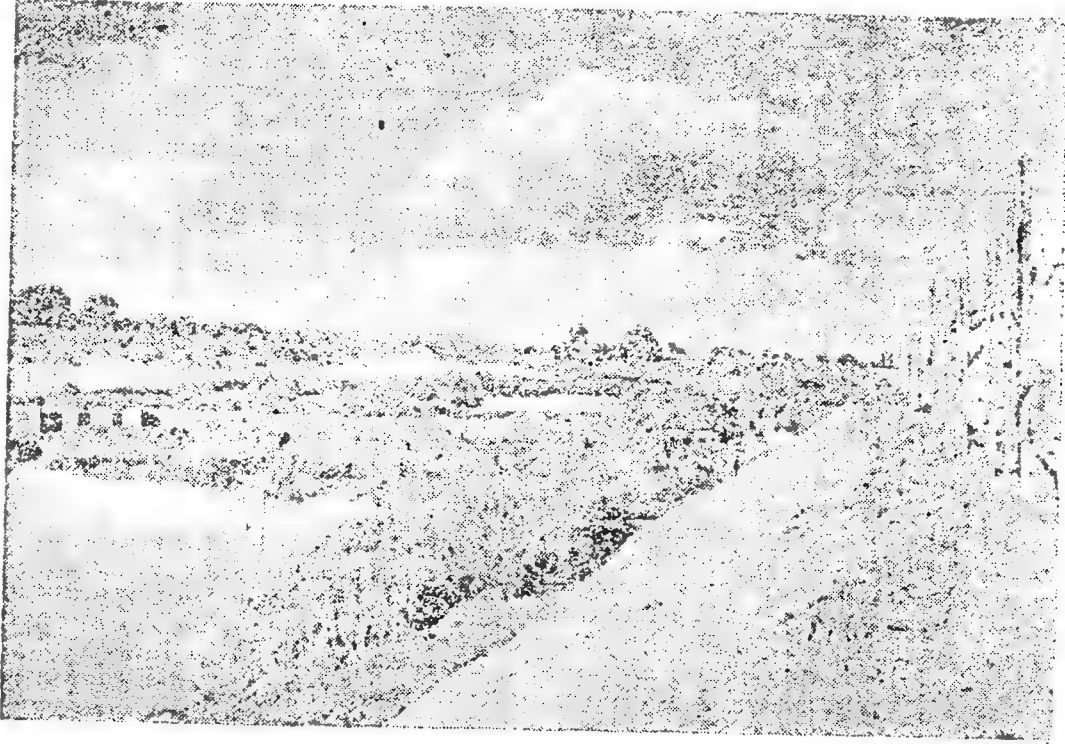
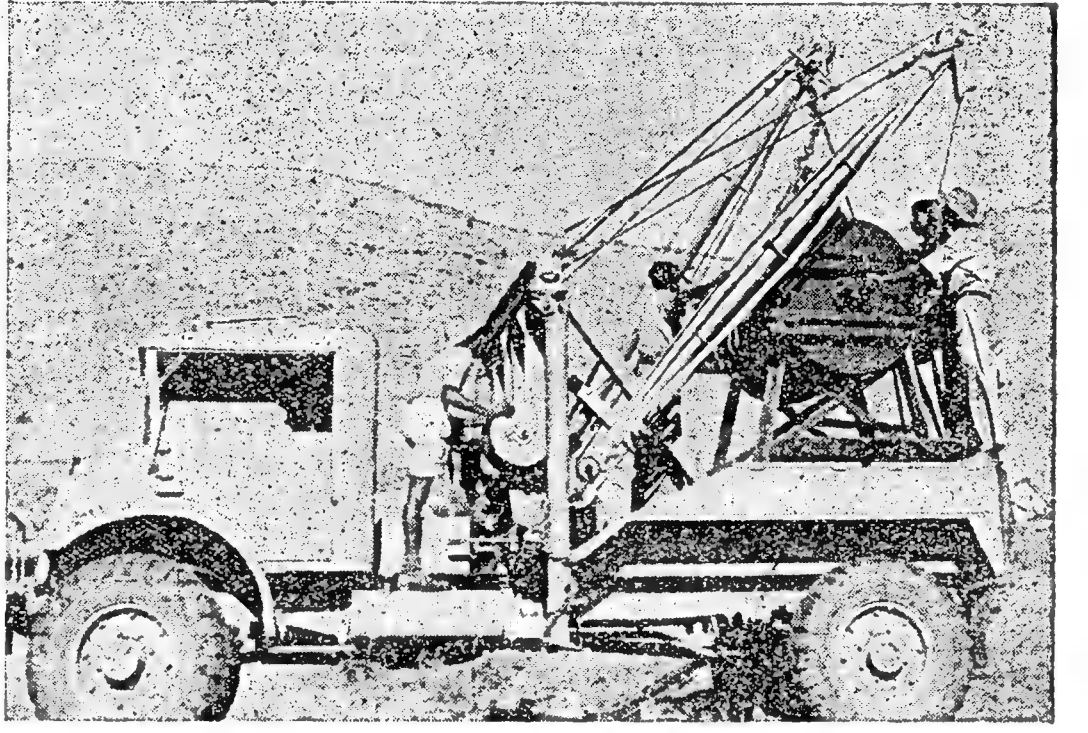
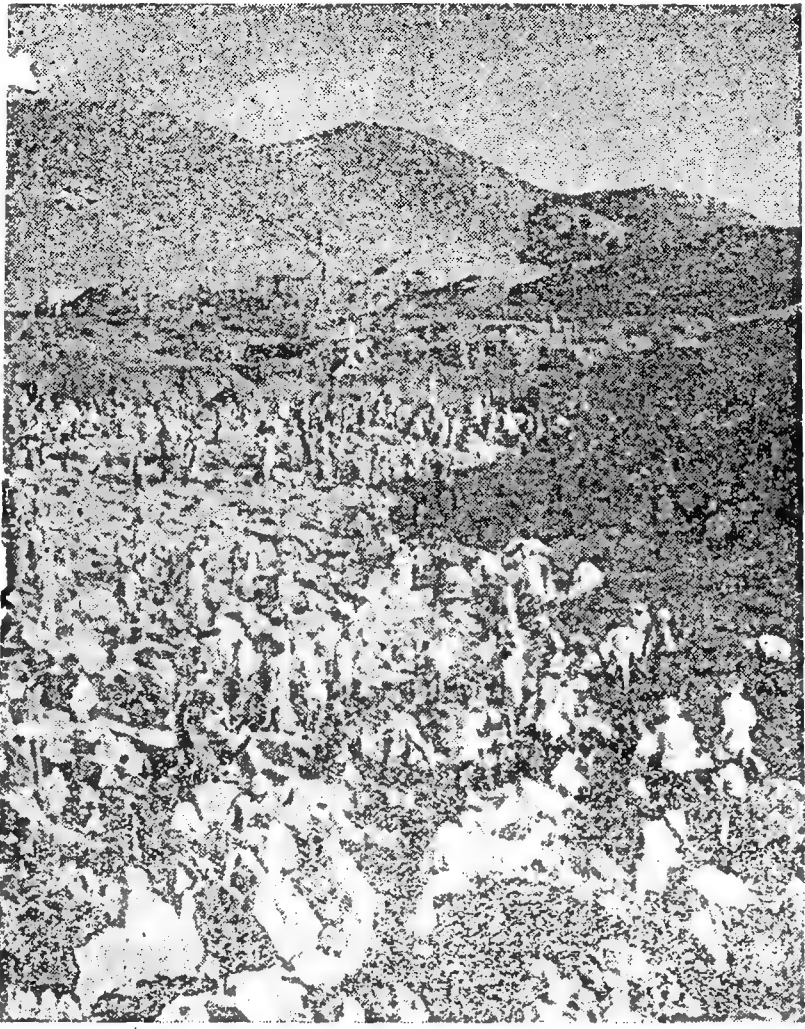
విగ్ టెన్ రు. 45/- పోస్టికే ఆదనము

H. DAVID & CO.,
Post Box No 11424, CALCUTTA

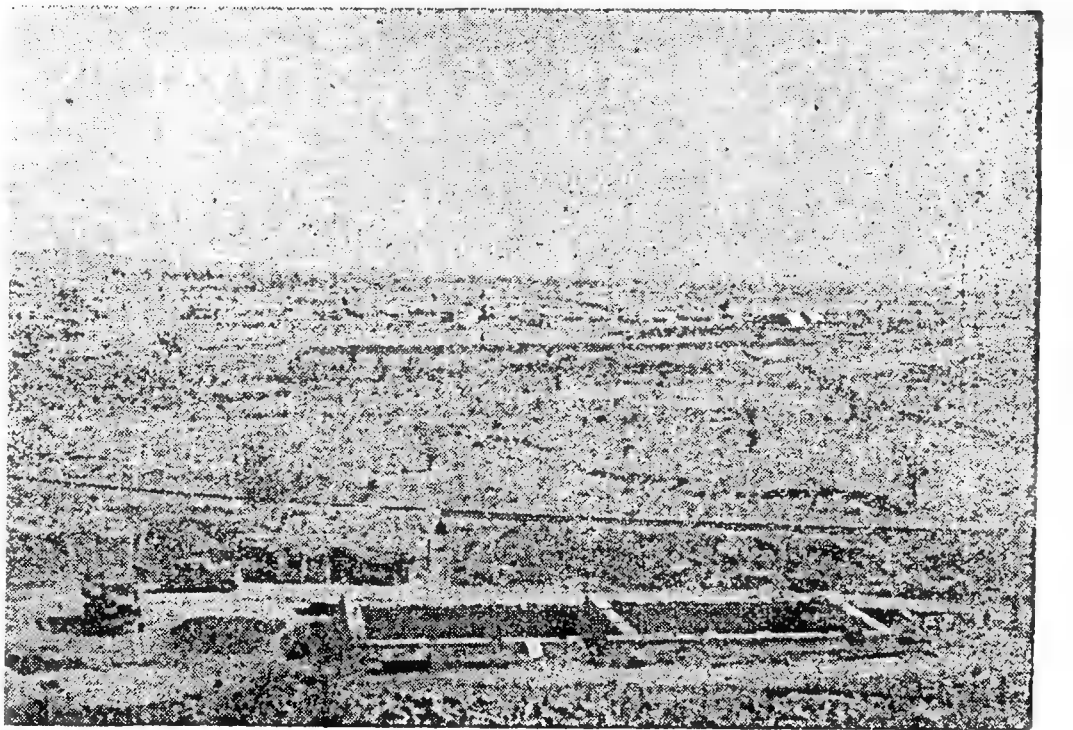

ప్రాజెక్టు నిర్మాణ

దృశ్యములు

బాలనందం

౧౫

దుర్గాస్థుల ద్వారా మన పినాకయ్యని పెద్ద ముక్తిచెట్టుకి కోడం డం తీసి పోగానే, పినాకయ్య చచ్చినట్టు వేలాడు తున్నాడు. జీవా ఉన్నట్టే లేకుండా నీలి తల అమ్మాయి ఆ కిటికీ ద్వారాంచి ఒకసారి బయటికి చూచింది. చూచేటప్పటికి ఉత్తరపు గాలి వీస్తోంది. గాలి పాడే పాటకి బామ్మ అట అడుగుతున్నట్టుంది. చిన్నమ్మాయి మూడు సార్లు చప్పట్లు చాచింది. చిన్న చప్పడయింది. దానితో రడిగా తెక్కలు వచ్చినట్టు ఓ పెద్ద గండ భేరుండపక్షి వచ్చి కిటికీ వెలపల వాలింది.

“ఓ దివ్యసూదరీ! ఏం చెయ్యమంటావు తల్లీ” అని, తలవాల్చి వినయంగా అడిగింది. ఆ చిన్న అమ్మాయి ఎవరనుకొన్నారు, వెయ్యి ఏళ్ల నించి అక్కడే ఉంటూన్న జాలిగల దేవకన్య.

“చూశావు, ఆ ముక్తిచెట్టు కొమ్మ వేలాడుతోందా?”

“అవును”

“అక్కడికి వెళ్లి, ఆ బామ్మని కట్టి వేసిన ముళ్లు నీ ముక్కుతో విప్పి, మెల్లిగా అతన్ని చెట్టుక్రిందికి దింపు”

గండభేరుంకం ఒక్క ఎగురు ఎగిరి, రెండు క్షణాలలో మళ్లీ వచ్చి వాలింది. “నువ్వు చెప్పినట్టు చేశానమ్మా”

“ఆ బామ్మ చచ్చిందా బ్రతికిందా?”

“చూడగానే చచ్చినట్టు కనిపించాడు కాని ప్రాణం ఉంది. నేను పీక వేసిన ఉరి విడిపించగానే “అమృత్యు బ్రతికానురా” అని అన్నాడు.

ఆ దేవకన్య తన చేతులు రెండు సార్లు కొట్టింది ఒక పెద్ద దేవ్య పురుగు, వెనకకాల్లమీద నడుస్తూ వచ్చి ఎదట నిలిచింది. దాని వేపం అదీ చూస్తే పండగ బట్టలు కట్టిన పహారాసాయేబులా గుంది. తలమీద బంగారు జరీటోపీ, తెల్లటి ఉంగరాల జాట్టూ, రత్నాలబాత్రాలు కుట్టిన ముఖమ్మల కాఫీరంగుకోటూ, రెండు పెద్ద జేబులూ, ఎజ్జటి సిల్కు పరాయిలూ, పట్టు ప్లాకింగు, చిన్న జోళ్లూ, నీలిపట్టు గొడుగు—ఇవీ వేపం. ఆ యమ్మాయి పిలిచి చెప్పింది:

“మదానీ, వెంటనే మన పెద్ద బండి తీసుకొని తోటలోకి వెళ్లి ముక్తి

పిల్లల నవల:

చెట్టుక్రింద ఒక అబ్బాయి నేల మీద నగం చచ్చి పడి వుంటాడు. జాగ్రత్తగా అతన్ని పరుపుమీద ఎక్కించి యిక్కడికి తీసుకొని రావాలి, తెలిసిందా? ” అంది.

తెలిసిందన్నట్టు పురుగుసాబ్ వెనకాల కిలిగొడుగు ఆడించి. ఒక ట పరుగు—

కొద్ది క్షణాలలో అందమైన గుట్టపు బగ్గీ సాలలోంచి బయటికి వచ్చింది. అది పాముమీసం అంత సున్నికం. రంగురంగుల తూలికలు అమర్చి ఉన్నాయి. తియ్యని పంచదార బిళ్లలతో, రంగురంగుల బామ్మలతో చేసి ఉంది. దానికి నూరు జతల తెల్ల ఎలుకలు గుట్టాలు. పైన పెట్టె మీద సాయేబుగా రెక్క ఒక్కసారి కొరడా ఝుళిపించారు. పావుగంటలో పెళ్లడం, రావడం అయింది. గుమ్మందగ్గర ఎదురు చూస్తూవున్న దేవకన్య, యీ బామ్మని చేతిలోకి తీసుకొని, ఒక ముత్యాల మేకలోకి తీసుకొని వెళ్లింది.

గొప్పగొప్ప వైద్యునికోసం కబురు పంపించింది. వైద్యులలో, ఒకరు తరువాత ఒకరు వగచ్చి కొంటూ వచ్చారు. ముందు వాయనభట్టు, తర్వాత గుడ్ల గూబశాస్త్రి, తర్వాత గొజ్జంకయ్య గారన్నారు.

“రాజవైద్యులారా, దయ చేసి యీ బామ్మ చచ్చిందో, బ్రతికిందో చెప్పండి” అని దేవకన్య అడిగింది.

ముందు వాయనభట్టు పినాకయ్య నాడి చూచింది; ముక్కు పట్టుకుంది; తరువాత కాలిబాట్టన వ్రేలు.

“నా ఉద్దేశంలో యీ బామ్మ చచ్చినట్టు తోస్తోంది. ఒకవేళ యితను చచ్చివుండకపోతే తప్పక బ్రతికి ఉంటాడని చెప్పవచ్చు”. ఇంక గుడ్ల గూబ శాస్త్రి గారన్నారు:

“వాయనభట్టుగా రన్నమాట కాదనవలసి వస్తోంది; కాని, నా ఉద్దేశంలో

యీ బామ్మ బ్రతికి ఉందనే. ఒకవేళ బ్రతికి ఉండకపోతే, చచ్చిపోయాడనే చెప్పాలిమరి”

“ఏమండీ గొజ్జంకయ్యగారూ! మీరే మంటారు?” అని అడిగింది దేవకన్య.

“సరియైన వైద్యుడు, తనకి తెలియక పోతే మాటాడక ఊరుకోవడం మంచిది. నిజానికి యీ బామ్మ నాకు కొత్తగాదు. ఇదివరకు చూశాను. ఆ మాట వినగానే పినాకయ్య పెద్ద చలి వచ్చినట్టు వణకి పోయాడు. “ఈ బామ్మ బాబ్బాయి అలాగ కనిపిస్తున్నాడు కాబి పట్టి దొంగ.” పినాకయ్య కళ్లు తెరిచి వెంటనే మూసి వేశాడు. “ఏమి సోమరి, తిరుగుబోతు, తుంటరి.” ఈ మాటలు విని పినాకయ్య తన ముఖం కనిపించకుండా దుప్పటి క్రింద కప్పేసుకున్నాడు.

“ఏమి తండ్రిమాట విగకుండా పారిపోతే ముసలితండ్రి విచారంతో గుండె పగిలి చచ్చాడు” అన్నాడు గొజ్జంకయ్య.

వెంటనే పెక్కిపెక్కి ఏడవడం గదిలో వినిపించింది. ఆ దుప్పటి ఎత్తి చూచేటప్పటికి ఆ యేడువెకి కారణం పినాకయ్య అని తెలిసింది.

వాయనభట్టుగా రెండవవారు: “చెడ్డ పిల్లవాడుకనక ఏడిస్తే, వాడు బాగుండతాడనడానికి అది గుర్రే!” అని పెద్ద గాంభీర్యంగా అన్నారు.

“మా మిత్రుడగారి మాట కాదనవలసి వచ్చింది. కాని, అలాగ ఏడవడం వాడు చావడనడానికి గుర్తు అంటాను నేను” అని గుడ్లగూబశాస్త్రి గారు పూర్తి చేశారు.

౧౬

ముగ్గురు వైద్యులూ వెళ్లిపోగానే దేవకన్య ఆ మంచందగ్గరికి వచ్చింది. తన చెయ్యి పినాకయ్య తలమీద పెట్టి చూస్తే, చింతనిప్పలలాగ జ్వరంతో కాలి పోతోంది. ఒక గ్లాసులో నగం నీళ్లు పోసి, తెల్లటి

మంచు కలిపింది. “చూడు అబ్బాయి? ఇది తాగుతావా? కొద్ది రోజుల్లో నీకు నిమ్మలిస్తుంది” అని ఎంతో ప్రేమగా అంది.

“పినాకయ్య గ్లాసుకేసి చూచి, పళ్లు విగబట్టి, “అయితే యిది తియ్యగా ఉంటుందా, చేదుగా ఉంటుందా?” అని అడిగాడు.

“చేదుగానే ఉంటుంది కాని నయం చేస్తుంది”

“చేదుగా వుంటే నే తాగలేను బాబూ!”

“నా మాట విని త్రాగు”

“నాకు చేదుగా ఉంటే నచ్చదు”

“ముందు త్రాగు; తర్వాత కాస్త లిప్తే చేదు పోవడానికి పంచదార బిళ్ల పెడతాను”

“పంచదార బిళ్ల ఏదీ?”

“ఇదిగో యిక్కడే ఉంది” అని బంగారు గిన్నెలోంచి ఒకటి తీసింది

“ముందు పంచదార బిళ్ల పెడితే, తర్వాత ఆ చేదు ముందు తాగుతాను”

“త్రాగుతావా తప్పకుండా?”

“ఓ, అలాగే”

దేవకన్య పంచదారబిళ్ల పెట్టింది. పినాకయ్య నోటిలో వేసుకొని మింగుతూ, పళ్లు నాకుకొంటూ ఇలా గన్నాడు:

“పంచదారకనక మందు అయితే బాగుండును; రోజూ జబ్బుతో పడే ఉండును”

“చూడు, యీ మందు తాగు; నీ జబ్బు బాగువుతుంది.”

పినాకయ్య చేతితో గ్లాసు పట్టుకొని వాసన చూచి, వెగటుగా పెదవుల దగ్గరకి చేర్చాడు. మళ్ళీ వాసన చూచాడు. చివరికి అన్నాడు: “ఇది చాల చేదుగా ఉంది. చేదువిషం. నేను తాగలేను బాబూ” అని వెలపరించు కొన్నాడు.

“చే దని ఎలాగ తెలిసింది, దాన్ని మూతిచూడవైనా చూడకుండాను?”

“అబ్బో! నాకు తెలుసు; వాసన తెలుస్తోంది. ఇంకో పంచదార బిళ్ల పెట్టితే తాగుతాను”

పాపం దేవకన్య ఓ తల్లిలాగ యీగో బిళ్ల వాడి నోట్లో వేసి గ్లాసు అందిచ్చింది. “అబ్బో నేను ఇలాగ తాగలేను బాబూ” అంటూ మొగం పరిపరివిధాల వెగటుగా పెట్టాడు పినాకయ్య.

విల్లలు వ్రాసిన కథలు

విశ్వాసం

జయంతి రాజేశ్వరి
(ఆలోచన)

కుక్క చాలా విశ్వాసముగల జంతు
వని చదువు కున్నాము. తక్కిన
జంతువులకు లేని విశ్వాసం కుక్కకి
యెందుచేత వుందో కారణం మీకు
తెలుసా? అనగా అనగా ఒక పూర్వో ఒక
రాజుగా రుండేవారు. ఆయనకు విశ్వా
సం అనే నేవకు డుండేవాడు. ఎల్లప్పుడు
యజమానికి విశ్వాసం తో నేవలు
చేస్తూండేవాడే నేవకుడు. అతడొక
సారి ఋషులవద్ద ఒక ఉపదేశం పొం
డేడు. యజమానికి ఆపద వస్తుందనే
సమయంలో తన నిజరూపం యిష్టం
వచ్చిన యితర రూపంలోకి మార్పుకో
గల శక్తి ఆ ఉపదేశం యిస్తుంది.

ఒకనాడు ఆ రాజుగారు వేటకోసం
అడవికి వెళ్ళేరు. విశ్వాసం కూడా వెన
కాలే వెళ్ళేడు. వేట అయ్యేసరికి చీకటి
పడింది. డేరా వేసుకొని ఆ రాత్రి అడవి
లోనే వుండ నిశ్చయించారు. భోజనా
లయ్యాయి. వేట వేత అలసట చెంది
రాజుగారు నిద్రపోయేరు. క్రమేపీ పరి
వార మందరికీ నిద్రపట్టింది. విశ్వాసం
మాత్రం మెలకువగా వున్నాడు. తన
యజమానికి శత్రువులున్నారని తెలుసు.
అర్ధరాత్రివేళ అలాంటి అడవిలో తన
యజమానికి యెవ రేవి హాని చేస్తారో
అని విశ్వాసం భయపడ్డాడు.

అతని భయానికి తగినట్టుగ కొంతనే
పయేసరికి యెవరో మెల్లిగ నడు
స్తూన్న చప్పుడయింది. కదలకుండా
నిద్ర నటిస్తూ చూచేడు విశ్వాసం.
నలుగురు వ్యక్తులు మెరుస్తూన్న కత్తులు
పట్టుకుని డేరా ప్రవేశించారు. తన యజ
మాని వేపు వెళ్తున్నారు. విశ్వాసం
అర్థం చేసుకున్నాడంతాను. వెంటనే
కుక్కరూపం పొంది గట్టిగా అరవడం
మొదలు పెట్టాడు. దాస్తో వచ్చిన
నలుగురూ తిరుగుముఖం పట్టేరు.
రాజుగారి భటులు లేచేరు. కుక్క
వెళ్ళిన దారినే వెళ్ళి శత్రువుల్ని తరిమే
శారు. రాజుగారికి తెలి వివచ్చింది.
తనని ఆపద నుంచి రక్షించినవాడు
విశ్వాసమే అయివుంటాడని అను
కున్నారు. ఇంతట్లోకి వెళ్ళిన భటు
లంతా తిరిగి డేరా చేరుకున్నారు.
విశ్వాసం తోక పూపుతూ రాజుగారి
ద్రక్కను నిలబడింది. నేవకుని విశ్వా
సానికి మెచ్చుకున్నారు.

కుక్కరూపం దాల్చి కూడా యజ
మాని పట్ల తన విశ్వాసాన్ని యెలా
చూపించాడో చూశారా? విశ్వాసం
సత్య వాదం చేతనే కుక్క జాతికింత
విశ్వాసం!

“ఈ తలగడా నొప్పి పెట్తోంది”
అంటే, దేవకన్య తలగడ తీసి వేసింది.
తలుపు తెరిచి ఉంది” అంటే, తలుపు
వేసింది. ఇంక ఏ నాకూ లేక, “నే నా
మందు తాగలేను, చేదువిషం” అంటూ
గారం గుడిచాడు పినాకం.

“తరివాతపచారిస్తావునుమా తాగక
పోతే?”

“ధరవాలేదు”

“ఇప్పటికే జబ్బుగా ఉన్నావు”

“పోనీలే”

“ఈ జ్వరం యిలా ఉంటే చస్తావు”
“పోనీ”

“చావంటే భయంలేదా?”

“చావనైనా చస్తానుగాని ఆ చేదు
మందు తాగను.” అనగానే తలుపు
తెరిచుకొంది నాలుగు నల్ల చెవల
పిల్లలువచ్చి, ఒక కట్టె పట్టుకొన్నాయి.
“మీ కేం కావాలి” అని పినా

కన్య అడిగాడు

“వచ్చిన పీనుగుల్ని మోసుకొని
పోయే మేము నీకోసం వచ్చాం”
అని పెద్ద చెవలపిల్లి అంది.

“నే నింకా చావలేదే!”

“ఇంకెంత? ఆ మందుతాగని కార
ణంచేత కొద్ది క్షణాలకంటే ఎక్కువ
బతకవు. ఇంక చచ్చినట్లే లెక్క”

“అయ్యో దేవకన్యా! ఏది మందు?
త్రాగుతాను. నే చావను. నే చావ
దలచుకోలేదు” అని ఆ గ్లాసు రెండు
చేతులతో పట్టుకొని ఒక్క గుక్కలో
భాళిచేశాడు.

అయ్యో! వృథా ప్రయాసయింది”
అంటూ ఆ చెవల పిల్లలు వట్టి కట్టె
మోసుకొని గొణుగుకొంటూ వెళ్లి
పోయాయి.

కొంత నేపటికి పినాకన్యకి నిద్ర
లించింది. మంచంమీంచి ఎగిరి ఒక్క
గంతు వేశాడు. బొమ్మలకి జబ్బే రాదు.
వచ్చినా ఒక్కక్షణంలో బాగాయి
పోతుంది.

గంతులు వేస్తూ, కేరింతాలు కొట్టే
యీ బొమ్మని చూడగానే దేవకన్య
“నా మందు బాగా పనిచేసిందన్న
మాట!” అని అడగగానే,

“అంతే కాదు; మళ్ళీ ఎప్పటిలాగ
అటూ యటూ తిరిగేటట్టు చేసింది”

“అయితే, మందు తాగడానికి
ఎందు కలిత మారాం చేశావు?”

పిల్లలం అంతే. జబ్బుకంటే, మందు
అంటేనే మాకు ఎక్కువ భయం”

“తప్పుతప్పు! నరేయిన మందు
త్రాగితే జబ్బే కాదు, చావుకూడా
తప్పిస్తూ దని పిల్లలు జ్ఞానం పెట్టు
కోవాలి”

“ఈ మాట ఎప్పుడూ పేచీపెట్టను.
పాడె కట్టె తెచ్చిన ఆ చెవలపిల్లల్ని
ఎన్నడూ మరచిపోను”

“నరేగాని, నువ్వూ దుర్మార్గుల
చేతుల్లో ఎలాగ పడ్డావో చెప్పు మరి”

“ఏమయిందంటే—ఆ బొమ్మలాట
వేసే అగ్గిరాము డున్నాటే, మా
నాన్న కిమ్మని అయిదు బంగారు
మోరీ లిచ్చాడు. దారిలో నక్క

బావా, పిల్లిబావా కనిపించి వాళ్లు
‘యీ మోరీలతో వెయ్యి, రెండువేలు
చేసుకుంటావా? రా! మాతో. విచి
త్రాల దిబ్బమీదకితీసుకెళ్లి అక్కడ
వేలకు వేలు మోరీలు మొలిపిస్తాం
అన్నాడు. సరేలే, అని వాళ్ల వెంట
వెళ్లాను. మధ్య త్రోవలో ఒక సత్రం
వద్ద ఆగాము. అర్ధరాత్రివేళ వాళ్లు
వెళ్లిపోయారు. నేను లేచి ఆ వింతల
దిబ్బకి బయలుదేరాను. కటికిచీకటి
దారి. మధ్యదారిలో ఇద్దరు దొంగలు.
బాగుబస్తాలు కప్పకొని వచ్చారు.

“డబ్బు ఇస్తావా చంపనా” అని
అడిగారు. నేను ఏమీ లేవని చెప్పాను.
బంగారు మోరీలు నోటిలో దాచే
శాను. ఇంతలో ఒక దొంగ నా
నోటిలో చెయ్యి పెట్టాడు. నే నా
చెయ్యి కొరికాను. అది చెయ్యి కాదు
పిల్లి పంజా. తర్వాత పారిపోయి
వచ్చేశాను. ఆ దొంగలు తరిమారు.
ఇక్కడ నన్ను మట్టిపట్టుకి ఉరితీసి
పోతూ, ‘రేపు మళ్ళీ వచ్చి, నువ్వు
చచ్చిపోగానే నీ నోటిలో మోరీలు
తీసుకుంటాం’ అని చెప్పిపోయారు”

“అయితే ఆ నాలుగు మోరీలు
ఏవి?”

“అవి పోయాయి” అని అబద్ధం
చెప్పాడు. నిజానికి వాకి జేబులో
ఉన్నాయి. అబద్ధం చెప్పగానే అసలే
పొడుగైన ముక్కు మరి రెండు
అంగుళాలు పెరిగింది.

“అవి ఏ మయ్యాయి?”

“ఆ తోటలో ఉన్నాయి” ఈరెండో
అబద్ధానికి ముక్కు మరింత పెరిగింది
“అవి యెక్కడ పోయాయి
తోటలో పోతే, అక్కడ మళ్ళీ దొంగ
కుతాయిలే; పద వెదకుదాం”

“మరచిపోయాను. అక్కడ
పోలేదు. నీ మందు తాగుతూ
మందుతో అనికూడా మింగేశాను
అన్నాడు. దానితో ముక్కు మ
పొడుగై ఎటు కదలడానికి వీల
లేకుండా అయింది. ఇటు కదలితే గో
లకీ, అటు తిరిగితే కిటికీ కీ, ఎదురుగా
లేస్తే అమ్మాయికళ్లకి తగులుతోంది
ఇది చూచి ఆ అమ్మాయి ప్రక్క
నవ్వింది. “ఎందుకు అలాగనవ్వుతావు?”
“అని పొడుగవుతావున్న తన ముక్కు
చూచుకున్నాడు. “నువ్వు చెప్పే అబ
ద్ధాలు వింటే, నవ్వు వస్తోంది” అ
దేవకన్య మరింత నవ్వింది.

“నేను అబద్ధం చెప్పినట్టు నీ కెలాగ
తెలిసింది”

“అబద్ధాలు ఇట్టే తెలిసిపోతాయి.
అవి రెండురకాలు: కొన్నిటికి పొట్ల
కాళ్లు; కొన్నిటికి పొడుగుముక్కులు
నువ్వు చెప్పేది పొడుగుముక్కువి.”

పినాకన్య సిగ్గుతో మొగం
ముడుచుకోవలసి వచ్చింది. గది వీధి
పారిపోవా అని చూచాడు. సాధ్యం
కాలేదు. ముక్కు మరి పొడుగైన
కారణంచేత ద్వారందగ్గరికి పోలేక
పోయాడు.

బాలగేయాలు
శ్రీ చింతా దీక్షితులు
(సంపాదించినవి)

22

ఒక్కమ్మ నెత్తిన గోరంకి
చెప్పకు చెప్పకు చినపాపి
చెల్లో ఇక్కను పిలిపించి
చెపితే నీ ముక్కు చెక్కిస్తా
చింతలు మలపలు దాటిస్తా.

23

బోడి బోడి బొమ్మ
నీ మొగుడు మంచోడమ్మా
పట్టం పోయేడమ్మా
పట్టెడ తెచ్చాడమ్మా
నీ మెడను కట్టాడమ్మా
కొత్తకోక కట్టింది
నాకూతురు
కొన్నేడు నుబ్బయ్య
నాలల్లుడు
(ఓంటపాళ్ల)

24

రాకు రాకుల బండి
రామల్లుబండి
వచ్చిందీ సోయిందీ
ఓ రామచిలుక
నిప్పుమీద రానా
నీళ్లమీద రానా.

25

తొక్కుడుబిల్ల ఆట:
చింతాకు తోరణం కట్టుకొని
మామిడాకు మద్దెల
కట్టుకొని
నిన్ను నే పెల్లాడుతాను
చిన్నగుంటా.

26

ఉసిరిక చెట్టుకింద
పసిడిపా మున్నాది లేలే.

27

పులిగిరి ఆట:
పులిగిరి అమ్మా పులిగిరో
పులిసిందంతా నీ పాలా.

28

ఓసోసి మద్దా రెంకె
నీ కొడుకు చందరయ్య
కోనేటి గట్టుమీద
కోలాట మెయ్యబోతే
దిగింది గడ్డ పలుగు
కారింది రక్తగొల్లు
చూచింది ఎర్రపిల్ల
గోడుబిల్ల జాయిరే
జోడుబిల్ల జాయిరే.

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

మన ఆర్థికవ్యవస్థలో కొబ్బరి ఎంతో అవసరమైన వస్తువుగా మనకు తెలుసుకున్నాము. ఆరట్టిచెట్టువలె కొబ్బరి చెట్టు కూడా పాతవేయవలసిన భౌగోళికము లేకుండా మానివేసిన సంప్రదాయముగా ఉపయోగ పడుతుంది. ఈ కొబ్బరిచెట్టు సామాన్యంగా ఇసుక నేలలలో సముద్రత్రాంతమునకు పైగనుతుంది. భారత దేశంలో ఎంతవ్యాపారానికి గలదునో 2427 కొట్ల కొబ్బరికాయలు పంపిణీ; 1 లక్ష 10 వేల టన్నుల కొబ్బరినూనె ఉత్పత్తి అవుతుంది. ఇవి చాలాకేంద్రీకృతము 1 లక్ష టన్నుల కొబ్బరి మనం దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము. అందులన మనదేశంలోనే కొబ్బరి ఉత్పత్తి అధికం చేసి, దిగుమతులు తగ్గించివేయాలని భారత ప్రభుత్వం ఆభిప్రాయపడుతున్నది. కొబ్బరిపంట ఉత్పత్తి అధికముచేసే విషయంలో భారత ప్రభుత్వానికి సలహా యిస్తున్నదేమిటో 'ఏసియన్ సెంట్రల్ కో-కోపరేటివ్స్ ఏర్పాటు చేయబడినది. దేశ విభజన జరిగినతరువాత కూడా కొబ్బరి చెట్టు ఎక్కవపంట ప్రాంతాన్ని భారత యూనియన్ లోనే వున్నాయి. ఎప్పుడు భారత యూనియన్ లో వున్న భూభాగాలలో సంవత్సరము నకు 835.1 కొట్ల కొబ్బరికాయలు, 1,05,000 టన్నులు కొబ్బరినూనె ఉత్పత్తి అవుతున్నట్లున్నది. అయినాగానీ, కొబ్బరి ఉత్పత్తి అధికము చేసేవిషయమై వైద్యేంద్ర సంఘం శ్రద్ధగా పని చేస్తున్నది. ఈసంఘం కొబ్బరిని అధికంగా ఉత్పత్తిచేయటము, ఉత్పత్తి అయిన కొబ్బరిని సక్రమంగా అమ్మటము నకు తోడ్పడుతుంది. కొబ్బరితోటలలో నాటబడు మంచి మొక్కలు సరఫరా చేసి యిచ్చి, ఆ మొక్కలను చక్కగా పెంచేవిధమున, వాటికి విద్యుత్తులనైన ఎరువు మొదలగు విషయాలపై శ్రమింపకు సలహా యిస్తూ, కొబ్బరిచెట్టుకు పుష్టితైలశ్శుకు మందులు, విరుగుశ్శు సరఫరా చేస్తూ, ఈసంఘము అధికోత్పత్తికి తోడ్పడుతున్నది. కొబ్బరి తోటలు లాభకరంగా వుండి, ఎక్కువ మంది తోటలు వేయటానికి ప్రోత్సహించబడినది.

కొబ్బరి ధరలు లాభదాయకంగాను, నికడగాను వుండాలని సంఘం గుర్తించినది. కొబ్బరి అధికంగా ఉత్పత్తి చేయటానికి ముఖ్యంగా కావలసినది ఎక్కువ కొబ్బరి చెట్లు. అంకురల మంచికకక మొక్కలను పెంచుచి, ఆముత్యులటానికి ఈసంఘం చాలా చోట్ల ప్రత్యేకంగా మొక్క తోటలను పెంచుతున్నది. వీనిలో పెద్ద తోటలు మద్రాసు రాష్ట్రంలోనే వుంటాయి. మనరాష్ట్రంలో ఇప్పటికీ ఇటుకంటివి మాడుతోటలున్నవి; ఇప్పుడు మరొక విధు తోటలు వేయవలసినది నిర్ణయించారు. నీలేళ్ళో, రట్టాంచి, పట్టుకోట, అడుతురాయి, సామర్ల కోట, మారుతేరు, అనకాపల్లి, కోయంబత్తూరు లలో ఈ తోటలు పెంచబడుతాయి. ఈ తోటలన్నింటిలోను కలిసి, కాలుకు 1 లక్ష 60 వే, కొబ్బరిమొక్కలు నాటటానికి అమ్మకాలు. అయితే ఈ మొక్కలు మనరాష్ట్రంలో కావలసిన వాటిలో 10 వ వంతు మాత్రమే. కొబ్బరి మొక్కల పెంపకంలో శ్రీశోభననిమిత్తం రెండు కేంద్రాలు స్థాపింపబడినవి. ఇందులో ఒకటి కాసగోడులో వున్నది. దీనివిస్తీర్ణము 110 ఎకరాలు; రెండవది కాయమాకంలో 150 ఎకరాలు. కొని ఏప్రిల్ నెలలోనే స్థాపించారు. వైద్యేంద్ర 8 కేంద్రాలలోను తోటలను పెంచే విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వం ఒక శంకపత్ర ప్రకటనను ఏర్పాటుచేసినది. ఈ కార్యకలాపముల నిమిత్తం ప్రభుత్వం ఏటా రూ. 7 లక్షలకి పైగా ఖర్చుచేసే, రూ. 8 లక్షల 24 వేలు ఆదాయం సంపాదించును.

బొంబాయి రాష్ట్రంలో ఉత్తర కెనరాజిల్లా లోని "కంబ" లోకూడా ఒక తోట ఏర్పాటు చేయటానికి ఆ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ఈ తోట ఏ సంవత్సరాలలో మొత్తం 50 వేల మొక్కలను సరఫరాచేయును. అస్సాంలో, తేజ్ పూర్ లోకూడా ఒక తోట పెంచటానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ఈ తోట ప్రతిసంవత్సరము 30-40 వేల కొబ్బరి మొక్కలను సరఫరా చేస్తుంది. ఈ విధంగా శ్రద్ధతో కార్యక్రమం కొనసాగిస్తే, కొద్దికాలంలోనే మనకు కావల

సిన కొబ్బరి అంతా మనదేశంలోనే ఉత్పత్తి అవుతుంది.

బ్రిటన్ నుంచి సైకిళ్ళ ఎగుమతి
ఆ హాం దిగుమతులు వృద్ధి చేసుకోటానికి బ్రిటన్ ఆవలందిస్తున్న ఒక ముఖ్యమార్గం సైకిళ్ళు ఎగుమతి చేయటం. ఒక సైకిలు ఎగుమతి చేస్తే ముఖ్యంగా ఆర్థికమైనదని, అమెరికాకు గాని - 4 రు వ్యక్తులు గల ఒక కుటుంబానికి ఒక సంవత్సరమునకు సరిపోగల గోధుమలు దిగుమతి చేసుకొనవచ్చును. అదిగాక, ప్రపంచంలో ఇప్పుడు సైకిళ్ళు ఎక్కువ గిరాకీగావున్నవి. అందువలన బ్రిటన్ సైకిళ్ళ ఉత్పత్తిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపిస్తున్నది. గత సంవత్సరం బ్రిటన్ లో మొత్తం 20 లక్షల సైకిళ్ళు తయారైనాయి. వీనిలో 14 లక్షలు ఎగుమతిచేశారు. సైకిళ్ళు కొనటంలో బ్రిటన్ కు ముఖ్యమార్గం భారతదేశం. దాని తరువాత దక్షిణాఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియాలు వున్నవి.

అక్టోబరు నెలలో భారతదేశానికి బ్రిటన్ నుండి 44,440 సైకిళ్ళు ఎగుమతిచేశారు. వీని ఖరీదు 2,89,150 పౌండ్లు. (పౌండ్=181/3 రూ. లు.) అదే నెలలో దక్షిణాఫ్రికాకు 16,095 సైకిళ్ళు ఎగుమతిచేశారు. వీటిఖరీదు 99,574 పౌండ్లు. 1938 సం.లో ఆస్ట్రేలియా బ్రిటన్ నుండి నెలకు 7866 సైకిళ్ళు దిగుమతిచేసుకునే; గత అక్టోబరు నెలలో 5398 సైకిళ్ళు మాత్రమే దిగుమతి చేసుకొన్నది. వీటి ఖరీదు 48,790 పౌండ్లు. గత పదిమాసములలోను బ్రిటన్ ఆస్ట్రేలియాకు మొత్తం 74,094 సైకిళ్ళు పంపించింది. ఇకముందు ఈ దేశానికి సైకిళ్ళు ఎగుమతి ఎక్కువయే నూతనలే కనిపిస్తున్నవి. ప్రపంచంలో కల్లా గొప్పపారిశ్రామిక దేశమని పేరుపడే అమెరికా కూడా బ్రిటన్ నుండి సైకిళ్ళు ఎక్కువగా దిగుమతి చేసుకున్నది. అమెరికాలో కొత్త కారులు దొరకక పోవటంవలనూ, పాతకారుల ఖరీదు పెరిగిపోవటంవలనూ, అమెరికన్లు ఇప్పుడు సైకిళ్ళు ఎక్కువగా కొంటున్నారు. దానికి తోడు అమెరికాకు ఎగుమతులు ఎక్కువదేయవలసిన బ్రిటన్ శీఘ్రంగా ప్రయత్నిస్తున్నది. అందువలన అమెరికా బ్రిటన్ నుండి ఎక్కువ

సైకిళ్ళు కొంటున్నది. 1938 సం. లో బ్రిటన్ నుండి అమెరికా నెలకు 330 సైకిళ్ళు మాత్రమే కొనేది; కాని అక్టోబరు నెలలో 2,868 సైకిళ్ళు కొన్నది. వీటి ఖరీదు 18,054 పౌండ్లు.

తక్కువబరువు వుండి, వడిగా పోగల సైకిళ్ళు తయారు చేయటంలో బ్రిటన్ ప్రఖ్యాతి వహించినది. ఈ మధ్యజరిగిన ప్రదర్శనలలో 20 పానులు బరువు గల సైకిల్ ఒకటి ప్రదర్శింపబడినది. ఇది చాలా వడిగా పోతుంది. దీని ఖరీదు దాదాపు 40 పౌండ్లు. శీఘ్రగావుంటే, వడిగా పోతూ, మారుప్రయాణాలకు ఉపయోగపడే సైకిల్ ఖరీదు ఇప్పుడు 16 పౌండ్లు వున్నది; యుద్ధానికి పూర్వం ఇటువంటి సైకిల్ ఖరీదు 9 పౌండ్లు మాత్రమే. బ్రిటన్ లో పోల్చిమానే మనదేశం సైకిళ్ళ ఉత్పత్తిలో ఎంతో వెనుకబడి వున్నది.

అమెరికా సాభాగ్యము
పారిశ్రామికంగాను, వ్యాపసాగుకంగాను అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రం ఈనాడు, ఇంకా వరకెన్నడూ ఆ దేశం గాని, మరే ఇంకాదేగాని ఉండవలసి ఉన్నది. అమెరికాలో నిరుద్యోగం సంఖ్య ఇంకా కెన్నడూ లేనంత తక్కువగా నున్నది. ఈ సాభాగ్యమును కాపాడు కొంటుకు అమెరికా ప్రభుత్వము శాయశక్తులా పంపేస్తున్నది. యూరప్ పునరుద్ధరణ అనే పేరుతో మార్గం ప్రచురించిన పథకము అమెరికా సాభాగ్యమును కాపాడు. కొనుటకే ఉద్దేశించబడిన దిని కూడా కొందరు అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

1947 వ సం. జూన్ 30 వ తేదీతో అంతమైన సంవత్సరంలో అమెరికా 1 కోటి 92 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యం ఎగుమతి చేసింది; గత సంవత్సరం 1 కోటి 78 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యం ఎగుమతి చేసింది. ఇంకా కెన్నడూ ఇంత పెద్ద మొత్తము ఎగుమతి చేయబడలేదు. ఎగుమతిచేసిన ఆహారధాన్యంలో 1 కోటి 6 లక్షల టన్నులు గోధుమలు, గోధుమ పిండి, మొక్కజొన్న వస్త్రాధానాన్ని 28 లక్షల 90 వేల టన్నులు; బియ్యం 5 లక్షల 71 వేల టన్నులు వున్నవి. ఇంతపెద్ద మొత్తంగా ఈ ధాన్యాలు ఇంకా కెన్నడూ ఎగుమతి చేయబడలేదు. ఎగుమతి చేయబడిన ఆహార వస్తువులలో (17 వ పేజీ చూడుము)

జాన్ జి. వినాంట్

(7 వ పేజీ అంతరాయం)

సంగ్రామం మూలంగా దబ్బ తిన్నవాళ్ళలో ఆయన ఒకడని ఒక పెద్దమనిషి నాతో అన్నాడు. కాని, యుద్ధానంతర శాంతిప్రతిష్ఠాపన మనము చేయలేకపోతున్నామే ఆయన హతమైనాడని నా ఆభిప్రాయం. వినాంట్ అత్యుపాధ్యక్షులైన కొనటకు పదునాలుగు దినాళు పూర్వము న్యాయార్థులలో ఆయన ఉపన్యసించాడు. అదే ఆయన అంత్యోపన్యాసం అయింది. ఆ ఉపన్యాసం పరిశీలిస్తే ఆయన హృదయంలో ఆవేదన బోధపడుతుంది. ఆయన కంటికి హృదయంతో నూటిగా ఒక్కటట అన్నాడు. "మీరు ఆత్మ పరిశోధనకై ఒక్క విషయం ప్రశ్నించుకోండి. యుద్ధకాలంలో అమెరికాను కాపాడే నిమిత్తమైన మన యా ప్రపంచ వాగరికతను రక్షించడానికి పాటుపడినదానిలో యీ మహాత్మా ప్రజలను సేవకు మీరు ప్రపంచ శాంతి స్థాపనకై పాటుపడుచున్నారా? అని ప్రశ్నించి పరిశీలించుకోండి. నేను అటువంటి కృషి చేయడంలేదు.

యుద్ధకాలంలో ఎన్నో నా విజయం పొందవలసిన అమెరికాను సేవలను పంపించారు. అమెరికన్లు తమ బిల్లను యుద్ధరంగములకు పంపి రక్తం ధారపోసి బలియిచ్చారు. తమ ద్రవ్యం సమర్పించారు. ఇటువంటి పాటు పడారు. కాని యిప్పుడు శాంతి ప్రతిష్ఠాపనకు మనము భారపోయచున్నదేమిటో, యుద్ధంలో జయించడంకంటే శాంతిని ప్రతిష్ఠించడమే ఎక్కువ కష్టమైనది.

పాశ్చాత్య రాజ్యాలు ప్రజాస్వాతంత్ర్యరక్షణ కోసం మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామమును చేసిన కాని ఆ సంగ్రామం ముగిసిన అనంతరం ప్రజా

స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకుని ఏమీ కృషి చేయలేదు. అందువల్ల రెండో ప్రపంచ సంగ్రామం మనకు చేయవలసి వచ్చింది. ఈ సంగ్రామం కూడా ప్రజాస్వాతంత్ర్యం కోసమే చేశారు. కాని, శాంతి రక్షణకోసం మనము చేయవలసిన త్యాగం గాని మానవసేవగాని చేయనియెడల తిరిగి ప్రజాస్వామ్య రక్షణకోసం మరొకసారి యుద్ధం చేయవలసి వస్తుందని వినాంట్ గ్రహించాడు.

ఆయనక మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామం నాటి ఆరితేరిన పీటలు. అందుకనే, ఆయన కడపటి ఉపన్యాసంలో యీ అన్నాడు:- "గత యుద్ధంలో మనవాళ్ళు 20 లక్షలమంది ప్రాణస్థి యుద్ధరంగంలో యుద్ధం చేశారు. కాని ఆ యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత మనవాళ్ళు కనీసము రెండువేలమంది యైనను జర్మనీకి చెల్లి, జర్మనీల బిడ్డలను వృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు వారి మేలుకోరి పరోపకారచేసే యుండినట్లయితే, యీ రెండో సంగ్రామం సంభవించియుండేది కాదు. శాంతి స్థాపన అంటే, మనముటకు మనము స్వయంగా కొంత శ్రద్ధాపక్తి చూపించాలి. అంతే కాదు. అన్ని రాజ్యాలువారు సమష్టిగా కూడా బాధ్యత వహించాలి. అని ఆయన అన్నాడు.

గాంధీతత్వ సారం ఆ మాటలలో యిమిడి యున్నది. మన ప్రభుత్వముయొక్క తప్పులకు అపరాధములకు ప్రత్యేక కృషిలమైన మనము స్వయంగా బాధ్యులమై యున్నామనియు, ఆలోచనలను తొలగించుటకై ఎవరిమట్టుకు వారు తమ శక్తికొలది పాటుపడవలసినయు స్వగృహబాధ్యత గ్రహించాలి ఇది వినాంట్ గారి సిద్ధాంతం.

వినాంట్ గారు ఉపన్యసించేటప్పుడు మధ్యలో ఒక్కొక్కప్పుడు కొలదితూటాలు నిశ్శబ్దంగా నిల్చుంటారు. ఆయన ఏదో ఆత్మ జిజ్ఞాసలో ఉంటాడు. ఆ కొలది తూటములే

దీర్ఘవిరామంగా ఉంటుంది. ఆయనయొక్క అంతర్నిత్యం ఆయనకంటే అధికమైపోతుంది. తన్ను తానే శిక్షించుకొనే అత్యాధికారి ఆయన తనమట్టుకు తాను నిర్వర్తించవలసిన స్వధర్మమును సరిగా నిర్వర్తించనందుకు తన్ను తానే నిందించుకుంటాడు.

నేను మొట్టమొదట వినాంట్ గారిని 1941 సం॥ వేరింగ్ లో లండనులోని ఆయన కార్యాలయములో ఆయనను కలిసికొన్నాను. అంతకు ముందే యాజుజిల్లును చార్జియిస్తు కలిసి అట్లాంటిక్ ప్రయాణము ప్రకటించారు. ఆ ప్రయాణంలోని మహాత్మా జిల్లు లక్ష్యములను ఆయన అనుమదాంధ భరింపజేశాడు. కాని 1945 సం॥ నుండియు ఆయన తిరిగి వివాధింతుడైనాడు. టర్కీ రాజ్యమును ప్రమాదకర స్థితిపర్చింది. అది ఆయన మనస్సును కలవరపర్చింది. ఆ విషయమై అమెరికా ప్రెసిడెంటుయన ట్రూమను గారితో కలిసి చర్చించాడు. ఆ క్వరవోరంలో సంఘర్షణ రావచ్చునని గ్రహించాడు. ఆనాడు చాలా ఆందోళనపడి తన గదిలో మనసిమితం లేక ఇటు అటు పచారులుచేశాడు. కాని, లోక శాంతికి భంగముకలుగుననే భావం బయటికి వెల్లడించకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు.

కడచిన కొలది మాసములలోను జరిగిన అంతరాతీయ క్వరవోరాలు ఆయనకు మనశ్శాంతి కలుగజేయలేదు. బహుశా కొన్ని ప్రయత్నాలు క్వరవోరాలుకూడా ఆయన మనస్సుకు మరింత కష్టమును కలుగ చేసి యుండవచ్చు. ప్రపంచంలో జరుగుతున్న గాఢ అంతాచూచి మనో కేదవపడే వానికి ఆత్మజనులవల్లను ఆ ప్రవక్తములవల్లను మిత్రులవల్లను చూపబడే అనురాగాతిశయము కొంత ఉపశాంతిని కలుగజేయగలదు. అటువంటివాడు ఆట్టి ఉపశాంతిపొందనే ఆధారపడి కాలక్షేపంచేస్తూ ఉంటాడు. ఎందుచేతననగా ఈ కాలంలో ఏ

రోజున పత్రిక తరచి చూచినప్పుడు మనస్సును క్రుంగదీసే వార్త కన్పిస్తాయి. ఉదయం పత్రిక వచ్చిందంటే, పచ్చి పురుగుమీద ఎండు తొరం చుట్టముగా ఎటుచూచినా నిగుత్తుకొకరమైన సంక్షోభవార్త కన్పిస్తాయి.

అటువంటి సీతలో కొందరు సాంత్వణ్యకహర గొప్పిల్లపడి లోకమెట్లాపోలే మనకెందుకనే విరక్తితో ఉంటారు. మరికొందరు మధ్యం నేలించి కష్టాన్ని మరచిపోవాలని ప్రయత్నిస్తారు. ఒక్కొక్కడు నిర్వాహక ప్రయోగమే శిరణ్యమంటాడు.

ఈ విధంగా యీ నాటి రాజకీయ వేరలున్నా రాజ్యాంగ నిర్వాహకులను తమ యిష్టానుసారంగా శాంతిప్రతిష్ఠాపన చేయవచ్చునని ఆపనింతా వారికే మనము వదిలేశాము. మనము యీ రీతిగా, ప్రవర్తించుచుంటుంటే వినాంట్ గారు మనకు ఆ హుతి అయినాడు.

జాన్ వినాంట్ మనస్సు చలించి ఆమనో బాధ్యులకి ఆహుతి అయినాడు. ఆయనపోవడం మనకు నష్టం. అది మన అపరాధంకూడా. "యుద్ధకాలంలో మనము స్వదేశరక్షణకు, మన వనాగరికత రక్షణకుచేసిన త్యాగంలో కొంత యినా, శాంతిప్రతిష్ఠాపనకు యీనాడు చేయుచున్నామా? మన స్వాతంత్ర్యం లభించిన తర్వాత మీరు గాంధీమహాత్ముని ఉపదేశములను తిరస్కరించుచున్నారా? మీ పొరుగు వారితో కలహించి మీరకపోతంతో గాంధీని హత్యచేస్తారా?" వినాంట్ గారి మరణవేదన మీచెవులలో సదా ప్రాగుతూ వుండాలి. వినాంట్ గారు తరుచుగా, "ప్రభువందా" అనే మాట ప్రయోగిస్తూ వుండేవాడు. "శాంతిస్థాపన అంటే మీరు శ్రద్ధవున్నదా? ఉన్నట్లుయితే, మీరు స్వయంగా దానివిషయమై శ్రద్ధవహించాలి" అనేవాడు.

అల్లసానివెద్దన

(8 వ పేజీ తరువాయి)

పె: ఏమిటా యేం జెప్పాడో మేమెరగం.
నే: కనుక మాత్రం బాగుండవలసింది.
పె: బాగుంటేనేం, బాగుండవంటేనేం?
మా కండుకా సంగతి?
నే: ఎంత చిరాకు తాతగారికి! తర్వాత, రాయలవారికి వైద్యమంత మభిమాన మని తమరు వైద్యులను బుచ్చుకున్నారా?
పె: ఇనుగో, నీ క్యరకూరం క్రితని మించు తోంది! ఏమిటో ఆయన కభిమాన మని మా మతాన్నే మార్చుకునేటంత వ్యక్తుల మనుకున్నావో? మాకు మనస్సు తోడంటే యేమీ చేసేవాండాం గాం.
నే: పోనీండి. సంకుసాల నృసింహకవి విషయం మీదింటి?
పె: ఏమిటా కథ? ఎత్తుకుండా వుండవలసి కంటూనే వున్నాం. మీరంతా యేమనుకుంటావో?
నే: ఏమిటా లేదు: ఆయన కవిత్వం బాగుందని మీ కిష్టమైతే ఆయన్ను రాయలవారిదగ్గర చేర్చుకుంటా చేసారని, దాంతో ఆయన చాలా బాధ్యుని వెళ్లాడని.
పె: (యిక్కుమీద వేలేసుకుని) ఆరి మీ కాలంబా గారంగాను! పుక్కిటిపురాణాల్ని మేమెరికాలమీ? ఏమిటో మా కాయ నేమిదయ్యా? మేం బుచ్చుకునేర్చుకుంటా చేసావో? అట్లా అనుకోవడం—మా సంగతి తల్లా వుండు అదీ యిప్పుడే యెత్తుకుంటాం, రాయలవా ర్న వ మా నం జేసున్నారని యెరుకున్నారా? రాయలు వాళ్లలో వేలేజ్జే కరవనేరని అమాయకుడు కాదు: పండితుడు కవి; రాజ్యంలో జరిగే సమస్తం స్వయంగా చూచుకునే అలవాటు వున్నవారు: నా విషయం సర్వం నా కంటే ఆయన కే ఎక్కువ తెలుసు. అట్లాటి ప్రభువుకు ఈర్వ్య చేత నే నొక పాత్రుణ్ణి చేరనీలేదని అనుమానం తోస్తే ఊహించుకుంటా? ఇది మహానగరం గాని అవినీతికా? చివరకెవరూకున్నా బట్టుమా ర్నూరుకునేవాడా? అదట్లా వుంటే, మా కీర్తి యెందుకు? మా కవిత్వం కన్నా ఆయని బాగుండునా? నీ నాయన రాసిన గ్రంథాన్ని చదివావా? అదెట్లా గుండి మా దెట్లా గుండి? కాక, అయ్యో మా కొచ్చే మెల్లూ బహుమానాలు ఆయన కొస్తయ్యేమా అనుకుని చేతామంటే, అంతక్రితమే అవన్నీ సమగ్రంగా మాకు ముట్టాయే? ప్రపంచాని కెప్పుడూ ఒక పెద్దకోగ ముంది: ప్రభువును కటిక్కిన్నముకుంది. ఎవరిని గురించేనా చెడ్డమాట లాడుకోవడానికి ముందం జేస్తుంది.
నే: చిత్తం. తమ గ్రంథాన్ని మొదట్నుంచి చివరకు ఒక్క బిగిని కూర్చారే అప్రయత్న ముగా నట్లా వచ్చిందా, యేమన్నా ప్రయత్నం జేసారా.
పె: ఏమిటో చచ్చుచచ్చు! ప్రయత్నం మేమిటి, కవిత్వం మేమిటి? ఏదీ ప్రయత్నం చేయవలసినదేనా వ్రాయించండి చూద్దాం. ఏదో వచ్చింది, వ్రాసామంటే.
నే: మనుచరిత్రోక్తలే వ్రాశారా?
పె: ఒక్కటే వ్రాయడం మేమిటి? ఎన్నో వ్రాసుంటాం. జ్ఞాపకం కూడా లా. అదొక్కటే మిగిలివుంది. దానికే పేరొచ్చింది. నలుగురు స్త్రీలు పుడిలే అంతా ఒకమోస్తరుగావుంటారా?
నే: అదేమిటండీ న్యాసులవారివన్నీ వున్నాయిగా!
పె: ఏమిటి, ఆ మహర్షిగో మాకుపోలికా. వారెక్కడా మేమెక్కడ! వారి పదిల్లోకాల విలువుండే మా గ్రంథమంతా! వారు మహానుభావులు.
నే: వారెక్కడ వారా? నిద్రాగ్రస్థ స్వామెక్కడవారా?
పె: ఈ రోగం మీకాలంబాం డందరికి వుందనుకుంటా? వారెక్కడా, వీరెక్కడా? దాన్ని కనుక్కోడానికి కావలసిన శక్తి సామర్థ్యాలున్నా మా మనకు? వేదం కూర్చారవారు, భాష్యం వ్రాశారు వీరు. అంతటితో అపితే

బాగుంటుంది గాని, వారెక్కడా వీరెక్కడా యేమిటి? వారే వీరేమా, సరా!
నే: కావచ్చు. తమ రీతిగలంగా వ్రాసుకుంటేవారు?
పె: (దృష్టి నేకాగ్రంజేసి) పంపాపురం— శ్రీశ్రీయంగానుండే బ్రాహ్మణులంతా అక్కడ వుండే వాండ్లు, విద్యాపాతున్నామి సన్నిధి, నది చేరవ అని, అప్పుడే వుండేవా? ఏమి చేయితే నీ కర్మమాతుంది. ఆ వైభవ మంతాపోయి కిథిలా లేర్పడ్డ యీ రోజుల్లో.
నే: పాపం తమ కడంతా తప్పుకుంటే యెట్లా సుఖంకో యిప్పుడు.
పె: ఎట్లా సుఖంకో యేమిటి—దా మెట్లా వర్ణించవ! ఇంతకూ భరత ఖండంలో నిట్లాటివెళ్లి ఆరిపోయినాయో! వాటిని గురించి విచారం నిష్క్రమించావం. ఇంతకూ గతించిన సామ్రాజ్యం నికాలెక్కా! గతించిన ప్రభువులమంది ప్రభువు లొక లెక్కా! ఏమిటో కాలం మట్లాజరుకుంటుంది. యేం జేస్తాం?
నే: చిత్తం. రాయలవారు తమకు విహితము కదా, తమతో నేదీ దాచేవారు కారనుకుంటా. వారి కోర్కె లన్నిటో పెద్ద కోరికే?
పె: చిక్కుచచ్చే. వారికి కోరిక లేమిటి? ఏ కోరిక వారికి తీరుకు!
నే: అదికాదు స్వామీ, సామ్రాజ్య విషయంలో.
పె: ఓహో! ముఖ్య రాజకీయోద్దేశమా? కురకలకు కృష్ణదాటి రాకుండా చేద్దామనీ, విజయనగరాన్ని మోడ వత్సానికి కేంద్రంగా జేద్దామని. కృష్ణుడు దాటనియకుండ దానికి చివర చివరకు విజాపురంవూ దండెత్తి అక్కడనే వాండ్ల నోడిస్తే హాలుగా వుంటుందని జయించు కొచ్చారు. కేంద్రం చేయడానికి చాలా ఆలోచన చేసారు. ఏం జెయ్యడానికి వారి కాయద్దాయం ముఖ్యముగాయ మెండి, పాపం!
నే: బొనండి పాపం! వారికవిత్వం సాఫీ తమకు వేమండీ?
పె: సాఫీ తమకు. దానితీరంత: వారి వాక్కుకూడా యాసగా కొంచెం పెట్టగా వుండేది. మితభాషి, అంతా పదిమాటల్లో సనే దొక్కచూచతో దేచ్చేవారు. ఆ లక్షణం కవి త్యానికి పట్టింది.
నే: తమ పెద్దప్పడైనా సవరించ మనేవారా వారు వ్రాసిన గ్రంథాన్ని?
పె: మాచేత సవరింపించుకోవడం మేం కర్మమాయో వారి కవిత్వాన్ని? వారు గొప్ప పండితులు. ఎప్పుడైనా యేదైనా మాకు మిగిలిన కవులకు చదివి వినుపిస్తే “స్వామీ అంతన్నా యి బాగుంటుం దేమా”నని మేమెవరిమైనా అంటే సరసంగా విని అంగీకరించే వారు. మా కొక ప్రభువుతో సంభాషిస్తున్న ట్టుండేదే కాదు: ఏదో మిక్కిలితో మాట్లాడినట్టుండేది.
నే: అప్పుడే వంతులు! ఇంకా—తమకు మహా వ్యాపకులని అడుగుకున్నా—తమకు తెలియండుండని, తమకును మంత్రులారే మాత్రం వారండీ?
పె: ఏమాత్రంనా లేమిటి? వారీమాత్రంనా రసదానికి దగ్గ శక్తిమా కెక్కడుంది! కవిత్వం చెప్పేవాండ్లం కాబట్టి యేదైనా మనస్సుకు బట్టిందా న్ననుభవించగలం. వారప్పడప్పుడు క్యరకూరలో ప్రదర్శించే ప్రతిభాచమత్కారం మాకు పూర్తిగా అనుభవేద్యమై పూర్వం చాణక్యుడు రాక్షసుడు మొదలైన ప్రతిభాభ్యుల చరిత్రలు జ్ఞాపకాని కొచ్చేవి. స్థూలంగా జెబుతామను. ఆ మహనీయుడు రాక్షస చాణక్యుల నీతిని, మంత్రంగాన్ని పుణికి పుచ్చుకున్నాడు. వారికి ప్రజలంటే ప్రేమ, ప్రభువంటే విశ్వాసం.
నే: అట్లాగే నే యెందుకండీ రాయలవారు వారి కంట్ల సెరగా గాల్చిన యినుపకడ్డిలతో బాడిపించి వారి చివరకు చెరచెల్లారట?
పె: (విపరీతమైన ఆశ్చర్యాన్ని కనుబరుస్తూ) ఏమిటి! ఏమిటి! మళ్ళీ చెప్ప! అట్లాటి విధన మాటన్న అభాషను దేవదు! (హండిపడుతూ)

వాణ్ణి నాకు చూపిస్తే నా బ్రహ్మత్వం కానేవు మరచిపోయి వాణ్ణి హత్య చేస్తా. ఎట్లా, ఎంత మాటన్నాడు. ఎందువాడు? ఆ కథంతా చెప్పు.
నే: వా యొక పోర్చుగీసుబాటసారి. రాయల కుమారుడు కారగతి చెందారని, అది తిమ్మగూడు గారు చేయించిర విషప్రయోగం వని, దాని కాగ్రహించి శ్రీ వారు వార్న ట్లా చేయించారని—
పె: (నోరు మోచుకుంటూ) అవ్వా, అవ్వా, అవ్వా! మీ పోర్చుగీసువాడు తగులబడా! మీ పరిశోధనోన్నాకం మితిమీరుతుండే! అట్లాటి మాట నమ్మడానికి మీకాలంబాం కాస్తకత్వం కప్పగా నలించవలసిందట. రాయల కుమారులు మృతికొంటుంటు నిజమేగాని, వారికి మంత్రుగా గెందుకు విషప్రయోగం జేయస్తారు? దానివల్ల ప్రయోజనమేం? తన్నెప్పుడు పరిగొనించే జ వారముకు రాజ్య మిప్పిస్తామనా? సిల్లా మేకా లేని తానే గాబ్యా అపహరిస్తామనా? ఉన్నన్నావ్వు పితృభక్తితో గౌరవించాడే రాయలుగార్ని. అట్లాటి ప్రభువుట్లు నాయన అటువంటి భూర కా క్యం సుకల్పించుకుంటారా? అయితే పట్టుబట్టి తర్వాత మరణం జరిగినా నీవన్న క్రూరదండన విధిస్తారా? చేయదులను కొన్నావ్వు, చేయాలిన రాచ కార్యాలన్నీ జరిగే సరే వేర్ది దివ్యంగా మంత్రత్వం జేసి చివరకు వాన ప్రస్థం పుచ్చుకున్న మహానుభావుని పట్ల నెట్లాటి భండాలపు మాట పుట్టింది! మీకు సత్యా సత్యనిధిగా విదేశీయు లెక్కడ దాపురించారరా! వాండ్లకు మన మాటనే, పేళ్లే తెలిక జెరిమెరిగా వ్రాస్తుంటారు! ఎంతమాట విన్నాను, హరిహరి!
నే: పోనీండి. కవులకు తిమ్మరుసుగారంటే కోపమెందుకండీ?
పె: కోపమేమిటి! ప్రతి తావప్రతికి ఆయన బహుమానా లివ్వలేదని?
నే: తమర్ని బహుళాకరించేవారా?
పె: నాకు మనస్సిచ్చి నన్ను విడుదల మజ్జే ఆదరించేవారు. అంతకన్నా వారు చెయ్యాలిని బహుమాన మేమిటి? వారిదగ్గర కల్పితపు డల్లా, వారు కనబడవచ్చుట్లా మాకు మా గురువు గారిదగ్గరా, నాన్నగారిదగ్గర నన్న ట్టుండే.
నే: చిత్తం. రాయలవారు తమర్ని పద్యం చెప్పమంటే యిది, గాలి లవి గావా? లేకుంటే కవిత్వమెట్లా వస్తుందన్నారే? వారికట్లాగంటే కోపం రాలా?
పె: కోపమేమిటి! ప్రభువుల కోర్కెన మొస్తుందని యుక్తిస్తే వాడేం కవి? అవసరమేలే బ్రహ్మనే లక్ష్య పెట్టం. అదట్లా సన్ని. వారే అడిగితే యేం జెప్పేవాండ్లమా? అంతకంటే మృదువుగా అవన్నీ లేవావో, యిప్పుడేట్లా చెప్పమా అని సందేహిస్తున్నా మనేవాండ్లం. వారుగాడా అడిగింది—వారి అల్లుడు అయి రామరాజు. చిన్నవారు. మేమంటే బాగా ప్రేమించి మమ్మల్ని పూజించేటంత గౌరవం జూపించేవారు. ఆయనొకరోజు ‘స్వామీ’ పద్య మంటే యేదో తొందలతోవుంకి అట్లా చెప్పి పోయినా.
నే: రామరాజుగారంటే జ్ఞాపక మొస్తుంది. వారట్లాటివారేనాండీ?
పె: ఎట్లాటివా రోయ్! అదా—అదొక లెక్కా: చిన్నతనం దాన్నంత పాటించారనిందికాదు.
నే: అంటే యెట్లాగండీ? చివరకు సామ్రాజ్యాన్ని కూలదోసిన వ్యసనం!
పె: అయితే నేం జేద్దాం? సామ్రాజ్యం మటుకు కర్మబద్ధంగాదా?
నే: బొనీండి.
పె: మేమిక జెల్లాం: నీవు మంచివాడవ్. ఎప్పుడైనా ఆహ్వానిస్తే వస్తుంటారే.
నే: తమ కక్కడ కాలక్షేప మెట్లాగండీ?
పె: దాని కేమాయ్. మమ్మల్నె రుగున్న వాండ్లందరో వుంటారు!
(నిష్క్రమణ)

ఆర్థిక, వ్యాపారవిషయాలు

(16 వ పేజీ తరువాయి)

37 లక్షల టన్నులు ఆక్రమిత ప్రజలకొరకు అమెరికా టైనికాధి కారులు తెప్పించు కున్నారు; 25 లక్షల టన్నులు లోకొద్దరణ సంఘం ద్వారా యూరప్ లోని పీకె ప్రజలకు పంచివెట్టారు; మిగతా 1 కోటి 90 లక్షల టన్నులు వివిధ జోలు డెబ్బుకు కొనుక్కు పోయినవి. నగదుకు అమ్మిన ధాన్యంలో 52 లక్షల టన్నులు బ్రిటన్; ఇతర అమెరికా కేరాలు 21 లక్షల టన్నులు; భారత దేశం 10 లక్షల టన్నులు; మిగతా జోలన్నీ కలిసి 63 లక్షల టన్నులు ఖరీదు చేసినవి.

గత జూలై నెలనుండి అమెరికా పరిశ్రమల ఉత్పత్తికూడా పెరుగుతున్నది. మోటారు కారు, కేరెయోలు, గృహోపకరణములు ఇవివర తెన్నడు లేనంత ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయబడు తున్నవి. గత అక్టోబరు నెలలో నిరుద్యోగుల సంఖ్య మొత్తం 17 లక్షలు; ఇప్పుడు ఇంకా చాల తగ్గిపోయిందని తెలుస్తున్నది. వ్యవసాయ దేశీయ వ్యవస్థలలో వున్నవారి సంఖ్య మొత్తం 4 కోట్ల 82 లక్షల 10 వేలు. ఈ సంఖ్య ఇంత ఎక్కువగా ఇవివర తెన్నడు లేదు. పనిచేయ గల కార్మికుల సంఖ్య మొత్తం 5 కోట్ల 92 లక్షలని అంచనా వేశారు. కీరిలో చాల మంది వ్యవసాయంలోనే వుంటున్నారు. తక్కినవారు వ్యవసాయంలోను, వ్యవసాయేతర వృత్తులలోను వున్నారు. గత అగస్టు నెలనుండి పట్టణాలలోని కార్మికులకు, పట్టణంలోని కార్మి కులకు అందరికీ జీతాలు బాగా పెరిగినవి. కొత్త గా కడుకున్న ఇండ్ల సంఖ్యకూడా చాల ఎక్కువగా పెరిగింది. గత సంవత్సరం 4 లక్షల 40 వేలు కొత్త ఇండ్లు కట్టబడినవి; ఈ సంవత్సరం 8 1/2 లక్షలు కొత్త ఇండ్లు కట్టబడునని తెలుస్తున్నది. దేశ సామగ్రియూ, వ్యక్తుల జీత ములూ ఇంత బాగా పెరిగి పోతున్నా, జీవన వ్యయము, జీవితావసరముల ఖరీదు చాల తక్కువగా పెరిగినది.

రాళ్ల అమ్మిన లివరు వాచీలు

అన్ని వాచీలు స్విట్జర్లందులో తయారైనవి. వీరిగా టైం చూపును. గట్టి మెషిన్ 8, మన్నిక గలవి. అందమైన ఆకారము. ప్రతీదీ 7 వండ్లు గ్యారంటీ. క్రొవీయం కేసు రు 18/- మేలుకం రు 21/- 4 రాళ్లు రెక్కాం ఫ్యులర్ డ్రైవ్ క్రొవీయం కేసు రు 33/- 7 రాళ్లు రు 38/- మేలుకం రు 41/- 15 రాళ్లు క్రొవీయం కేసు రు 61/- రోల్స్ గోల్డ్ 10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 7 రాళ్లు రు 48/- మేలుకం రు 52/- ఆవెర్లెక్టు రు 66/- 15 రాళ్లు రోల్స్ గోల్డ్ రు 82/- పోస్టేజీ 12 అణాలు. రెండు వాచీలకు పోస్టేజీ ఉచితము. క్యాలిబ్రాసులు అయిపోయినవి.

యు. ఎన్. ఎ. ఫౌంటెన్ పెన్సు. అనేకరంగులలోను డిజైనులలోను దొరకును. ధర రు 3/8- మీడియం రు 4/8- సుపర్ యర్ రు 5/8- డెప్ రు 7/8- గోల్డ్ పేలెడ్ పాలీ ఎక్స్ ప్రెస్ 6 అణాలు. సుపీరియర్ రు 1/- 14 క్యాలిబర్ రు 2/- క్యాలిబ్రాసులు అయిపోయినవి.

THE MODERN WATCH CO., (A.P.)
Post Box No. 12220, Calcutta 5.

నెరసిన వెంట్రుకలబాషదము

రంగు పూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని. రంగును మార్చి కావ్యకముగా వెంట్రుక లకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కొనివో, డబ్బు వాపను చేయబడును. తెలుపు కొందమెయిందిన రు 2.8.0; మధ్యరకమెయిందిన రు 3.8.0; పూర్తిగా యుందిన రు 5.0.0.

గమనింపు: ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి రోషణ నిచ్చు బాషదము.

Bharat Kalyan Aushadhalaya
No. 18, P. O. Katri Sarai, (Gaya)

యథాతథపు ఒడంబడిక

(5-వ పేజీ తరువాయి)

బ్రిటిష్ వారు మనదేశమును పరిపాలించుచున్నప్పుడు హైదరాబాద్ లో కొంత సైన్యము నిలువ వుంచెడివారు. కాని ఆ సైన్యము ఎట్టి పరిస్థితులలోను ఉపయోగింపబడెడిదికాదు. ఆ సైన్యమున కనుచున్న ఖర్చునకు ప్రతిఫలము అవి అచ్చట నున్నవను సంత్సృతికన్న వేరేమీ లేదు. ఇక ముందు ఆ సేనలు వుండవు. అయితే, యుద్ధ కాలములో సంస్థానములో సేనలు వుండుటకు భారత ప్రభుత్వమునకు హక్కున్నది. దీనిని కాదనుటకు నిజాంకు హక్కులేదు. నిజాం ఆంతరంగిక పరిస్థితులు విషయించి భారతదేశ శాంతికి భంగకరముగానున్నదని భారత ప్రభుత్వం భావించినప్పుడు ఇప్పుడుకూడా జోక్యము కల్పించు కొనవచ్చును. కాబట్టి ఇప్పుడు సేనలు ఎల్ల కాలము నిలువవుండకపోవటంవలన నష్ట మేమంత లేదు. భారత ప్రభుత్వసేన లున్నవాని ఇదివరకు ప్రజలకు కొంత ప్రయోజనముగా నుండెడిది. కాని ఆసేన వున్నా, ఏమీ జోక్యము కల్పించుకొనకుండా తమ బాధలను చూస్తూ వుండటం వారికి కొంత విచారముగాకూడా వుండెడిది. హైదరాబాద్ సైన్యము, సామగ్రి విషయములో కూడా ఈ ఒడంబడిక నవాబుకు ప్రత్యేకా దరణ చూపిన దేమిలేదు. నిజాంసేనలకు కావలసిన యుద్ధసామగ్రిని, ఆ సామగ్రి న్యాయతః అవునరమని భారత ప్రభుత్వం భావించినట్లయిన భారత ప్రభుత్వమే సరఫరాచేయును. హైదరాబాద్ సేనలకు ఆస్తి సామగ్రి అనవసరమని భారత ప్రభుత్వం భావించినప్పుడు సామగ్రి సరఫరాచేయబడదు. అయితే, అప్పుడు భారత ప్రభుత్వమునకు ముందుగా తెలియపరచి నిజాంమే సేరుగా విదేశాలలో కొనుక్కొన వచ్చునని మరతున్నదికదా అని సంజేహము రావచ్చును. కాని ఇది ఇంత లేటికైన విషయముకాదు. నిజాంకు విదేశాలలో కొనుక్కొన వచ్చునని భారత ప్రభుత్వమునకున్న నిలువలు మనకు అత్యవసరముగా కావలసిన ఆ హాళిము, యంత్ర సామగ్రి కొనుటకే చాలవు. ఇక ఆయుధములకు, అందులోను నిజాంకు కొనియిచ్చుటకు విదేశాలలోను లేని? నిజాంవద్ద చాల బంగారమున్నది; దానిని విదేశాలలో అమ్మించి, దొంగచాటుగా ఆయుధాలు తెప్పించుకోకూడదా? హైదరాబాద్ నుండి దొంగచాటుగా బంగారం విమానంలో పంపించి, అది దొంగచాటుగా అమ్మించి, దొంగచాటుగా ఆయుధాలుకొని, వానిని విమానాలలో దొంగచాటుగా నిజాంకు జేరవెయ్యవలెను. అనుమతి లేకుండా ను, భారత భూభాగంలో ఆ గుండా ను భారతదేశం మీదుగా ఏ విమానమూ వెళ్లకూడదని భారత ప్రభుత్వం కాసింపించింది. కాబట్టి ఇంత దొంగచాటుగా ఆయుధములు జేరటం చాల కష్టం. అయితే, ఇందుకొరకై అవసరమైన మరికొన్ని జాగ్రత్తలు భారత ప్రభుత్వం ముందుగానే వహిస్తే మంచిది. హైదరాబాద్ సేనల సంఖ్య, సామగ్రి విషయమై త్వరలోనే భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరుపవలెనని నిజాం ఆలోచిస్తున్నాడు. అప్పుడు నిజాంసేనల సంఖ్య విషయమై తగు జాగ్రత్త వహించవలెను. హైదరాబాద్ సేనలో హైదరాబాద్ యుద్ధ వుండవలెనని పతాకాలు, అరబ్బులు ఇతర ప్రాంతముల ముస్లింలు ఏమాత్రము వుండకూడదు; సేనలో వివిధవర్గములకు, జనాభాలో వారి సంఖ్యబలమునుబట్టి ప్రాతినిధ్య ముండవలెను; అను రెండు విషయములను నిజాంచే అంగీకరించకపోయినచో ఆయుధసామగ్రి సరఫరా నిలిపివేయవలెను. ఒకవేళ నిజాంకు ఆయుధసామగ్రి సరఫరా చేయవలెనన్నను, భారత సేనలకు భారతపౌర సేనలకు సరిపోగా మిగిలినవి మాత్రమే సరఫరా చేయవలెను. సంస్థానసైన్యం విషయమై సర్కార్ పట్టే తగు శ్రద్ధ వహించవలెనని సంజేహములేదు.

విదేశములలో ప్రతినిధులను నియమించుకొనుటకు నిజాంకు హక్కు యివ్వబడినది. ఇందువలన నిజాంకు అంతర్జాతీయహోదా ఏమీ రావోవటంలేదు. ఇప్పటికే నిజాంకు

కొన్ని దేశాలలో ప్రతినిధులున్నార. వీరు వాణిజ్య విషయములోనే కృషి చేస్తున్నారు; ఇకముందు నియమింపబడేవారుకూడా వాణిజ్యమును గురించే కృషిచేస్తారని నిజాం అంగీకరించాడు. వైగానిజాం ప్రతినిధులు ఆ ప్రాంతములోని భారత ప్రతినిధికి తన కార్య కలాపములు తెలియజేస్తూ, అతనితో పాటు సహస్యముగా వ్యవహరిస్తుంటాడని కూడా నిజాం తెలియజేసినాడు. ఇటువంటి ప్రతినిధికి రాయబారి హోదా ఇవ్వడం లేదు; ఇకముందు వచ్చే అవకాశము లేదు. ఆయా దేశములలోని నిజాం ప్రతినిధులు వాణిజ్యయని పేరుపెట్టి ఏమీ చేస్తున్నారో, ఆయా దేశములలోని భారత ప్రతినిధులు జాగ్రత్తగా గమనిస్తుండవలెను. ఈ ప్రతినిధులకు ఆయుధములు కొనే హక్కు లేదని నిర్ణయించబడినట్లయితే, చాల బాగుండెడిది. ఆయా దేశములలో నియమింపబడుతున్న నిజాం ప్రతినిధుల పేర్లను భారత ప్రభుత్వం ఆమోదించవలెను. విదేశములలో నిజాం ప్రతినిధు లందరూ ముస్లింలే వుండుటకు—అందును ఇల్లేహాద్ కు చెందినవారు—భారత ప్రభుత్వం అంగీకరించరాదు. పాకిస్తాన్ లో తన ప్రతినిధిని నియమించుకుండ వండటానికి నిజాం అంగీకరించాడు. అయితే, ఢిల్లీలోకూడా ఇప్పుడు కొక ప్రతినిధిని నిజాం నియమిస్తాడు. ఇందువల్ల తానొక స్వతంత్ర రాజుగా, భారతదేశంలో రాయబారిని నియమిస్తున్నానని నిజాంసంతృప్తి వడచుచు గాని నా సైన్యమునకు ఆయనకు ఈ ప్రతినిధి వల్ల ధీప్పటికన్న ఎక్కువగా లభించగల సౌకర్యములు ఏమీ లేవు. కాబట్టి ఈ ఒడంబడిక ద్వారా తాను స్వతంత్ర రాజు నైతికని నిజాం భావిస్తే, ఎండమావినిచూచి నీటి కొల నని భావించినట్లే అవుతుంది.

ద్రావ్యము, చలామణి, తంతి, తపాలాలపై నిజాంకు ఇదివరకున్న అధికారములు ఇకముందు కూడా వుంటవి. అయితే నిజాం లో భారత ప్రభుత్వాధీనంలో వున్న తపాలాభాగము కూడా నిజాంకు యివ్వబడును. ఇకముందు సంస్థాన తంతి, తపాలా శాఖలు భారతదేశ తంతి, తపాలా శాఖల కార్య కలాపములతోపాటు సమన్వయ పరచి, ఇతర సౌకర్యము లభించునట్లు నడుపబడును. సంస్థానము గుండా పోయే రైల్వే పోలీసు అధికారములు తనకే వుండవలెనని నిజాం కోరుతున్నాడు. ఈ రైల్వేపై జరిగే అత్యాచారాలకు తాను బాధ్యత వహించడానికి నిజాం అంగీకరిస్తే, పోలీసు అధికారం ఆయనకు యివ్వటానికి ఆక్షేపం ఏమీ వుండదు.

ఈ ఒడంబడిక వలన హైదరాబాద్ నవాబు సాధించిన సర్వస్వతంత్రత ఏమీలేదు; పాకిస్తాన్ లో జేరకుండా వుంటానికి నిజాం వ్యవస్థ కన్నాడు. అయితే, ఈ ఒడంబడిక సంవత్సరం లో రద్దయి పోయేటప్పటికి నిజాం భారత యూనియన్ లో జేరే అవకాశ మున్నదా? ఇందుకు భారత ప్రభుత్వముకన్న, నిజాం ప్రజలే ఎక్కువ బాధ్యత వహించవలసియున్నది. భారత యూనియన్ లో జేరవలసిందని నిజాంను బలవంత పెట్టటం భారత ప్రభుత్వ విధానం కాదు. తాను భారత యూనియన్ లో చేరబోవటం లేదని నిజాం చెబుతున్నాడు. సంస్థానం భారత యూనియన్ లో జేరవలెనని ప్రజలు వాంఛిస్తున్నారు. సంస్థాన ప్రజలు అధికార పూర్వకంగా ఇట్టి కోర్కె కోరినచో భారత ప్రభుత్వం తప్పక మన్నించును. సంస్థానములో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మేర్పడిన తప్ప ప్రజలు అధికార పూర్వకముగా తమ వాంఛను తెలియజేయుటకు అవకాశము లేదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మను పేరుతో నిజాం చేసిన నూచనలు ప్రజాస్వామిక వాది కెవ్వనికి అంగీకారయోగ్యముగా లేవు. నూటికి 85-90 వంతులున్న ప్రజలను, నూటికి 10-12 వంతులున్న ప్రజలతో సమానమునట ప్రజాస్వామిక పెట్టనను? ఈ నూచనలను సంస్థాన కాంగ్రెస్ తిరస్కరించినది. సంస్థాన కాంగ్రెస్ సత్యాగ్రహోద్యమం జరుగుచునే

గాజు పరిశ్రమ

[10 వ పేజీ తరువాయి]

రెండు కర్మాగారాలలోనికి యంత్రాలు దిగాయి. కాని బిగించలేదు. మనదేశంలో అప్పటికి గడచిన పాతికేళ్లలో పరిశ్రమలు వృద్ధి అయినాయి. మంచులు తయారుచేసే పరిశ్రమ, సోడా, యిత్యాది పానీయాల పరిశ్రమ, బ్రాండ్, విస్కీ పరిశ్రమ, స్క్రీ ఫురుషుల నవనాగరికతా లక్షణమైన 'అందాల సరకుల' పరిశ్రమ ఇంకా చాలా పరిశ్రమలు వృద్ధి అవడంతోనే సీసాలు కావాలిసాచ్చాయి. మనదేశానికి ఎక్కువగా సీసాలు ఎగుమతి చేస్తూ వచ్చిన దేశం జపాన్. మన చర్మనీయ సమయానికి జైని, బౌద్ధాయి పట్టణాలలో ఈ సీసాల అమ్మకపు ధర యెంత తక్కువగా వుండినదో, మన కర్మాగారాల సీసాలు చేసివుండినా, ఆ సీసాలను నష్టం లేకుండా అమ్మివుండడం కష్టతరమైన సంగతి.

(4) దీపాల తాలూకు సామగ్రి : పాతిక సంవత్సరాలలో ఈ దిగుమతులు సగానికి సగం తగ్గాయి. ప్రతి పల్లెటూళ్లలోకూడా కర్బులయే యీ గాజుబుడ్లు కొడిగుడ్లులాంతరు, హరికేలాంతరు, పెట్రోమాక్సు లాంతరుకు, ఎల్లెక్ట్రిక్ దీపానికి కావలసిన గాజు సామానులూ యీ లెఖిలోకే. ఈ దిగుమతులు చాలామటుకు అందానికి భాగ్య వంతుల కొనే సామానులు ఎల్లెక్ట్రిక్ బల్బులు. మన దేశంలో పాతిక లక్షల రూపాయలు విలువగల సామాను ఈ హంశంలోది మన దేశంలో తయారౌతున్నది. కాని దిగుమతుల విలువ ఆరులక్షలు మాత్రమే అంటే కొంత ఉపశాంతి కలుగుతున్నది.

(5) వైంటిస్కో సామానులు : కాశ్మీర్లో, న్యూజిల్లాండ్ కావలసిన సామానులు—బీకర్లు, టెస్టుట్యుబులు, యిత్యాదులు. అప్పటికి దేశీయంగా తయారుకాలేదు. ప్రస్తుతం బెంగాలులో తయారు అవుతున్నాయి.

(6) గాజుపలకలు : కిటికీలకు, తలుపులకు, ఫ్లోటో గ్రాఫు ఫ్రేములకు, వీరువాల తలుపులకు సామాన్యంగా చూస్తూవుంటాం. భాగ్యవంతుల యల్లెల్లో ఇంకా ఎవ్వరూ ఉపయోగించుటయి. మన దిగుమతుల్లో సగానికిపైగా నిష్పత్తిలో నూటికి 50 భాగములు జపానీయులు; కాని విలువమాత్రం మాడవంతుకూ తక్కువే నిష్పత్తిలో నూటికి 29 మాత్రమే. జపాను చాల మటుకు ఈ వ్యాపారాన్నిగూడా ప్రవేశించి బ్రిటన్, బెల్జియం దేశాలను మన బజార్లలోంచి తగ్గించింది. ప్రస్తుతపు జపానీయ గాజుపలకలు అమృతమవున్న చాకరకు అమృతక యీ యంత్రాలు, మరలుగల ఒక్కకర్మాగారంగాడ తయారీని సాగింపలేకపోయింది.

(7) టేబిల్ సామాను : ఈ జాబితాలోనికి యున్నది; ఇకముందూ జరుగగల దనుటలో సందేహము లేదు. అయితే, నిజాం కాంగ్రెస్ కోర్కెలకు ఒడంబడునంత తీవ్రముగా సత్యాగ్రహం సాగుతుందా అన్నదే సందేహము. సంస్థాన కాంగ్రెస్ సత్యాగ్రహంవలన దేశంలోకి భంగం కలిగేటట్లుగా వున్నా, లేక సత్యాగ్రహోద్యమము నణచుటకు తనకు సహాయపడవలసిందని నిజాం అర్థించినప్పుడుగాని భారత ప్రభుత్వం, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ విషయమై నిజామును ఒప్పించగలదు. నిజాముకు ఇకముందు ఆయుధములు దొరకవు. ఆయుధములకు భారత ప్రభుత్వము నాశ్రయించిన, బాధ్యతాయుత ప్రజా ప్రభుత్వమునకు నిజాం అంగీకరించవలసియుండును. కాబట్టి ప్రజలు సత్యాగ్రహోద్యమం తీవ్రతర మొనరించుటకన్న ఇప్పుడు గత్యంతరంలేదు. ఇల్లేహాద్ నిజాంసేనలకు ఏదైనా ప్రజలను బాధించవచ్చును. కాని ఆ బాధలకు లొంగిపోయి, కాశ్యతముగా బాధల ననుభవించుటకన్న, బాధలను ఓర్చుకుని చాటివేడ విరగజేయవలెనని చేసుకొనటం మంచిదికదా! కాబట్టి సత్యాగ్రహోద్యమం తీవ్రతరం చెయ్యటంకన్న నిజాం ప్రజలకు గత్యంతరంలేదు. వారికి ఇతరధికంగా సర్వసహాయములు చేయటం భారత ప్రజల విధి.

బి. సి. రాయగారు నిరాకరించిన కారణంగా సంయుక్తరాష్ట్రాల కాశ్యత గవర్నరుగా నియమింపబడిన

శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు

వచ్చే సామానంతా భాగ్యవంతులకు, నవనాగరకులకు. ఈ హంశానికి వచ్చేవన్నీ పూలదానలు, అద్దాలు, గాజు బొమ్మలు, గాజు బర్రులు రాళ్ళు సిగరెట్లు పబ్బాలు, సిరాబుడ్లు ఛాండి లేరులు, స్టాండులు మొదలైన సామానులు చాలా వున్నాయి. భాగ్యవంతుల ప్రాశంకంపొందిన సామానుల దిగుమతులు ఎప్పుడూ బాగానే వుంటాయి.

మనదేశంలో యంత్రాలమీద తయారైన సామాను విలువ 1936 లో 26½ లక్షల రూపాయలు. అందులో పాతిక లక్షల రూపాయలు దీపాలసామగ్రి. తక్కిన మొత్తానికి కొంతకొంత సీసాలు, కొంతకు లోటాలు, దీపాలపేదలు, యిల్లాటివి తయారైనాయి. అప్పుడు జపానీయ దిగుమతులవల్ల సీసాలు, పలకలు తయారీ అనుకున్నంత త్వర త్వరగా జరగలేదు. కట్టె పరిశ్రమ విలువ సుమారు కోటిన్నర రూపాయలు వరకూ వుందని అంచనా. ప్రస్తుతం మనదేశంలో యంత్రాలమీద సుమారు కోటిన్నర రూపాయల సామాను తయారౌతున్నది. ఇంకా ఎక్కువ తయారు కావాలి.

జపాను పడుకున్నది. యూరప్ నుంచి ఎక్కువరాలేదు. ఇప్పుడు మనదేశంలో ఉత్పత్తి బాగా ఎక్కువ చేసుకుంటే అభివృద్ధి అన్ని దేశాలకు మనము అందజేయగలం అభివృద్ధి దేశాలు ఇంక ఇండియాపై చే మాస్తాయి ఏ సహాయం కావాలనిపిస్తుంది. మన పరిశ్రమ అభివృద్ధి కావాలి.

యుద్ధంవల్ల మనదేశం బాగా బెల్లెన్సింది. యుద్ధంవల్ల చాలా అనర్థం కలిగింది. కష్ట సుఖాలు కావడమండలు అంటారు. యుద్ధంవల్ల మనకువచ్చినది అనుకోని లాభం మన పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహం. మన పరిశ్రమలంకా వృద్ధి కావాలి. రాజకీయంగా మనదేశం ఆసియాకు ఆగ్రదేశం కావాలంటే మనదేశం ఆసియాలోని అన్ని దేశాలకూ అన్ని విధాలా సహాయం చేయగలిగి వుండాలి. ఏదేశంలో ఏ వస్తువు కావలసినా మన దేశాన్ని ఆడిగేట్లు వుండాలి. మనం యిచ్చేట్లు వుండాలి. ఇది యంత్రయుగం. యంత్రయుగపు నిబంధన యేమిటంటే, అడిగినవస్తువులు అడిగిన దేశానికి అడగడంతోనే, అన్ని దేశాలకన్న తక్కువ ధరల్లో యివ్వగలిగి ఉండాలి. అంత చురుకుగా అంతయెక్కువగా తయారు కావడానికి పరిశ్రమలకు తగిన ప్రోత్సాహం ప్రభుత్వం యివ్వాలి. శాస్త్రీయకృషిపై ఒక్కమంత్రిత్యపు, శాఖను స్థాపించి, (ప్రపంచం అంతటిలోను ఒక్కమన దేశంలోనే యిది జరిగింది) ఆ శాఖను తన హస్తాల్లోనే పెట్టుకున్న మన ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూ పండితుడు యీ హామీ యిచ్చినట్లే.

[గాజు పరిశ్రమ ప్రథమ వ్యాసం నవంబరు 26 వ తేదీ సంచికలో ప్రకటింపబడింది.]

గ్రంథ పరిచయము

నాయకురాలు

(11-వ తేదీ, 1947 నాడు)

పుల్ల రిన్ను నీతిమూర్తి లచ్చమ్మ నందావతి కయ్యలను గురించి దన్న వార్తను ఆ మేట తెలియ జేశారు.

"నా పిల్లలమీద ఒట్టు. అన్ని ఉదాసీన దాని వది నీతిమూర్తి మినా అందరి చెప్పలేదు. రామ! రామ! గుడ్డో దీమ అర్జునాను కావరిస్తే" అంది లచ్చమ్మ. ఈ కథ వధానం ఆ ఊర్లో వాళ్లవ్వల లెక్క చెయ్యరు. అంచేత రుణపుదేయం వరకూ లచ్చమ్మ తీసుకునిరాదు. అదే ఆమెకు అరిగే అన్యాయం! "నువ్వీ గదివ ఇంక తొక్కుకు; లచ్చమ్మా! తెలిసిందా! ఇది అబద్ధ సారిగా చెబుతున్నాను. ప్రతి రోజూ ఏడు పొద్దులే గడవల్సివున్నాయి. నా ఇంట్లో పోరు ఉంటే నా కనహయం. ఎవరైనా వరే కయ్యో లాడితే ఏలుస్తాను. ఈ గుమ్మం తొక్కక మర్యాదగా ఇంటికి వెళ్ల" అన్నాడు మారవరావు.

మారవరావు ఈమెకు వయస్సు అట్టే తేడా లేకపోయినా గంగలాగీరత నమానత్వమే లచ్చమ్మని పెద్దదానిగా చేసింది. అంచేత అతన్ని ఒక్కడే అనిపించే అలవాటు. పెద్దలో అన్ని బోల్తా ఇలాంటి అపాయక కీడివిస్తుంది. కానీ, అది పైకి ఉన్నంతగా లోపల కనిపించదు. అదే పెద్ద మోసగించే లక్షణం.

లచ్చమ్మ వెనక్కి అడుగువేసింది. రోడ్డు మీద పోతున్నంత సేపూ మారవరావు వలగల్గొనివా రంద టిపి బట్టతో నత్తగిరిస్తూనే ఉంది. ఈమె కంఠస్వరం వినిపించగానే ఇంకా అటు వెళ్లి ఇళ్ల వాళ్లు తలుపులు మూసుకున్నాయి. పైన అడుగు మీద ఉన్న జనం రోపరికి వెళ్లారు.

సాయంకాలం వరకూ లచ్చమ్మ కి కాలక్షేపం అయింది. కొడుకుని ఎన్నోసార్లు ప్రోత్సహించింది మావరావును ఎదిరించమని. కొడుక్కి పేద లంటే నరదాయే కానీ మారవరావుతో మాట్లాడడానికి తయరే ఎక్కువ. ఆ రోజు అన్ని కప్పిపుచ్చుతాడు. అటు ఉల్లిని వెనకేసుకుని రాలేదు. కొడుక్కి కల్లిని మారవరావునే ఎదిరించలేని పరితనం ఉంది.

అరిగి "అలా గేరే అమ్మా! తొందరపడకు. నమయం రాకుండా ఉంటుంది. ఆ నాడు నేనూ తగిన పల్ల జవాబిస్తాను" అన్నాడు లచ్చమ్మనాడాయి.

సాయంకాలం మైంది. దీపావలి వెలిగింది అందరి ఇళ్లలో రాత్రి ముగిసాంతా మారవరావు ఇంటి అరుగు మీంకూమని లచ్చమ్మ కేసు గురించి ముచ్చటించారు. అందులో అందరి వాదనలూ విన్నాక మారవరావు గారే "లచ్చమ్మ వర్తి వెళ్లడానికే ముంద" అని తాళిగా అన్నాడు. మిగిలినవారంతా లల యాసారు.

ఈ మారవరావు గారి వ్యాఖ్యానం వైదై న లా లచ్చమ్మకి అందింది. మరునాటి దినవృత్తానికి అడ్డు తొలగింది.

ఆమె ప్రాధున్నే లేచింది. అంతా మద్యాహ్నం లేస్తారని కాదు; కోడి కూతకన్నముందే నిద్ర ముగించిందామె. గుడ్డినక్షత్రమే ఆమెకు గదియారం. అంతకంటే పెద్ద గదియారం ఆమె కరీంమే! రెండు గంటల నిద్రకే ఆమె కరీరం శ్రమను తీర్చుకుంటుంది.

మామిడితోలలోంచి రత్తమ్మ దొడ్లోకి అడుగు పెట్టగానే నే ఎన్నడూ విలకరించేదు. కాని తానే "ఏమిటో మారవ నన్నలా కేకలేస్తాడు గానీ, వానికి నే నంత ఎంతో అలిమనం! విజంగా నేను వెళ్లి తాగుదాన్ని కోపంకొద్దీ కేకలవేస్తాడు గానీ వా దన్ను చేయమన ఏమిటి! అంటూ "రత్తమ్మా, మారవ లేవలేమా!" అని ప్రశ్నించింది.

"లేదాదు" అంది రత్తమ్మ. నందావతికి అడ్డు తొలగింది.

"వస్తానే" అంటూ ఆనాడు లచ్చమ్మ ఒకటి రెండు, మూడు, రుగిలు దాటి నాటగో రంగవిడి ఒక్క నిమిషంలో వెళ్లిపోయింది.

రత్తమ్మ కూడా లచ్చమ్మ వెదుటాంటే "వెళ్లి తాగుద్దో" అంది. మినాక్షి నవ్వింది. రెండో రంగం నుంచి నీతిమూర్తి నవ్వింది. నీతిరామయ్య గట్టిగా నవ్వాడు.

రసావధ విజ్ఞానము
గ్రంథకర్త: ఇంద్రకాంతి వెంకటేశ్వరశర్మ; సంపాదకులు: డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి; 'ఆయుర్వేదశాస్త్ర', గవర్నరుపేట, తెజవాడ. వెల రూ. 7-8-0

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద వైద్య శాస్త్రాలలో ప్రసిద్ధులైన డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి గారి సంపాదకత్వంలో వెలువడుతున్న గ్రంథాలలో నూతనప్రచురణ రసావధ విజ్ఞానం. గ్రంథకర్త ఈ శాస్త్రాన్నింతా శ్రాద్ధాగ్రాహ్యతానికి పూనుకోక, ప్రాచీన గ్రంథాలనుంచి ముఖ్యసూత్రాలను ఒక క్రమంలో సమకూర్చి విభలంగా వివరించాడు. దీని ఉద్దేశ్యం స్వానుభవాలకూడ అనువైనచోట్ల చెప్పడమయింది.

రసాయనశాస్త్రం అవతరించడానికి ప్రపంచంలో బంగారం కైగల వ్యామోహమే మూల కారణమని నూలంగా చెప్పవచ్చును. సామాన్య లోహాలనుంచి బంగారం తీయగలచే రుదానికి జరిపిన తరంగాలనుంచే అనుకోకుండా ఈ శాస్త్రం అభివృద్ధిచెందింది. పాదరసం లో ఇంగారం కరిగిపోతుంది కాబట్టి ఈ రెంటికీ ఏదో సంబంధం ఉన్నదని పాదసాన్ని బంగారంగా మార్చటానికి ఎన్నివిధాలుగానో ప్రయత్నించారు. దీనిని సాధించినవాళ్లు అనేకులున్నారని సంపాదకుని నమ్మకం. మోసగాళ్లు మా ప్రజలను అణిచివేసి ఇది మంచి అవకాశం ఇచ్చింది. ఏదీ ఎట్లా ఉన్నా, దీనివల్ల వ్యాధి విముక్తికీమాత్రం అనేక జైషధాని ఏర్పడింది.

ఖనిజాలన్నిటిలోను పాదరసం శక్తివంతమైనది కాబట్టి రసశాస్త్రప్రవృత్తలూ పాదరసానికి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చారు. వ్యాధి చికిత్సలో ఇతర ఖనిజాలను విడిగా కొంతకంటే ప్రయోగించినా, పాదరసంగా పాదరసంతో సంయోగించేసే అధికంగా వాడడం ఆచార మయింది. వనమూలికలకుకూడలేని ప్రాధాన్యత ఈ రసావధాలకు వీడింది.

ఈ గ్రంథాన్ని మాడు భాగాలుగా విభజించారు. మొదటిది ఖనిజార్థం. దీనిలో పాదరస సంస్కారాలను వివరించారు. ఉప రసాలకు, లోహ ఉపలోహాలకు, రత్న ఉపలోహాలకు కోధన మూలాదులను వర్ణించి రసావధ యోగా అను వాటి నిర్మాణ ప్రక్రియలను ఉదహరించారు. రెండవభాగం విషార్థం. వాటి, వల్ల ముందు, ధర్మాల మొదలైన స్థావర విషముల లక్షణాలను, వాటి అధిష్టాన భేదాలను, మాత్రపరిమితిని, ఉప శేషవాది విరుగుళ్లను ఈ భాగంలో వివరించారు. ఇక మూడవభాగము జాంతకర్థం. కస్తూరి, గోశోజనం, శేనె, పాలు, మొదలైన జంతు సంబంధ వాద్యాలను గురించి దీనిలో చెప్పబడినది.

సంస్కృతమూలానికి విపుల తాత్పర్యం ఇవ్వడమే గాక ఆయా పేజీలకు క్రిందిభాగాన ఇంకా

విశదీకరించే విషయాలను ఉదహరించారు. కీలు అయినంతవరకు ఇంగ్లీషు పేర్లను కూడ ఇచ్చి నట్లయితే ఇంకా బాగుండేది. సమగ్రమైన విషయనూచిక, పదనూచిక కావలసిన విషయాన్ని చూచుకొనేందుకు అందికగా ఉన్నది ఈ పుస్తకం ఆయుర్వేద విద్యార్థులకు ఎంతో ఉపయోగకారిగా ఉంటుందని చెప్పడానికి సందేహం లేదు. 'రవి'

మహమ్మదీయ రాజ్యాలు
జాతీయ వికాసము

రచయిత: కాశీబల్లం కొండయ్య; కల్చరల్ బుక్స్ లిమిటెడ్, పెరంబూరు, మద్రాసు. వెల రూ. 1-8-0.

ఈ జిప్సో, ఆరేబియా, సిరియా, పాలస్తీనా ప్రాన్సిపాల్స్ మొదలైన ముస్లిముల రాజ్యాలలో అంకురించిన జాతీయవికాస చరిత్రను ఈ చిన్న పుస్తకంవ్యాసా సవిస్తరంగా తెలిపి కోవచ్చును. ఈ రాజ్యాలన్నీ ఒకప్పుడు కుర్కీ సామ్రాజ్యంలో ఇమిడిపోయాయి. 18 వ శతాబ్దంలో ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించింది; కానీ ప్యెర్సి బదుల్ సెపంతో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదులు చేసినమోసానికి లొంగిపోయింది. ఆరాబియా, ముస్లమానా, జూదూపాదా నహావపాదా మొదలైన నాయకులు దాద్య శృంగులనుంచి తప్పించటానికి ఎంతో ప్రయత్నించి కొంతవరకు విఫలమైనారు. కానీ అప్పటివరకూ పూర్తి విజయం సమకూరలేదు. సిరియా, పాలస్తీనా మొదలైన రాజ్యాలు ప్రభుప్రపంచం గ్రాహనంతరం కుర్కీ సామ్రాజ్యం విచ్ఛిన్నంకాగా వానా జాతి ఎంతి ధర్మకర్తృత్వంకీ జాబదవలసి వచ్చింది. ఇంగ్లీషువారు, ఫ్రెంచివారు ఈ దేశాలను తమ ఆధీనంలో పెట్టుకుని ఉన్నారు.

గ్రాంబరల్ల ప్రాద్యుతేకాలకు మాండ్యం సహజమయింది. పాశ్చాత్య సంస్థలతోను, సంస్కృతితోను తలపించిన సంపర్కంవల్ల ఈ జాతులు ఉజ్జీవితం కావటానికి ఆరకాశం లభించింది. పారతంత్ర్యంలో ముణిగిపోయిన ప్రజలలో అదృష్టవశాత్తూ అంకురించిన ఆత్మగౌరవం జాతీయోద్యమరూపంగా క్యక్త మవుతుంది. ఈ జాతీయోద్యమం బలవంతం కావడానికి పరప్రభుత్వపు నిర్బంధ చర్యలు ఎంతో తోడ్పడుతాయి. సకాలంలో సరియైన నాయకత్వం లభిస్తే స్వాతంత్ర్యముద్దం విజయవంత మవుతుంది. ఈ క్రమపరిణామాన్ని గ్రంథకర్త సజీవమైన శైలిలో చక్కగా విశదీకరించాడు. 'రవి'

నాగరికత చరిత్ర
రచయిత: ప్రొఫెసర్ జోడే; అనువాదం-చింతా దీక్షితులు; కల్చరల్ బుక్స్ లిమిటెడ్, పెరంబూరు, మద్రాసు 11, వెల రూ. 1-4-0.

విఖ్యాత తత్వశాస్త్రకర్త ప్రొఫెసర్ జోడే ఈ పుస్తకాన్ని ఇంగ్లీషు భాషాభివృద్ధి కోసము వ్రాశాడు. పిల్లలకాక పెద్దవాళ్ళకూడ చదవలసిన దీ గ్రంథం. ఉపాధ్యక్షంలో నాగరికత అంటే ఏమిటో సంభాషణ రూపాన వివరించాడు. భాగాలు అనుభవమూ వైభవంగా కాలం గడపడం నాగరికత కాదు. రెడ్యోలు, మోటార్లు ఉపయోగించడం నాగరికతకాదు. అధికారాని శయంతోను, హింసతోను సిద్ధించే ఘనత నాగరికతకాదు. కళ, విజ్ఞానశాస్త్రము, వేదాంతము, రాజకీయ ధర్మము, నీతిశాస్త్రము మొదలయినవే నాగరికత లక్షణాలు.

నిరంకుశత్వానికి నాగరికతకు సంబంధంలేదు. అంగుల్ల ఒక్క ఆశోక చక్రవర్తికి తప్ప మరి ఏ పాలకుడికిగానీ, నీ నాపతికిగానీ ఈ పుస్తకం లో తావులేదు. ప్రపంచంలో నాగరికత సంఖ్య చాలకొద్ది: అంగులేత ఈ గ్రంథానికి చరిత్రలోని అధికభాగంతో జోక్యంలేదు.

ఈ చరిత్రలో ముందు గొప్ప మతాచార్యులను శీర్షికొంటాడు. తిగవారి గ్రీకుదేశపు కళలను, కొత్తవిషయాలను కని పెట్టిన వారిని, విజ్ఞాన శాస్త్రకావలను, విజ్ఞానాన్ని వ్యాప్తి చేసినవారిని క్రమంగా వర్ణిస్తాడు. ప్రస్తుతం సరి సమానంగా ధనం సంపాదించే కావంతులైన ప్రజలలో కులం తొలగిపోయి విప్లవాలకు ఏ విధంగా దారి తీస్తున్నది వివరిస్తాడు. ఇప్పటి సామాన్య అంగ్లేయు నాగరికతను కర్ణించి దాని అభివృద్ధికి మార్గాలను చూచించి పుస్తకం ముగిస్తాడు.

ఈ గ్రంథ అనువాదంలో, సిద్ధిగూడైన దీక్షితులుగా గు చాల ఇంకా బడినట్లు గోచరిస్తుంది. నడక సాఫీగా వెళ్ళేది. భావ సజీవంగా తేకపోయినా విషయాన్ని తెలుసుకోడానికి ఉపయుక్తంగానే ఉన్నది. 'రవి'

చైనా నూతన ప్రజాస్వామికం
రచయిత: మా.సి-యంగ్; అనువాదం:-పి. వి. శివయ్య; ప్రజాశక్తి ప్రచురణాలయం, తెజవాడ. వెల ఒకరూపాయి.

చైనా కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకుడు మావో-జె-టంగ్ (మా-సి-యంగ్) 1940 వ సంవత్సరంలో వ్రాసిన గ్రంథానికి ఇది అనువాదం. ఉత్తర చైనాలో ఈ పార్టీకి విపరీతమైన పలుకుబడివుంది. అక్కడ 12 లక్షల పార్టీ సభ్యులు ఉన్నారు. పదలక్షల సామూహ్యత్వం, 80 లక్షల ప్రజాసౌఖ్య సైన్యంతో సుమారు 20 కోట్ల ప్రజాసౌఖ్యం వైన నాయకత్వం వహించింది. జపానలో యుద్ధం జరుగుతున్నంతవరకు ఈ కమ్యూనిస్టులు చాంగ్ కై షేక్ తో సహకరించారు. కానీ జపాను ఓడిపోయినతరువాత ఈ రెండు పార్టీలకు అంతగృహం తిరిగి ఆరంభమయింది. రష్యా ఒకరికీ, అమెరికా ఒకరికీ పోతుంటానో, ప్రశ్నించానో మద్దత్ ఇవ్వనిది. చివరకు శాస్త్రోత్తర్యా గెలుపు మాడేసంటాడు మా-సి-యంగ్.

నూతన ప్రజాస్వామిక రాజకీయాలు, నూతన ప్రజాస్వామిక ఆర్థిక భాషము, నూతన ప్రజాస్వామిక సంస్కృతి—ఈ మావోజేక్ కలయికయే నూతన ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ స్వరూపమూ, స్వభావము. సామ్రాజ్యవాదపు వ్యతిరేకత, జమిందార్లకు వ్యతిరేకత దాని ప్రధాన లక్షణాలు. ఇలాంటి నూతన చైనాను నిర్మించడానికి చేస్తున్న కృషిని ఈ పుస్తకంలో విపులంగా వర్ణించారు. 'రవి'

గెలుపు మనదే
కథల సంపుటి. రచయిత పర్వాదుర్గా ప్రసాదరావు. చల: అర్ధరూపాయి. ప్రతులకు: అభ్యుదయ ప్రెస్ గవర్నరుపేట, తెజవాడ.

కథల సంపుటి. రచయిత పర్వాదుర్గా ప్రసాదరావు. చల: అర్ధరూపాయి. ప్రతులకు: అభ్యుదయ ప్రెస్ గవర్నరుపేట, తెజవాడ.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము
రంగు పూయని రుగ్మం. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి కావ్యత ముగా వెంట్రుకలకు నలుపు దిస్తును. గుణు కానిదో దబ్బు వాసను చేయబడును. తెంపు కొంచెమైయుండిన రూ 2-8-0; చుద్యరకమై యుండిన రూ 3-8-0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0.
గమనింపు -ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి రోషణ నిమ్మ బోషరము.
Bharat Kalyan Aushadhalaya
No. 18, P. O. Katri Sarai, (Gaya)

హాం ప్రెంటింగు పాకోట్ ప్రెస్సు
పేద, ఆద్రె మ. త. పుత్రరాం, కరవత్రాం, ప్రోగ్రామం దీని నమాయం శో అడు.
వేమకొనవచ్చును. ప్రతి ఇంట్లో వుండవలెను. ఖరీదు నెం. 1 రూ 1 1/2/-; నెం. 2 రూ 2/-; నెం. 3 రూ 2 8/12/-; నెం. 4 రూ 3/-; నెం. 5 రూ 3 1/2/-; నెం. 6 రూ 4/-; నెం. 7 రూ 4 1/2/-; నెం. 8 రూ 5/-; నెం. 9 రూ 5 1/2/-; నెం. 10 రూ 6/-; నెం. 11 రూ 6 1/2/-; నెం. 12 రూ 7/-; నెం. 13 రూ 7 1/2/-; నెం. 14 రూ 8/-; నెం. 15 రూ 8 1/2/-; నెం. 16 రూ 9/-; నెం. 17 రూ 9 1/2/-; నెం. 18 రూ 10/-; నెం. 19 రూ 10 1/2/-; నెం. 20 రూ 11/-; నెం. 21 రూ 11 1/2/-; నెం. 22 రూ 12/-; నెం. 23 రూ 12 1/2/-; నెం. 24 రూ 13/-; నెం. 25 రూ 13 1/2/-; నెం. 26 రూ 14/-; నెం. 27 రూ 14 1/2/-; నెం. 28 రూ 15/-; నెం. 29 రూ 15 1/2/-; నెం. 30 రూ 16/-; నెం. 31 రూ 16 1/2/-; నెం. 32 రూ 17/-; నెం. 33 రూ 17 1/2/-; నెం. 34 రూ 18/-; నెం. 35 రూ 18 1/2/-; నెం. 36 రూ 19/-; నెం. 37 రూ 19 1/2/-; నెం. 38 రూ 20/-; నెం. 39 రూ 20 1/2/-; నెం. 40 రూ 21/-; నెం. 41 రూ 21 1/2/-; నెం. 42 రూ 22/-; నెం. 43 రూ 22 1/2/-; నెం. 44 రూ 23/-; నెం. 45 రూ 23 1/2/-; నెం. 46 రూ 24/-; నెం. 47 రూ 24 1/2/-; నెం. 48 రూ 25/-; నెం. 49 రూ 25 1/2/-; నెం. 50 రూ 26/-; నెం. 51 రూ 26 1/2/-; నెం. 52 రూ 27/-; నెం. 53 రూ 27 1/2/-; నెం. 54 రూ 28/-; నెం. 55 రూ 28 1/2/-; నెం. 56 రూ 29/-; నెం. 57 రూ 29 1/2/-; నెం. 58 రూ 30/-; నెం. 59 రూ 30 1/2/-; నెం. 60 రూ 31/-; నెం. 61 రూ 31 1/2/-; నెం. 62 రూ 32/-; నెం. 63 రూ 32 1/2/-; నెం. 64 రూ 33/-; నెం. 65 రూ 33 1/2/-; నెం. 66 రూ 34/-; నెం. 67 రూ 34 1/2/-; నెం. 68 రూ 35/-; నెం. 69 రూ 35 1/2/-; నెం. 70 రూ 36/-; నెం. 71 రూ 36 1/2/-; నెం. 72 రూ 37/-; నెం. 73 రూ 37 1/2/-; నెం. 74 రూ 38/-; నెం. 75 రూ 38 1/2/-; నెం. 76 రూ 39/-; నెం. 77 రూ 39 1/2/-; నెం. 78 రూ 40/-; నెం. 79 రూ 40 1/2/-; నెం. 80 రూ 41/-; నెం. 81 రూ 41 1/2/-; నెం. 82 రూ 42/-; నెం. 83 రూ 42 1/2/-; నెం. 84 రూ 43/-; నెం. 85 రూ 43 1/2/-; నెం. 86 రూ 44/-; నెం. 87 రూ 44 1/2/-; నెం. 88 రూ 45/-; నెం. 89 రూ 45 1/2/-; నెం. 90 రూ 46/-; నెం. 91 రూ 46 1/2/-; నెం. 92 రూ 47/-; నెం. 93 రూ 47 1/2/-; నెం. 94 రూ 48/-; నెం. 95 రూ 48 1/2/-; నెం. 96 రూ 49/-; నెం. 97 రూ 49 1/2/-; నెం. 98 రూ 50/-; నెం. 99 రూ 50 1/2/-; నెం. 100 రూ 51/-; నెం. 101 రూ 51 1/2/-; నెం. 102 రూ 52/-; నెం. 103 రూ 52 1/2/-; నెం. 104 రూ 53/-; నెం. 105 రూ 53 1/2/-; నెం. 106 రూ 54/-; నెం. 107 రూ 54 1/2/-; నెం. 108 రూ 55/-; నెం. 109 రూ 55 1/2/-; నెం. 110 రూ 56/-; నెం. 111 రూ 56 1/2/-; నెం. 112 రూ 57/-; నెం. 113 రూ 57 1/2/-; నెం. 114 రూ 58/-; నెం. 115 రూ 58 1/2/-; నెం. 116 రూ 59/-; నెం. 117 రూ 59 1/2/-; నెం. 118 రూ 60/-; నెం. 119 రూ 60 1/2/-; నెం. 120 రూ 61/-; నెం. 121 రూ 61 1/2/-; నెం. 122 రూ 62/-; నెం. 123 రూ 62 1/2/-; నెం. 124 రూ 63/-; నెం. 125 రూ 63 1/2/-; నెం. 126 రూ 64/-; నెం. 127 రూ 64 1/2/-; నెం. 128 రూ 65/-; నెం. 129 రూ 65 1/2/-; నెం. 130 రూ 66/-; నెం. 131 రూ 66 1/2/-; నెం. 132 రూ 67/-; నెం. 133 రూ 67 1/2/-; నెం. 134 రూ 68/-; నెం. 135 రూ 68 1/2/-; నెం. 136 రూ 69/-; నెం. 137 రూ 69 1/2/-; నెం. 138 రూ 70/-; నెం. 139 రూ 70 1/2/-; నెం. 140 రూ 71/-; నెం. 141 రూ 71 1/2/-; నెం. 142 రూ 72/-; నెం. 143 రూ 72 1/2/-; నెం. 144 రూ 73/-; నెం. 145 రూ 73 1/2/-; నెం. 146 రూ 74/-; నెం. 147 రూ 74 1/2/-; నెం. 148 రూ 75/-; నెం. 149 రూ 75 1/2/-; నెం. 150 రూ 76/-; నెం. 151 రూ 76 1/2/-; నెం. 152 రూ 77/-; నెం. 153 రూ 77 1/2/-; నెం. 154 రూ 78/-; నెం. 155 రూ 78 1/2/-; నెం. 156 రూ 79/-; నెం. 157 రూ 79 1/2/-; నెం. 158 రూ 80/-; నెం. 159 రూ 80 1/2/-; నెం. 160 రూ 81/-; నెం. 161 రూ 81 1/2/-; నెం. 162 రూ 82/-; నెం. 163 రూ 82 1/2/-; నెం. 164 రూ 83/-; నెం. 165 రూ 83 1/2/-; నెం. 166 రూ 84/-; నెం. 167 రూ 84 1/2/-; నెం. 168 రూ 85/-; నెం. 169 రూ 85 1/2/-; నెం. 170 రూ 86/-; నెం. 171 రూ 86 1/2/-; నెం. 172 రూ 87/-; నెం. 173 రూ 87 1/2/-; నెం. 174 రూ 88/-; నెం. 175 రూ 88 1/2/-; నెం. 176 రూ 89/-; నెం. 177 రూ 89 1/2/-; నెం. 178 రూ 90/-; నెం. 179 రూ 90 1/2/-; నెం. 180 రూ 91/-; నెం. 181 రూ 91 1/2/-; నెం. 182 రూ 92/-; నెం. 183 రూ 92 1/2/-; నెం. 184 రూ 93/-; నెం. 185 రూ 93 1/2/-; నెం. 186 రూ 94/-; నెం. 187 రూ 94 1/2/-; నెం. 188 రూ 95/-; నెం. 189 రూ 95 1/2/-; నెం. 190 రూ 96/-; నెం. 191 రూ 96 1/2/-; నెం. 192 రూ 97/-; నెం. 193 రూ 97 1/2/-; నెం. 194 రూ 98/-; నెం. 195 రూ 98 1/2/-; నెం. 196 రూ 99/-; నెం. 197 రూ 99 1/2/-; నెం. 198 రూ 100/-; నెం. 199 రూ 100 1/2/-; నెం. 200 రూ 101/-; నెం. 201 రూ 101 1/2/-; నెం. 202 రూ 102/-; నెం. 203 రూ 102 1/2/-; నెం. 204 రూ 103/-; నెం. 205 రూ 103 1/2/-; నెం. 206 రూ 104/-; నెం. 207 రూ 104 1/2/-; నెం. 208 రూ 105/-; నెం. 209 రూ 105 1/2/-; నెం. 210 రూ 106/-; నెం. 211 రూ 106 1/2/-; నెం. 212 రూ 107/-; నెం. 213 రూ 107 1/2/-; నెం. 214 రూ 108/-; నెం. 215 రూ 108 1/2/-; నెం. 216 రూ 109/-; నెం. 217 రూ 109 1/2/-; నెం. 218 రూ 110/-; నెం. 219 రూ 110 1/2/-; నెం. 220 రూ 111/-; నెం. 221 రూ 111 1/2/-; నెం. 222 రూ 112/-; నెం. 223 రూ 112 1/2/-; నెం. 224 రూ 113/-; నెం. 225 రూ 113 1/2/-; నెం. 226 రూ 114/-; నెం. 227 రూ 114 1/2/-; నెం. 228 రూ 115/-; నెం. 229 రూ 115 1/2/-; నెం. 230 రూ 116/-; నెం. 231 రూ 116 1/2/-; నెం. 232 రూ 117/-; నెం. 233 రూ 117 1/2/-; నెం. 234 రూ 118/-; నెం. 235 రూ 118 1/2/-; నెం. 236 రూ 119/-; నెం. 237 రూ 119 1/2/-; నెం. 238 రూ 120/-; నెం. 239 రూ 120 1/2/-; నెం. 240 రూ 121/-; నెం. 241 రూ 121 1/2/-; నెం. 242 రూ 122/-; నెం. 243 రూ 122 1/2/-; నెం. 244 రూ 123/-; నెం. 245 రూ 123 1/2/-; నెం. 246 రూ 124/-; నెం. 247 రూ 124 1/2/-; నెం. 248 రూ 125/-; నెం. 249 రూ 125 1/2/-; నెం. 250 రూ 126/-; నెం. 251 రూ 126 1/2/-; నెం. 252 రూ 127/-; నెం. 253 రూ 127 1/2/-; నెం. 254 రూ 128/-; నెం. 255 రూ 128 1/2/-; నెం. 256 రూ 129/-; నెం. 257 రూ 129 1/2/-; నెం. 258 రూ 130/-; నెం. 259 రూ 130 1/2/-; నెం. 260 రూ 131/-; నెం. 261 రూ 131 1/2/-; నెం. 262 రూ 132/-; నెం. 263 రూ 132 1/2/-; నెం. 264 రూ 133/-; నెం. 265 రూ 133 1/2/-; నెం. 266 రూ 134/-; నెం. 267 రూ 134 1/2/-; నెం. 268 రూ 135/-; నెం. 269 రూ 135 1/2/-; నెం. 270 రూ 136/-; నెం. 271 రూ 136 1/2/-; నెం. 272 రూ 137/-; నెం. 273 రూ 137 1/2/-; నెం. 274 రూ 138/-; నెం. 275 రూ 138 1/2/-; నెం. 276 రూ 139/-; నెం. 277 రూ 139 1/2/-; నెం. 278 రూ 140/-; నెం. 279 రూ 140 1/2/-; నెం. 280 రూ 141/-; నెం. 281 రూ 141 1/2/-; నెం. 282 రూ 142/-; నెం. 283 రూ 142 1/2/-; నెం. 284 రూ 143/-; నెం. 285 రూ 143 1/2/-; నెం. 286 రూ 144/-; నెం. 287 రూ 144 1/2/-; నెం. 288 రూ 145/-; నెం. 289 రూ 145 1/2/-; నెం. 290 రూ 146/-; నెం. 291 రూ 146 1/2/-; నెం. 292 రూ 147/-; నెం. 293 రూ 147 1/2/-; నెం. 294 రూ 148/-; నెం. 295 రూ 148 1/2/-; నెం. 296 రూ 149/-; నెం. 297 రూ 149 1/2/-; నెం. 298 రూ 150/-; నెం. 299 రూ 150 1/2/-; నెం. 300 రూ 151/-; నెం. 301 రూ 151 1/2/-; నెం. 302 రూ 152/-; నెం. 303 రూ 152 1/2/-; నెం. 304 రూ 153/-; నెం. 305 రూ 153 1/2/-; నెం. 306 రూ 154/-; నెం. 307 రూ 154 1/2/-; నెం. 308 రూ 155/-; నెం. 309 రూ 155 1/2/-; నెం. 310 రూ 156/-; నెం. 311 రూ 156 1/2/-; నెం. 312 రూ 157/-; నెం. 313 రూ 157 1/2/-; నెం. 314 రూ 158/-; నెం

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

అర్ధరాత్రిమువరకు నాలోచనలు సాగిన ర్యాంకుకు సృష్టకాముడిని వచ్చిచెను.

“మహారాజా! యువరాజును మిత్రులను ముగ్ధులు. వారిమీద నీ భారము వచ్చును. వారి యాహులు స్వతంత్రమైనవి. ఈ మూహలు నాకు చిన్నప్పటి నోచియున్నవో నీను పరాజయము పొందిన యుద్ధము. కొన్ని ఖరీదే విధముగా పరిణమించియుండును”

ఆ మాటలు విని రాజరాజు కుంగారునింక నాదరదృష్టులు పరచెను. అప్పుడంగడి కుంగారుని ప్రతిభ విని గర్వముతోకూడిన యానందముతో హింగిపోయెను.

“ధన్యుడవైతిని దండనాథా!” యనుచు యువరాజు గౌరవముతో నృపకామదండనాథుని పాదము లంటి వంగి నమస్కరించెను. అతని వినయము చూచి రాజరాజు మరియొ సంతోషపరకు నైయెను.

“యువరాజీ! ప్రయత్నములో నిశ్చయముగా జయశాలియై తీరును! విను ఊహించిన విధముగా పనులన్నియు నాచరణలో జరగవు. అందువలన జాగ్రత్తగా యువరాజుకు మంత్రముపేక్షించు మందులకు అనుభవముకల వృద్ధు సోకని తోడుపంపుట శ్రేయస్కరము” అని నృపకామడు నిశ్చయించెను.

“అందుకు మీకంటే ఎక్కువ తెలుసా?” అనెను రాజరాజు.

“మహారాజా, ఇందులో దండనాథులను శ్రమ పెట్టరాదు. యువరాజుకు యుద్ధానభవము కలుగవలెనన్న నటుకాదు. నృపకామలే వెంట నున్నచో భారమంతయు వారిమీదనే యుండును. వారిందువలన వెంట నుండరాదు.” అని వజ్రయ నెప్పెను.

రాజరాజు: “అట్టిచో యువరాజును కవచము వలె కాపాడగల నా రింక నెవరున్నారు?”

వజ్రయ: “అనే మహాలోచించ కలసింది. నారాయణభట్టును తోడుగా పంపిన నెట్లుండునా యని యాలోచించు చున్నాను!”

రాజరాజు: “నారాయణభట్టులకుల కను భవము లేనిచో నెట్లుండు ఆలోచించరు. వజ్రయ ఊహ దివ్యముగా నున్నది—భూరకా, మీ బుజముమీది గాయ పెట్టున్నది?”

నారా: “తమ దయనల్ల చాలవరకు నయమైలే!”

వజ్రయ: “ఇందులో నన్నయ భట్టులకుల గూడ నాలోచింప దలచినాను. నీ యభిప్రాయ మేమి భట్టురా?”

నన్నయ: “కేమి చెప్పటకు తోచలేదు. ‘యుద్ధ వ్యవహారములు నా కేమి తెలియును? ఇందులో నే నేమి చెప్పగలను, యాత్రలగ్నము నిర్ణయము తప్ప?’ అని యడిగెను.

నారాయణుని నమ్మకమునగూర్చి వజ్రయ నన్నయ నడుచుచున్నాడని నన్నయ గ్రహింప లేకపోయెను. అది గ్రహించిన నారాయణునికి చిరునవ్వు వచ్చెను.

అంతట నృపకామడు నారాయణ భట్టు తూర్వానుభవమును గూర్చి ప్రశ్నలు వేయ జొచ్చెను. అతని యుత్తరములవలన నతని యనుభవ మపార మని నిస్పృహయైయెను.

వజ్రయ నారాయణభట్టు నిట్టికెను: “ఇంక వరకును మీరు నూ యాలోచనలు వినియుంటిరి గదా! అందులో నింకనా లోపము లేదే నన్ను తెలిగింపగోరెదము; చెప్పగలరా?”

నారాయణభట్టు కొంతసే పాలోచించెను.

“అంతయు బాగుగనే యున్నది. కాని యిందుకు నా కొక పెద్ద యాపత్తి పొడగట్టు చున్నది. భ్రమరకొట్టాధిపతి యగు మధురాంతిక దేవుడు రహస్యముగా చేసినప్రతిజ్ఞపై యాత్ర యంతయు నాధారపడియున్నది. ఏ కారణముచే నైన తని సహాయము లభింపనిచో మన సైన్య మేమికావలెను?”

యువరాజును చోళమిత్రులను తెల్ల బోయిరి. నృపకామడును వజ్రయము సోకరి ముఖము లొకరు చూచుకొనిరి. “ఆబాల్య మిత్రులకు నీ యిద్దరు భట్టులకుల చేతులలో నున్న దీ నిశ్చయము” అని వజ్రయ వచ్చిచెను.

అంతట నన్నయ యిట్లు పలికెను: “నారాయణభట్టు నాకు చిన్నతనమునుండి యిష్ట మిత్రుడై కాక యొకరిత్రా ప్రాణముగా గూడ నుండెను. అతనిపై భారము వేసిన చోతన కిక్కి మించిన కాగ్యము సాధించుటకు పూనకానడు”

“అట్లే నచో న్యాపకాత్త మైనట్లే” యనుచు వజ్రయ నారాయణభట్టు చెప్పిన చిక్కు విషయ మని యువరాజును కో నెను.

“అట్టి సందర్భములో మరియొక సైన్యము కూడ సహాయముగా వచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండ వలెను. అట్లే నను చక్రకోట్యము వెంటనే న్యాధీ నము కాదు. మరియొక సంవత్సర మైన నాగవలసి యుండును.” అని వెంటనే యువరాజు చెప్పెను.

అంతట వజ్రయ యా చిక్కు తలసింప దని చెప్పెను. నైనను తలసింపినచో సిద్ధముగా నుండు బలము సంగతియు, నది యెప్పు డెక్కడ నుండగలదో ఇత్యాదులను వివరించి తెలిపెను. దానితో యువరాజు శాశ్వతదేవుడును గతని చోళమిత్రులను తృప్తిపెడిరి.

వజ్రయ నృపకామలు నూచింపగా రాజరాజు నారాయణభట్టును యువరాజు చేయ నున్న చక్రకోట్యదండగాత్రుకు అతని వెంట నుండి మంత్రిత్వము నివహింపగోగెను. నారాయణభట్టు అంగీకరించెను. “యువరాజుప్రభువు దండగాత్ర యగ్యుత్తరముగా జయప్రదము కానున్నది. దానికి వెంటనండి యశస్సు సంపాదించుకొనుట కధ్యంతరమేమి?” అనెను.

నన్నయభట్టులకు డా యాత్ర ప్రసానము నాకర్షించెను.

వజ్రయ యువరాజుతో నిట్లు చెప్పెను. “ఈ యాత్ర శీఘ్రముగ ముగియును. నన్నయ ప్రయత్నములను చేయుదుము. వైశాఖ శుద్ధ పూర్ణిమ లో పలనెంతయుండుగా నీవు చక్రకోట్యము పట్టుకున్నంత విశేషము, ధారావర్షండు సామాన్యముకాదు. అతని వారలు రాజమహేంద్రవరమున చిక్కులు పెంచు చున్నారు. వైశాఖపూర్ణిమకు మా కంపరకు నిచ్చట చేరినంత పనియుండును. మా మీదనే మీర పూర్తి నాధారపడరాను.

“చంద్రాత్మ్య దండనాథుడు విశ్వాస పాత్రుడు, సమగ్రుడు. అతని యాధిపత్యమున నేన లిప్పటికే గూఢముగా చాలదూర పేగిని. ఇప్పు డిది భ్రమరకొట్టయను సమీపించు చుండును. నీవు నీ మిత్రులను, నారాయణభట్టును గూడి వెంటి శీఘ్రప్రయాణముల నేగి యా సైన్యములకు సర్వాధిపత్యము వహింపవలెను.

“పూర్వము మీ మాతామహులు రాశేంద్ర చోళదేవుని గంగాయాత్రకు చక్రకోట్యము మీదుగనే వెడలి జయించిరి. నీ కీ చక్రకోట్య యాత్ర జయవరంపరలకు ప్రభువుపాపముగా నుండగల దని మా విశ్వాసము!”

కూడిన పెద్దలందరు “తిథాస్తు” అనిరి. అప్పుడంగడి మూహులన్నియు వజ్రయ కట్టు తెలిసెను? గంగై కొండ రాశేంద్రచోళునియంత నాడై నపుడే యువరాజు మాతృదేవతకు తృప్తి కలిగించును!

మరునాడే యువరాజు యాత్రప్రసానము నకు శుభలగ్నము నిశ్చయించిరి.

శీఘ్రపుల కన్నలు కప్పటకు యువరాజు మిత్రులతో కాంచీపురమునకు మాకుల దర్శనార్థము వెడలుచుండ నని పురమంతట ప్రకటించి యుత్సవము జరిపిరి.

30

చక్ర కోట్యము

చక్రకోట్య మండలము రాజమహేంద్ర పురమునకు పశ్చిమోత్తర భాగమున గలదు. ఈ మండలములో నుత్తర భాగమున దక్షిణ కోసలులు, దక్షిణ భాగమున నాంధ్రులు నివసించు చున్నారు. ఈ మండలమును అంటి తూర్పున కళింగులును, దక్షిణమున నాంధ్రులును, పశ్చిమమున కర్ణాటకులు రాష్ట్రీకూటులును, ఉత్తరమున కోసలులును గలరు. ఇది నానా భావల

కుల మండలము. ఇది వేంగీ రాజ్యమునకు పశ్చిమోత్తరపు సరిహద్దున నున్నది. ఈ మండలమున నుత్తరపు చివరను వజ్రపుర మని జగత్ప్రసిద్ధిగల వాయిరావగరము గలదు. ప్రాంతమునను తమ వజ్రములే కాక, పరిసరారణ్య భూములలో సమున్నతములగు దంతాశ్వములను దొరుకును. అందుచే నచ్చట ననేక విధములగు దంతాశ్వములుగూడ చచ్చి యుండును.

ఇన్ని భావలకు కేంద్రముగ నీ మహా మండలము తగుచుగా దండగాత్రుకు గురి యగుచుండెను. పూర్వ మెప్పుడో కోసనాధిపులగు విజయాదిత్యుడీ మండలము మీదుగనే దక్షిణ యాత్ర చేసి, త్రిలోచనపల్లవునితో బోరి దైవదురీహచే లోకాంతి గతుడయ్యెను. అతని కుమారుడగు విష్ణుగర్భుడే తలివలన పృథ్వాంత మేరి, చక్రకోట్యముపై తపస్సుచేసి, త్రిలోచన పల్లవుని జయించి, యతని కుమార్తెయగు నాతమి నీ సుద్వాహమై చాళుక్యవంశకర్తయయ్యెను. మరియొక నిష్పటికి రమారమి పాతి కే? క్రిందట రాశేంద్ర చోళచక్రవర్తి ఉత్తరమున గంగాది వరకు విజయయాత్రకు బయలుదేరి, నుంగు చక్రకోట్యమండలము చేరి ఆపై కలింగముజొచ్చి, గంగావరకు యాత్రచేసి, గంగా జు మూకకుంగములతో దెప్పించి గంగై కొండ చోళు డను ననన్య బిరుదుగా నొంది, సముద్ర తీరమున గంగై కొండ చోళపురము నిర్మించి యచ్చట సముద్రములో గంగాజలములు పోయించెను మరియొక కళింగులు వేంగీ ప్రభువులు కర్ణాటకులు రాష్ట్రీకూటులు కోసలులు—ఎవగు బువంతులై నప్పుడు వా రీ మండలము వశపగుచు కొనుచుండిరి. ప్రస్తుత మిది రాజరాజ నరేంద్రుని! నామంకిమండలము. ఈ మండలము మధ్యభాగమున చంద్రాశతీ నది తూర్పునండి పశువరకును, అచ్చటనుండి దక్షిణముగాను ప్రవహించి గోదావరి నదిలో గలియుచున్నది. పడమరనండి దక్షిణమునకు దిరిగినచోట రాజధానియగు చక్రకోట్యము కలదు. గోదావరిలో కలియుచోట దానిసామంతమండలమునకు ముఖ్యపట్టణ మగు భ్రమరకోట్యము కలదు.

చక్రకోట్య మహామండలకర్తగడు జగదేక భూమణ ధారావర్ష మహారాజు. ఇతడు శైంభవ వంశమువాడు. ఈ వంశము మూల పురుషుడు సింధునదీ గంభీరమునందు అమోక్షేత్ర పురాధిపతియగు ధారాశేంద్రు డను నాగరాజుకు మానవ రూపమున జన్మించిన పుత్రుడట. అతడు పుట్టిన వెంటనే అతని నొక వ్యాఘ్ర మెత్తుకొని పోయి పాలిచ్చి పాలించెనట. అతడు పెద్దవాడై కదంబ రాజ పుత్రులకు వివాహ మాడి ముగ్గురు పుత్రులను పొందెను. ఆ ముగ్గురు పుత్రులు మూడు శైంభవ కంఠములకు కర్తవైరి. అందులో నొక వంశము వాడీ ధారావర్షుడు.

వీరు ధ్వజములపై తీక్షకుడు, వాసుకి, అనంతుడు మత్యాది నాగ చిహ్నములతో పాటు మూల పురుషుని సాకిన వ్యాఘ్రము చిహ్నముకూడ చిత్రించుచుండిరి. వీరి కులదైవము వింధ్యవాసిదేవి.

ఇన్ని మండలములకు మధ్యమున్న చక్రకోట్యాధిపతులు ఒకరి యధికారము తప్పించుకొనుటకు మరియొకరి సహాయము పొందివారికి సామంతులగుచుండిరి. పూర్వము వీరు కొన్నాళ్ళు రాష్ట్రీకూటులకును, ఆ పిమ్మట కుంతల చాళుక్యులకును సామంతులు. ధారావర్షుని తండ్రి వేంగీ చాళుక్యులయగు గంగై కొండ చోళునియగు సహాయముతో కుంతలచాళుక్యుల నెదిరించి వేంగీసామంతు డయ్యెను. వేంగీ ప్రభువు ఈ మహామండలేశ్వరుల సాధికారముతో జూచుచుండెను. కాని ధారావర్షుని కదికూడ ఇష్టములేదు. ఈ సంవత్సరము నిజవైత్రమాసాంతములో కుంతలచాళుక్యులు వేంగీ మండలముపై దండెత్త నెంచియుండి ధారావర్షునికి రాయబారము లంపిరి.

కుంతల చాళుక్యుల రాయబారులు ధారావర్షుడు కోరినన్ని సైన్యములను ఆ మండలమునకు సహాయముగా బంపుటకు త్రైలోక్యముల దేవరలు సిద్ధముగా నుండెను చెప్పిరి. ధారావర్షుడు పరవైత్రములు కిన మండలములో నుండట తినకే అపాయ కరమని మిగిలినవాడు గాన సైన్యము లక్కరలే దనియు, అయుధసామగ్రియు వశ్యములును కావలె నని తెప్పించుకొనెను.

చక్రకోట్యము సరిగా ఇంద్రావతీనది ముఖపులో నున్నది. అచ్చట బలిష్ఠముగు ఫలజలదుర్గము కలదు. దానికి ఉత్తరమునను పశ్చిమునను పట్టణ యగడగా ఇంద్రావతీనది ప్రవహించుచున్నది. అటుచే పున నా కొలగోడలు దుర్భేద్యములు. ఇక తూర్పునను, దక్షిణమునను బలిష్ఠమైన ప్రాకారపరంపరయు, వాని రక్షించు బలములును సాధనసంపత్తియు ఉన్నవి. ధారావర్ష మహారాజు ఈదుర్గ భాగములను మరింత బలపరచెను. కొలనింప ధాన్యాది భోజనసామగ్రిన్నియు నిలువచేసి పూరించెను. ఈ యుద్ధప్రయత్నములలో నతని ఏకైక పుత్రయగు వింధ్యావళి యతని పక్షిణభుజమై సహాయ భూతయై యుండెను. ఇంతవరకును ఆ మహారాజుకు పుత్రులు లేనందున నీ మేరీ పుత్రునిగా జూచుచు పురుషవిద్య లన్నియు నేర్పెను. ఆ మేయు పురుష వేమము ధరించి తన్ను ఆయుధ విద్యలలో జయించిన రాజ పురుషునిగా ని వివాహమాడ నని ప్రతిన పూనియుండెను.

ధారావర్ష మహారాజీ సంవత్సరము నిజవైత్రములో పంపవలసిన కౌనుక రాజరాజుకు పంపలేదు. తాను సహాధిపకు వెళ్లకపోగా ప్రతినిధి వైసను బంపలేదు. శైవ సంవత్సరము శేక్తి కుంతలచాళుక్యుల దండయాత్రాఫలము గమనించి కమ్మడిగా న్యాశంక్ర్యము ప్రకటించవలెనని యత డాలోచించెను.

ఈ యాలోచనలతో నతడు స్వదేశమున నుండి యూరకొనలేను. అత డనేక చాళులను రాజమహేంద్రపురమునకును వేంగీ భూమి యందలి యిరవట్టణములకును పంపెను. వాడు కొందరు పారశీకుల మనియు, కొందరు శైవులు మనియు, కొందరు కళింగులమనియు నెన్నియో విధముల న్యాపారములు చేయుచుండిరి. వాడు సాగంకడ రునిమెట్టు సంఘారామము తన ప్రయత్నముల కనువగు స్థామని తెలిసికొనిరి.

పారశీకులనుండి తెచ్చిన నూనె న్యాపారము చేయుచున్న వర్తకులు ధారావర్షుని చారులే! వారు వైకి నూనె నిట్లని ప్రకటించుచు నాకలపై ననేక ఖడ్గాద్యాయుధములు సంఘారామమునకు తెప్పించి కేర్పించిరి. నారాయణభట్టు నేవకుడు ‘పాన్న’ వీరి రహస్యములు గుర్తించి రావర్షి చేతి నాయకున గొలిచెను. అంగుపై పారశీకవర్తకులను రాజభటులు బంధించిరి.

మరునాడు విచారణ కనుక ‘పాన్న’ నప్పుటికి రాకుండా జేయవలెనని వారాలోచించిరి. అప్పుటికి గెండుమాడు రాత్రులనుండి యతడు వారి నావల మధ్యమున రాత్రులం దీదికొనుచు రహస్యము తెలిసికొనటకు ప్రయత్నించుచున్నాడని యనుమానించిరి. అతడు మిక్కిలి నూలగాత్రుడు గాన నలకముగా గుర్తింపగలిగిరి. ఏకాదశనాటిగాత్రి పాన్న యా నావల మధ్య గోదావరిలో నీడుచుండగా సంఘారామములోని యనుభవపట్టుము పట్టకొని సామాజికొట్టలో బంధించిరి. అతనిని హత్య చేసినను కులభముగా వారి కార్యము సానుకు అయ్యెండేడిది కాని వానిని తమ స్వాధీనములో నుంచుకొనిన విశేషప్రయోజనము పొందవచ్చునని యాశించిరి. అత డా కొట్టులో రెండు దినములుండెను.

[22 వ పేజీ చూడుదు]

నెరిసిన వెంట్రుకల ఔషధము:

రంగు పూయనక్కరలేదు. అయ్యదేవదిత్య కిల్లని రంగును మార్చి కాళకముగా వెంట్రుకల నలుపు విద్యును. గుణం కాచిదో. దమ్మ వామచేయబడును. తెలుపు కొంపపై యుండిన హా 2-3-4 మధ్యరకపై యుండిన హా 3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-

సంకీర్తన కవులు :

సింహాచల నారసింహదేవాలయాస్థాన సంకీర్తనకవి

కృష్ణ మా చా ర్యులు

కృష్ణమాచార్యులు సింహాచల నారసింహదేవుని విశాఖ పట్టణము జిల్లాకు చెందినది. ఈ ఆచార్యులు శ్రీ రామానుజాచార్యులవారి సమకాలికుడు గొప్ప సంకీర్తనకవి. రామానుజుడు పదనొకండవ శతాబ్దాంతమువాడు. కావున నీ సంకీర్తనకవియును పదనొకండవ శతాబ్దము వకు చెందినట్లు నిశ్చయింపవచ్చును. ఇతడు కాపానగ్రహశక్తి సంపన్నుడు. గొప్పమహిమలు వెల్లడించినవాడు. ఇతడు తిలకంబు తళియలు తేలులధరించి రాత్రియు సంకీర్తనము జేయుచుండే శ్రీరసింహదేవుడు ఒక బాలుని యాకృతిని చాల్చి నృత్యము జేయుచుండెడివాడట. ఆ సమయన ఈ యాట సంభవించుచుండునా రట. నంబూరి శేషనాచార్యువరచితిమైన “ఆచార్య మా క్తిమఃకాశి” యను గ్రంథమునందలి యీ క్రింది సీసపద్యము పై విషయములు వెల్లడించుచున్నది.

“ఏనారి రజకురి ముంబు మృతానజా
నడుపించె బిత్తుకొననంబుదనుక
నా బ్రహ్మగురుల కైన గన్పట్టని
నృపారి నాడించెను నిశ్చలకవ్య
దేవళాపమున సప్తేసుని గుడియైన
నే డహములు గాలె శక్తి
నట్టి కృష్ణాగ్రుని కైన లక్ష్మణముని
నాశ్రయింపక ముక్తి యాచుడొగ్గె”
“నట్టి రామానుజాచార్యుల నాశ్రయింప
కున్నకునుతికి మోక్షచ్చ యుంధి విన్య
పర్యత పుకాంతుగా బగునము
వాదిభిర గుడనె మోదనలర”

కృష్ణమాచార్యులు సంకీర్తననిర్వహణకు గ్రంథ నిర్మాత అనియు, సామ్రాజ్య భగవతి నేనా లను సంకీర్తనాచార్యులకు “తల్లిపాక అన్నయా చార్యులు” నిర్వచించియుండెను. ఈ అన్నయాచార్యులు “సంకీర్తన లక్షణము”ను సంస్కృతమున లిఖించెను. ఆయన మనుచుకున్న తిలకముచార్యులు దాని వాంఛించెను. సామ్రాజ్యరాయనకు కృష్ణమాచార్యుల ప్రసక్తిగల పద్య మీ క్రింది విధమున వున్నది:

“నర గృహాచార్యునిక
పరిశ్రమింపదు తాళబంధచ్చందో
ఓరహితమై మార్గార్థ్యం
బరగు ననిగ్య క నామ గాసిక మునుచుకొ”
—సంకీర్తన లక్షణము F4 పద్యము.

• అన్నమాచార్యుల పునాదు శతబ్దము చివరభాగమున నుండి నాడు. నాటి గా శతకవిల చరిత్రమునకు కవినామము తెలియదనియు, క్రీ. శ 1670 ప్రాంతమున రచింపబడి యుండుననియు గోగులపాళా కుర్యుల వారు చిత్రమునందు ఉదహరింపబడిన కేంకటాచల రమణ శతకమునందలి యీ క్రింది పద్యము కృష్ణమాచార్యులకు సింహాచల యపుని జొక్కింపగల సంకీర్తనాచార్యు డని చాటుచున్నది. చూడండి:

“కటకేంద్ర మామరి కాగిటిలో జిక్క
జెల్లపిళ్ల స్వామి చేతగాదు
కృష్ణమాచార్యు సంకీర్తనంబుల జొక్క
సింహాచలపురు చేతగాదు
కవ్య పుగొండ సంఘర్షణోద్ధతి జిక్క
శ్రీ మాన్యనాథు చేతగాదు
సాంఖ్యగొంపనిరాజ జడికొరియునుగ్రుక్క
జెన్నుమల్లెమని చేతగాదు”
“పవనదవనిరాహులయవః పూట
పారణ జయధాటి మీచేతనాను మేటి
పొదు వొక సన్న జాడు మేలా!
పరాకు; శ్రీగుంపార వేంకటాచలచార.”
ఇదిగాక, చిత్రకవి పెద్దనాగియ నుదన లక్షణ సార సంగ్రహమున సంకీర్తనములు నేయములు విరియించుట ఈ కృష్ణమాచార్యులే సంకీర్తన లక్షణశేత్రక బేర్కొనియున్నాడు. ఈ నిదర్శనములన్నియు గృష్ణమాచార్యుడు గొప్పలాక్ష

ణిక సంకీర్తన కవి యనియు. పునాదుల శతాబ్ద మునకు బూగ్యు డనియు స్పష్టము నేయుచున్నవి. కావున నితడు బగునొకండవ శతాబ్దమునకు చెందినవా డని తోచుచున్నది. కానినో నింతకు బ్రబలములగు నాధారములు, ఇతని కాలార్థము మును స్థాపరచునవి గలిగెనని అనుగొంచి పశ్చిమానుభుమున వెల్లడింప జరిగెకొరగాను విమర్శకులన బ్రార్థింతును

శ్రీ కొబ్బెదన బాలకృష్ణయ్య

—ఆచార్యుల క్రియకాశియం నీ సంకీర్తన గాచార్యుని, రామానుజునికెని నరసింహస్వామిని జరిగిన సంభాషణము వెల్లడింపబడినది. దానిని వాక్యరూపమున క్రింద సాంకుశ్యమున వ్రాసెను. శ్రీ కృష్ణమాచార్యులవారు వ్రాసిన మతవాక్య ప్రి గానిండు సింహాచల క్రిచ్చెసి.

చెన్నరాజ్య కాలిల్ భవనంలో గన్నావీ సర్వోపాధ్యక్షుల విమలర చిన గాంధీకి చిత్రపటం

అచట నొక తిలక తీరమ న నివసించి. వచ్చిన రేయి గడపి, మఱునా కుదయమున గాలోచిత కృత్రియ లాంఛిని నికాండమిదికి జొయి శ్రీ స్వామిని సేవించి తీర్థప్రసాదములు స్వీకరించి మఱునానై స్వామివారి యాస్థానములపము నకు వచ్చి. అంతక బ్రాహ్మణుడు, అతిరాజ గుడు, విభురత్తుడు గంభీరముగ నూగ్గుండి యుండెను. శ్రీ రామానుజుల జూచియు లెక్క సేయక లేవక నమస్కారాది ఉపచారము లానర్చక జూచియు జూపనలయండెను. అతడే మన కృష్ణమాచార్యుడు. యతిరాజున కతనిపై జాలిఃలిగినది. తనకు వా నాతని బలకరించు కొనెను. ఇటు లనెను.

“అయ్యో! మీరు రేయి గానము నేయునపుడు మీ కనులయెదుట స్వామి నాట్యము నేయుచుండునుగదా; దయచేసి యీ రేయి మీ రాతనితో నొవిజ్ఞ పి యొనగ్గ వేడెదను. అది యేమనగా: ఎంచేమానా రాన యతి మనకడకు జన దెంచి యుండెద; అతనికి బరమపదము గలదా? అని ప్రశ్నింపడు. వారి దివ్యశ్రీ నూత్నలు రేపు ప్రార్థన నాకు వినిపింపుడు” అనెను. కృష్ణమాచార్యు డా రేయి తిలకర మీటుచు

దాళమునచుచు, సంకీర్తన మారంభించెను. స్వామి తంపె మెన ప్పెను. తదనంతరము యతివిన్నపమును స్వామికి నిశ్చయించెను. స్వామి వారి అలకించి “అతనికి కాదు; అత డెవరికియ డలంచునో అట్టివారి కెల్లకు బామపదవి వార కను” అని సెల విచ్చెను. అందువలన నా యతి శ్వగడు దొడ్డవా డని ఆచార్యుడు డలంచెను. మఱునాదా యతికి స్వామివాక్యములు డలి సెను. రామానుజు లంతతోబోక గృహమా చార్యునితో—

“అయ్యో! ఈ రేయిస్వామి నటన మొనర్చు సమయమున మీకు బరమ పద మున్నదో, లేదో అడిగి తెలుసుకొని, యా వివరము దయచేసి నాకు డెల్పుడు” అనెను. అత డది విని,

“వారిని కనులముందట నాటలాడింప శక్తి గలిగిన మాకు మోక్షము లభింప సందియ నేమి గలదు?” అనెను.

“అడిగినను తిప్పలేదు.” అని రామానుజులన నాచార్యు డంగీకరించెను. ఆ రాత్రి సమయ మెఱింగి కృష్ణమాచార్యులు జేవుని జూచి—

“స్వామీ! నాకు మోక్షము గలదా? లేదా?” అనెను.

స్వామి: నీవు భక్తుడవు.
కృ: కావుననే.
స్వా: కావుననే అలోచించి చెప్పదును.
కృ: ఏమి అలోచింతును?
స్వా: ముక్తి నిచ్చుకీర్తి పరాయత్త మొనర్చు

గాన యెదుట నిల్చితిని. వాడితివి గాన ఆడితిని; పరమపదము జ్ఞానముచే లభించును. భక్తికి బాటకు నది యలభ్యము. నీ కవిత్వము అగ్రవర్ణ లకు అర్హము గాకపోవుగాక, నిత్యుపా లన గాక! ఇది నా కాపము

కృ:—నీ విమానము సేలగులుగాక. ఏడు దినములు కాలియు నాలయము కడలకుండు గాత. మఱల విమానము నిర్మింప బడుగావుత! ఇది నా కాపము అనెను.

పరస్పరము శిశింమకొనిరి. స్వామి యంతర్ధాన మశ్చాసెను. ఆచార్యుని సంకీర్తనలు నిత్యభోగము లయ్యెను. ఆచార్యుడు పశ్చాత్తుడై శ్రీ రామానుజు నాశ్రయించెను. అపరాధ తమను వేడి యాతని అనుగ్రహము వడసెను. తరువాత గొప్పనాల్లకు శ్రీ స్వామివారే అల యము, ఒక తుగుక్కు ప్రభునచే దగ్గ మొనరింత బడెను. అవల జ్ఞోద్ధరణము జరిగెను.

కావకారణమే; ఏమో తెలియదు—కాని కృష్ణమాచార్యుని సంకీర్తనలు తెలుగు దేశమున వ్యాప్తికి రాలేదు. పెక్కురు లాక్షణికులు పేర్కొనిన యీ మహనీయుని సారస్వతము జ్ఞమునటనల దాని స్వరూపమే తెలియరాదు! విశాఖముండలప్రాంతమువారు గాని, యితరులు గాని, ఆచార్యుని సంకీర్తనలు డలిసికొని యున్నచో వెల్లడింపగలదను. మఱియు తె వాక్యములలోనున్న “నశ్వరు” అను నానెవ్వరుకీ దెబోద్దాకులు, విశ్వదాతరదాంచితములే. శ్రీ కాళినాథుని వాగ్యేరిరవు పంతులు గారు గ్రంథిత మొనర్చిన ఆంధ్ర వాఙ్మయ మూలకయంగు “కృష్ణమాచార్యసంకీర్తనము” అని యముద్రిత గ్రంథపట్టిక యం దొకటి గన్పించు చున్నది. కాని అది వచన మని నూచిం చిరి. ఇప్పటి కుపలభ్యమైన యాధారములను బట్టి “సంకీర్తన కవుల చరిత్రము” పదనొకండవ శతాబ్దమువాడగు కృష్ణమాచార్యులతో ప్రారంభ మగుచున్నది. ఆంధ్ర కవుల చరిత్రము, శతక కవుల చరిత్రములు, పదనొకండు, పండ్రెం వశతాబ్దములతో ప్రారంభమైనవి. ఇదియు నటులే యగుచున్నది. ఈ కృష్ణమాచార్యుని గూర్చిన విశేషములుగాని, కాణ్యాయాదికములు గాని, సంత్రనములుగాని తెలిసివార నున్నచో బుత్రికయందు వెల్లడింప విజ్ఞప్తి యొనర్చు చున్నాను.

శ్రీసర్వకృపాదేవం లిమిటెడ్ మద్రాస్
ఓరిస్సా, నైజామరామియమ్మ, ఆంధ్రజిల్లా
కమిషనరులకు ఏజెంట్;
నీతారామ జనరల్ స్టోర్సు,
అరంపురం, పికిందాబాదు, తెలంగాణ, మద్రాస్.
(Jai Hind Publicity)

నారాయణ చట్టం

(20-వ పేజీ తరువాయి)

రెండు దినములు 'పొన్న' అధికరించిన మునకు రాసెందున ప్రాధ్వీనాకుని ఉపశ్రేయతో పొన్న సాక్ష్యము వివరములనే నూనె రక్తములపై నభియోగమున తీర్పు చెప్పిరి. సభ్యులందఱు సేవ గ్రీవముగా వర్తకు లిద్దరు శిక్షాస్థానములను సేవ కులు తుంతవృత్తులను నభిప్రాయపడిరి. క్రయిక ద్రవ్యములో మిశ్రము చేయుట పెద్ద నెరవు. ఆ యిద్దరవ రక్తములకు ఒక్క సంవత్సరము కారాగార శిక్షయు, ఇంకొక జేయ గద్యాగములు అవరాధమున వేసి యా ద్రవ్యములలో కొంత భాగము నూనె లాని నవ్వపడినవారికి ఇచ్చు నట్లును సురునాథ శ్రేష్ఠి తీర్పు చెప్పుచు సేవకులు ముగ్ధురను వదలివేసెను కాని వారిని వదలివేసిన యుత్తిరక్షణముననే రాజభటులు రెండవ నేరమునకై బంధించిరి. అది రాజద్రోహము! దాని విచారణ యింకను ప్రారంభింపలేదు.

పొన్నను బంధించుచే నతని వాఙ్మూలము లేనందున వర్తకు సేవను అప్పటికి తప్పించు కొన్నను రాజబంధము తప్పించుకొనలేకపోయిరి. నారాయణభట్టు బాణాహతుడైనరాత్రి వజ్రముతో పొన్న రెన్నాళ్ళుంటే కనుపడలేదని చెప్పి యుండెను. ఆ రాత్రియే గూలకాయు డొకడు సంఘారామముగా వెండు రాత్రి ల సంతి కొట్టులో బంధించి యుండెనని చారునివలన వజ్రము తెలిసికొనెను. చంబునే వజ్రము పెద్దక రహస్యసేవకుల బంపి పొన్నను సంఘారామము పెండి తప్పించెను. ఆనల్ల నాగగౌర జరుగు చుండగా సంఘారామములో పడిన దొంగలు వజ్రము సేవకులే. వేతినానుకు డక్కడ పట్టు కొనిన వస్తువులవలన సర్వము చెలికికొనగలిగెను.

ఇట్లుకనక భారావర్తకు సుహృదా చారులను బంపి రాజరాజనరేంద్రుని రాజ్యమున కల్లోల ములు విస్తరింపజేయు ప్రయత్నములలోనుండ వజ్రము ప్రెగ్గవ యూంకుండలేదు. అతడు చార

చట్టుకై సహస్రాక్షునిరె సుస్థము గను నిందుచు ప్రతిక్రియ లొనర్చుచుండెను.

కుంతలాధిపు వసు నాహుముల్ల సోమేశ్వరుని సైన్యములు వేంగీయండులముపై దండెత్తుటకు సిద్ధ ముగా నున్నవని యాతనికి ముంగుగనే తెలియ వచ్చెను. ఆ సైన్యములను ప్రతిఘటించుటకు గడి దుర్గము లన్నియు బలపరచి సమర్థులగు దండ నాథుల వశమున నెన్నియో సేవ లుంచెను. కాని, మహావీరులుగా వేంగీసేన కుంతలసైన్య ప్రవాహముల కెదురులు గుస్తావ్యయిని యాత రెవరును. అందువలన నాతని మంత్రము ననుస రించి ముగ్ధుగనుచున్న రాజరాజనరేంద్రులు చోళవక్త్రవర్తియగు రాజాధిరాజుకు దూతల నంపిరి. ఈ రాజాధిరాజు అమృతగ మహాదేవి సోదరుడు. మ రియు నత ని త మ్మ డ గు రాజేంద్ర చోళుకు వేంగీ యుగరాజుల రాజేంద్ర దేవునికి కేవలము శిష్యుడు డైంపున వేంగీ ప్రభువు నిత్యంపుకు. ఆతనికి ప్రశస్తియుగా దూతల నంపిరి. ఆ చోళ సోదరు లిద్దరు గెండు దిక్కులముండి కుంబుచాసుక్య మండులము భస్మము చేయుట కంగీకరించి యా ప్రయత్న మున నుండిరి.

ఇక భారావర్తకు సుహృదకు రాకయు, కప్పము పంపకము వాయింపున నతని శిక్షిం చుటకు వజ్రము కౌలకాగము చేయవలచి యుండలేదు. భారావర్తకులన నెప్పటికైన బాప కలుగుచో నతని శిక్షించుటకు సహాయ భూతుడుగా నుండగల డని యతని సానుంకు

డగు భ్రమరకోట్యాధిపతియగు మధురాంతక దేవుని సర్వవిధముల రాజరాజుకు మిత్ర సత్త్వము డుగా నుండునట్లు వజ్రము చేసెను. అంతయ కాదు. అతడు చంద్రాదిత్యు దండనాథుని వశ మున మహాసైన్యముల నుంచి విజయభథ మగు నాడె రహస్య మార్గముల చక్రకోట్యముపై దండెత్తి నాజ్ఞాపించెను. ఆ సైన్యములు ముందు భ్రమరకోట్యము ముట్టపించును అంత రంగ ములో మిత్రుడగు మధురాంతకదేవుడు లొంగి పోవును. ఆపై చక్రకోట్యముపై శీఘ్రముత్ర జరగును. ఈ మహాసైన్యములను నడిపించు చంద్రాదిత్యుని సేనకు మరికొంత సేన చేర్చి యంతటిపై నధికారము వహించుటకు యువ రాజ రాజేంద్రునకు అతని చోళమిత్రుల తోడను నారాయణభట్టు పరిరక్షతోడను వెబలి యుండెను.

రాజును పాండ్రపురమునను, వేంగీ మండుల ములో బహుప్రదేశములను జాధధర్మాను యాయు లున్న ప్రదేశములం దెల్లెవ. రాజరాజ నము తిరస్కరించి తిరుబాటు చేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. ఆ ప్రయత్న ములలో కల్ల 'చంద్రగ్రహణము బుద్ధజయంతి' అనునాట సాంకేతికముగా ప్రచారమున చుండెను. ఈ సంవత్సరము వైశాఖ శుద్ధపూర్ణి మకు చంద్రగ్రహణము పట్టు నని జ్యోతిషులు తెలిపియుండిరి. అనాడే బుద్ధ జయంతి! "చంద్రగ్రహణము బుద్ధజయంతి" యనుమాటలు అందువలన నిరపాయముగా కనిపించును. అందు వలన జాధు లి పద్మప్రయోజనము సంకేతించిరి.

రాజరాజనరేంద్రుడు చంద్రవంశపు రాజు. అతని రాజ్యధిష్ఠిని జేయుటకు జాధులు సంతో షించిరి; అదే 'చంద్రగ్రహణము, బుద్ధజయంతి' కాగలదు! ఈ సంకేతము వజ్రయగ్రహింతి వైశాఖపూర్ణి మకు తిరుగుబాటు చేలరేకు నని నిశ్చయించి దాని నడచుటకు రాజ్యమంతటను ముంగుగనే రహస్యముగా కఠినాజ్ఞలు వహి యుండెను.

వజ్రము దీనిని వేరులో త్రుంచియున్నచో చెర్రేగకుంకి యుండును. కాని అందుకై ముందు జాధపంఠారామములపై దండెత్తవల యును. అట్లు చేసినచో నత డిది సర్వముతాళి మానమువలననే చేసినట్లు ప్రకాశి ప్రాయ ము ప్రాకినావును. మరియూ రాజద్రోహు లందఱు పట్టువడరు. అందువలన దానిని వృద్ధి కానిచ్చి సగూలముగా నుద్ధాటింపవలెనెంచెను. అప్పుడు తగిన కారణము కనుపడును. రాజద్రోహులు నిశ్చేషు లగుదురు.

అయినను ఇట్టి తిరుగుబాటులు నియంత కాలమువరకు నాగియుండక కొన్ని యెడల తొందరచేయుదుగనే చెలరేకును; అట్టి పరి స్థితి నరికట్టటకును అతడు సిద్ధపడియుండెను. ఈ ప్రయత్నము లన్నిటిలో వజ్రముకు స్పృహకావ దండనాథుడు దక్షిణానుజముగా నుండెను.

క్రీడానిశోధకులలో ధన్వన్తర్యాప్రవర్తనము నాడెవో జరుగ నున్నదని వారికి సంకేతము పొడమెను. అందుచే రాజరాజనరేంద్రు డా నాకు ధన్వన్తర్యా పరీక్షకు గాలేరు.

ఈ విషయముగా నొకవంక జాధులయు భారా వర్తకునియు త్రైలోక్యముల్ల డెవలయు ప్రయ త్నిములు సాగుచుండ నన్నిటిని ప్రతిఘటిం చుటకు వజ్రము ప్రతిక్రియలు సలుపుచుండెను. ఇప్పుడు వేంగీయండులమున నశోధోగ్యములలో జైనులున్నాఱు. వారు జాధులతో కలియకుండ జేయుట వజ్రయ ప్రతిభామూలమే!

రెక్సోనా అనగా
"చర్మ ఆరోగ్యము"
... ఆరోగ్యమైన
చర్మమునగా సౌందర్యము

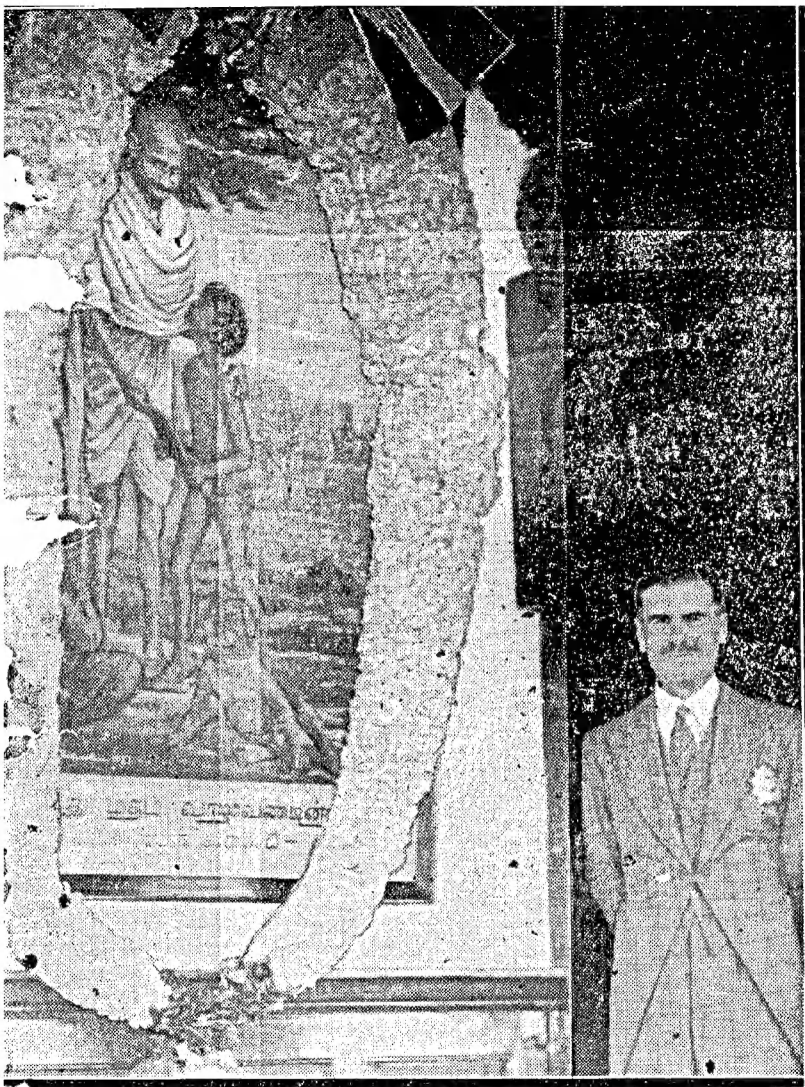

రెక్సోనా మాత్రమే కడిలో అనే ఒక ఫిత్ మిశ్రమము చేయబడిన నట్లు

రెక్సోనా అనగా చర్మ ఆరోగ్యము. ఆరోగ్యమైన చర్మ మునగా సౌందర్యము. మహావర్తమైన చర్మముయొక్క రహస్యము చర్మ ఆరోగ్యము. మరియు, చివరకు ఆరోగ్యము జాలెదీ. మీరు చక్కదనము పొందజాలరు. ఈ సందర్భము లో గొప్పరైవలువందీయి. త్వరగా మీరును పుట్టింపేటటువంటి యొక రెక్సోనా డాం యువయోగకరమైనది. అనర్బెక్ అయిన నటువంటియో. ఓదార్పు నటువంటియో, త్వరమును పొందెను నటువంటియొక మూసెంతో కయారు చేయవలసిన ఈ ప్రత్యేకమార్గము రెక్సోనా యొక్క త్వరగాక పైట నుడు కించం. అయితే మృత్యువైన చర్మరంధ్రములో రోజుగా కొన్ని కోవడి. ముడికిన తేలిగ్గి. చర్మమును కుద్దుముగను. ఓదార్పు గను అందముగను. యుండును. చర్మ రావణ్యమువలన చర్మ ఆరోగ్యము వేదాదియను విషయ

ముతోను. రెక్సోనా యొక్క ఓవర్ మిగ్రమమైన మరుగు చర్మ రొందర్యమును తవ్వకుండ హెచ్చించువను విషయముతోను ఎంతమాత్రము సందేహములేదు. పురుషులకు రెక్సోనా: రెక్సోనా ఫ్రీంకరకు మార్కెట్ యేర్పడిన వజ్రగాఢమైన కూడదు. పురుషులకు కూడ ముఖ్యమైన వజ్రయదే. ఆరోగ్యవంతమైన చర్మము ప్రసాదించు ప్రకాశమానమైన ఆరోగ్యముయొక్క. రూపినకు పురుషులు గర్వపడెదరు. చర్మ ఆరోగ్యము ఒక మంచు. రెక్సోనాలోని కేడిరోయొక్క మయమ చేయవలసినదియో. అనర్బెక్ అయినటువంటియోకవైవగయమయ ఈ సందర్భము రక్షించును. చివరకు రెక్సోనా: రెక్సోనా యొక్క చిరహాయిమైనట్టి లాభించు ముడుగు దండెత్తియొక్క రెవర్మమును కూడవలయును. రెక్సోనాలోని కేడిరో విషయ వేయవలసిన మరుగున

జ. రేగకుండ రక్షించును. అత్యుత్తమమైనదే నిర్దుకుచుంది. రెక్సోనాలోని కేడిరో అనర్బెక్ అయినటువంటియో. వేయము చేయవలసినదియో, పోషించుట వంటియొక మూసెంతో కూడినయొక ప్రత్యేక మిగ్రమము. సైమరెడి ముందు ఆకారములో వనూవెలు చర్మరక్షణకు విశేషముగా యువయోగవమును. రెక్సోనా మార్కెట్ కేడిరో అనర్బెక్ మిగ్రమము చేయ వలసిన వజ్ర.

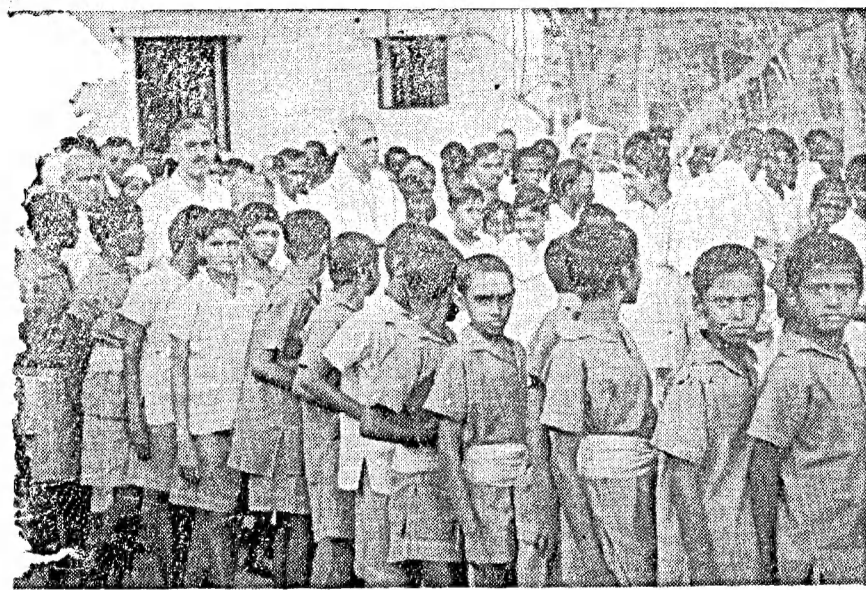

ఇండియా - నిజాం విశ్వవిద్యాలయంపై గవర్నర్ జనరల్ లార్డ్ మౌంటబాటన్ సంతకంచేస్తున్న దృశ్యం. హైదరాబాద్ రాయబారులు ఆర్బిఎస్, పింగళి వెంకటరామరెడ్డి, నవాబ్ మెయిన్ నవాబ్ జంగ్ గారలు, భారతప్రభుత్వ సంస్థ శాఖకార్యదర్శి వి. కె. మినన్ గారు కూడా ఇందులో ఉన్నారు.

చెన్నరాష్ట్ర కౌన్సిల్ భవనంలో మద్రాసు గవర్నర్ సర్ ఆర్. బ్యాల్ గౌడ్ వై ఆదిష్కరించిన గాంధీజీ చిత్రపటం.

మంత్రి శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారు సభలో ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం. మంత్రులు శ్రీ మాధవమూసన్, శ్రీ భక్తవత్సలంగారలు కూర్చుని ఉన్నారు.

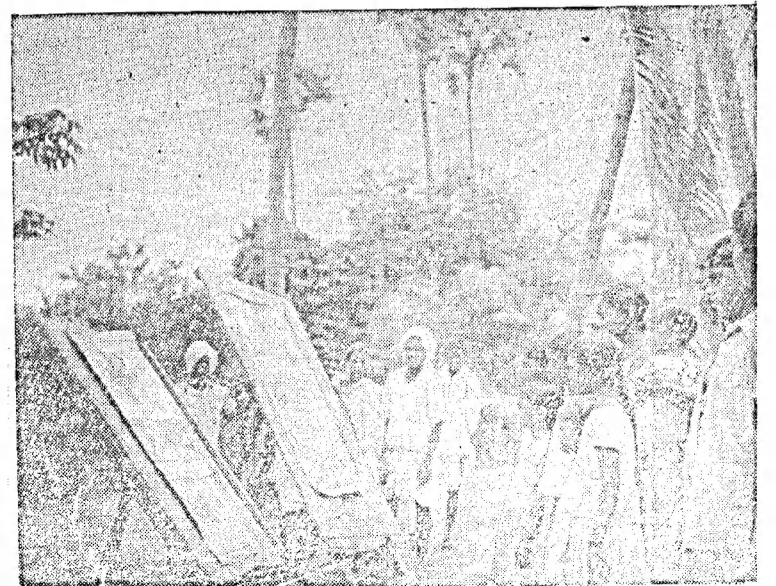
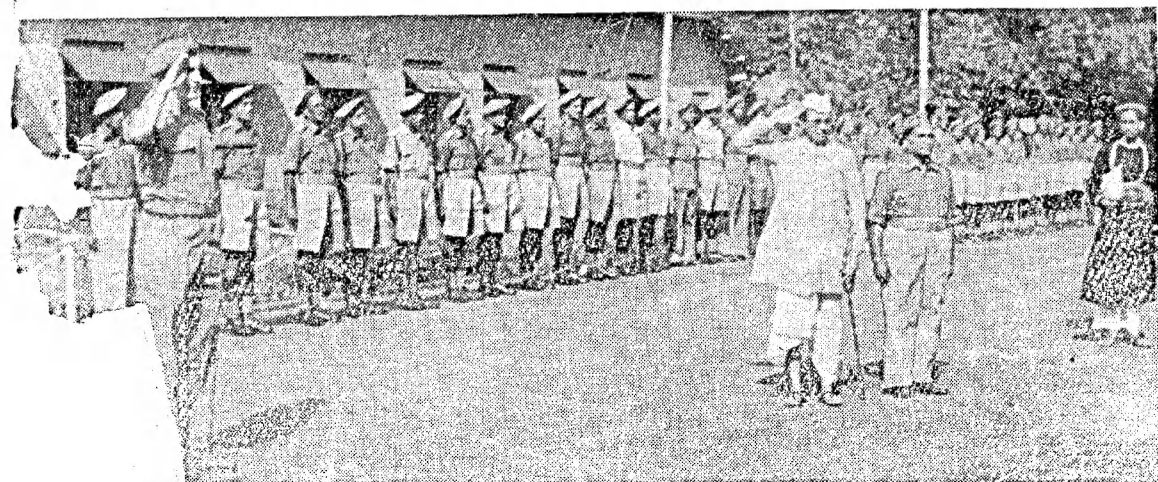
స్వామి రామానందతీగారు చెన్న పురి స్వాగతం. కృష్ణచారి జోషి, పివాకర్, మాడవాటి రామచంద్ర గారు, స్వామిజీ, బిందు, కాశీ శ్యంరావు, శ్రీధరనాయక్ గారలు. స్వామిజీకి కాశీశ్యంరావు గారు గాలిమాలవేసి సన్మానిస్తున్నారు.

పాలాజాబాద్ హిందూ పాఠశాల విద్యార్థులు ప్రధానికి, తదితర మంత్రులకు గౌరవవిన్యాసంచేస్తూ పుండగా ఈచిత్రం తీయబడినది.

చంట్లబ్జిగా వ్యవసాయదారుల మహాసభలో మద్రాసుప్రధాని రామస్వామి గారు, మంత్రులు శ్రీ సీతారామరెడ్డి, శ్రీ భక్తవత్సలం, శ్రీ మాధవమూసన్ గారు పాల్గొన్నారు. ఆహ్వాన సంఘం ఏర్పాటుచేసిన బిందులో మంత్రులు నలుగురూ పాల్గొనటం ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చును.

ఈ మహాసభతోపాటు జరిగిన వ్యవసాయక వస్తు ప్రదర్శనమునకు మంత్రి భక్తవత్సలంగారు ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

మిరజీమిల్

మీ నమ్మకమును చూర గొనిన నగలవర్తకులు

రత్నాలు

313, నేతాజి రోడ్ మద్రాసు.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

ప్రథమసంపుటమునందు డిమ్మీ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి "అధ్వర్య" వరకును గల విషయము గలదు. త్రివర్ణ పటములు ౮, ఇతరపటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౮౦౦ కలవు.

రెండవ సంపుటమునందు డిమ్మీ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦లకు మించిన పుటలు కలవు. "అ" మొదలుకొని "అశ్వినీ" వరకు గల విషయము గలదు. త్రివర్ణపటములు ౧౦. వానిలో ౨ అమరావతి స్తూపమునకును ౨ అనాపాతమునకును చెందినవియు ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు. ఇవిగాక మరి ౫ సాదా క్షేత్రపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళాసంపదను న్యక్తముచేయు అమరావతిస్తూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతి శిల్పమునకు సంబంధించిన హాఫ్ టోక్ బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేషభూషాదుల వెల్లిడించు బొమ్మలు ౫౦ వలకును గలవు. మరియు అభినయమును వ్యాసమున భరతశాస్త్రమునందలి వేటువేటు హస్తములను సూచించు బొమ్మలు ౫౭ ను, 'అనాపాతము' నందు పట్టుకొనుచు చిత్రములును గలవు. ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦కి పైగా నున్నవి. వివిధవిషయముల సంఖ్య ౮౦౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని స్వదేశీచర్మముతోడను, బంగారు రేఖలతోడను సంపుటికృతము. ప్రతిసంపుటమున ౬౦౦ పుటలుండును.

ప్రతిసంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టుద్వారా : రూ. ౧-౮-౦. రైలుద్వారా : దగ్గరవోట్లకు ఖర్చులు ౮. ౧౨.

మేనేజరు, ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము, నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.